

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marian Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ulma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcina 70

Redaktor naczelny: Dr. Marian Seyda

Nr. 225

Poznań, piątek dnia 16 maja 1930

Rok XXV

Niemcy na progu nowej polityki zagranicznej

W polityce międzynarodowej stoimy przed nowym okresem. Dotychczas były to raczej przygotowania. Kontury zarysowywały się mgliście, ukrywano je starannie. Czynniki to zwłaszcza Niemcy, którym najbardziej zależało na tym, ażeby w ten nowy okres wejść w pozycji możliwie silnej i możliwie niekrępowanej uciążliwymi dla nich postanowieniami traktatu wersalskiego. To im się udało. Opróżnienie Nadrenji jest ostatnim etapem bardzo zgrabnej polityki, którą firmował zmarły niedawno minister Stresemann, a która polegała na ulagodzeniu głównie Francji. Niemcy zdawały sobie bowiem doskonale sprawę z tego, iż przez zbliżenie do Francji prowadzi droga do pozbycia się bezpośredniego nadzoru i krepujących je więzów. Objawiając chęć zbliżenia, odbierały one zarazem Francji argument, dla którego mogła ona znajdować w innych krajach poparcie i podtrzymywać rodzaj porozumienia ochronnego. Zbliżenie Niemiec do Francji w gruncie rzeczy było ostatnim ciosem, który unicestwił i tak zresztą już rozluźnione ugrupowanie „Ententy”, mającej bądź co bądź zabarwienie antyniemieckie.

Polityka niemiecka doprowadziła dzisiaj do izolacji Francji, i rzecz niepozbawiona ironji, że w Niemczech stwierdza się to z całą otwartością, choć niekoniecznie na piśmie. Konferencja morska w Londynie ujawniła fakt ten w stosunku do Anglii, mowy Gandhi'ego i Mussolini'ego w stosunku do Włoch. Wyłania się najdziwniejszy w świecie paradoks: Polityka porozumienia francusko - niemieckiego, którą po stronie francuskiej prowadził minister Briand, może wreszcie skazać Francję na staranie się o łaski Niemiec z obawy, iż w przeciwnym razie zostanie ona najzupełniej sama, z napięciem francusko-włoskim z jednej, z obojętnością francusko - angielską z drugiej strony.

Czy polityka niemiecka przewidywała nawet takie szczegóły i sukcesy? Przyznać jej trzeba, że od kilku lat celowość jej i wytrwałość zasługuje na uwagę. W tej sytuacji bowiem Niemcy odzyskują w stosunku do Francji swobodę ruchów, a nawet gotowe są narzucać jej żądania, z którymi Francja, pozbawiona oparcia gdziekolwiek, będzie musiała się liczyć.

Niemcy zaś nie zawahają się zgola w danym razie jej zaszantażować. Celem polityki niemieckiej jest, jak to wszem i wszystkim oddawna wiadomo, rewizja i wszystkich oddawna wiadomo, rewizja i postanowień traktatu wersalskiego, i to także postanowień terytorjalnych. Z tego punktu widzenia Niemcy zdawna już oglądały się za państwem, które w ich mniemaniu mogłoby im do tego dopomóc. Rozmaite oświadczenia polityków włoskich, zbliżenie się Włoch do Węgier, do Austrii, skierowały uwagę Niemców na Rzym. Jak na komendę ustały tedy skargi mniejszości niemieckiej w Tyrolu, aczkolwiek polityka włoska w stosunku do tej mniejszości zgola nie jest podobna do polskiej, jeżeli

Sejm śląski zbierze się we wtorek, 27 b. m.

Katowice, 16. 5. (PAT.) Pierwsze posiedzenie nowego sejmu śląskiego odbędzie się we wtorek, 27 bm. Na posie-

dzeniu tem dokonane będą wybory marszałka sejmu, jego zastępcy i sekretarzy

Obrady klubów chłopskich

Warszawa, 16. 5. (Tel. wł.) Dziś toczą się w Sejmie obrady chłopskich klubów parlamentarnych. Na posiedzeniach klubów przedłożono sprawozdanie komisji porozumiewawczej stronnictw chłopskich oraz projekty rezolucyj, dotyczących spraw politycznych i gospodarczych. O godz. 4 odbędzie się wspólne posiedzenie

wszystkich posłów chłopskich, na którym rezolucje te zostaną uchwalone. Poseł Rataj wygłosi referat polityczny a poseł Malinowski referat gospodarczy. Rezolucje polityczne dotyczą kwestyj samorządowych, wypowiadają się za blokiem centrowo-lewicowym i poruszają sprawę ustroju. (w)

Ruch rewolucyjny w Indiach

*Optymizm sfer oficjalnych — Obrady kongresu indyjskiego
Kobiety czynne w agitacji — Aresztowania*

Londyn, 15. 5. (PAT.) W sferach oficjalnych głoszą, że sytuacja w Indiach zaczyna wstępować w fazę uspokojenia. Aresztowanie Gandhi'ego posiada jedynie charakter tymczasowego internowania. Lord Irwin może Gandhi'ego każdej chwili uwolnić i uczyni to niezawodnie, gdy sytuacja się uspokoi. Nastąpi to zapewne w krótkim czasie, gdyż po zaarrestowaniu 80-letniego Abbasa Tyabji, prowadzącego akcję cywilnego nieposłuszeństwa, zabrakło zwolennikom Gandhi'ego odpowiedniej siły kierowniczej męskiej i kierownictwo ruchu powierzono kobiecie pani Sarojini Naidu, znanej poetce, liczącej przeszło 50 lat. Tem samą akcją cywilnego nieposłuszeństwa z aktywnego ruchu wolnościowego przekształca się stopniowo, ale wyraźnie w mistyczną martyrologię.

Ruch wszczęty przez Gandhi'ego podchwycony został przez elementy skrajne, ulegające wpływowi międzynarodówką komunistycznej. Akcja lorda Irwina polega na bardzo umiejętnym rozróżnianiu tych wzajemnie sprzecznych ze sobą tendencji i na odpowiednim odrębnym ich traktowaniu. Występując ostro przeciwko ośrodkom, opianowanym przez agitację komunistyczną międzynarodówką, lord Irwin bardzo ostrożnie i delikatnie stosuje minimum koniecznych represji wobec ruchu Gandhi'ego, nie schodząc zupełnie ze swojej platformy porozumienia z ruchem indyjskim pod postacią Statutu Dominjalnego.

W ciągu r. b. sprawa stosunku Imperjum Brytyjskiego do Indji stanowiąc się wyjaśni. Komisja Simona, powołana do opracowania raportu o koniecznych potrzebach reformy ustroju w Indiach, w najbliższych dniach zakończy pracę. Pierwszy tom raportu ukaże się 10 czerwca, zaś drugi tom, zawierający wnioski ostateczne, ogłoszony zostanie w Izbie Gmin 24-go czerwca.

chodzi o tolerancję, a wprost przeciwnie, z całą bezwzględnością i ostrością zmierza do italizacji kraju. Właśnie w chwili największego napięcia włosko-francuskiego na tle zbrojeń morskich następuje wizyta eskadry niemieckiej w portach włoskich. Jeden z najbardziej zdolniejszych dyplomatów z Wilhelmstrasse, p. von Schubert, ma iść jako ambasador do Rzymu. Czy będzie szczęśliwszy, niż w czasie wielkiej wojny książę Bülow? Publicyści niemieccy, którzy do niedawna odwiedzali Paryż, pojawiają się w Rzymie. „Kurjer Poznański” cytował wczoraj artykuł senatora Kozickiego z powodu rozmowy, u-

W końcu września zbierze się w Londynie międzyimperialna konferencja dominjów, której opinia będzie miarodajna co do sprawy nadania Indjom „Home Rule”. Wreszcie 20-go października rozpocznie się w Londynie t. zw. „konferencja Okrągłego Stołu”, w toku której reprezentanci rządu brytyjskiego omówić mają z reprezentantami ludności, zamieszkującej Indie, możliwości reformy ustroju i życzenia mieszkańców. Konferencja „Okrągłego Stołu” będzie niewątpliwie punktem kulminacyjnym rozwoju stosunków brytyjsko-indyjskich.

Allahabad, 16. 5. (PAT) Komitet wykonawczy indyjskiego kongresu narodowego obradował przez 3 dni przy drzwiach zamkniętych. Przedmiotem obrad był program prowadzenia dalszego biernego oporu.

Londyn, 16. 5. (Tel. wł.) Wczoraj odbył się w Bombaju wiec młodzieży indyjskiej pod hasłem: „Niech żyje rewolucja!”

Policja odcięła grupie Indusów, prowadzonych przez zastępczynię Gandhi'ego, znaną poetkę Najdu — drogę do składu soli w Darsana. Najdu wraz z całym orszakiem pozostała bez pożywienia i wody na miejscu przez 28 godzin, poczem udała się samochodem do obozu „gandystów” w celu naradzenia się nad dalszą taktyką walki. Władze angielskie skazały na 9 miesięcy więzienia młodą Induskę, p. Chatapstaja za walkę z monopolem solnym.

Bombaj, 16. 5. (PAT) Dzisiaj aresztowano tu 100 ochotników Gandhi'ego, którzy wsiadali na okręt, celem udania się do Shiroda, gdzie zamierzali splundrować składy soli. Biuletyn kongresu, którego rozpowszechnianie zostało zabronione, został mimo to wczoraj wydany. Osoby, które zajmowały się sprzedażą biuletynu, aresztowano.

dzielonej naczelnemu redaktorowi „Berliner Tageblatt'u” Theodorowi Wolffowi. Tenże Theodor Wolff w sposób może przedwczesny, może za mało dyplomatyczny, zainterpelował Mussolini'ego w sprawie — wschodu i Polski. „Na wschodzie z czasem wpływ Polski może się wzmocnić, i sytuacja dla niemieckiej polityki wschodniej nie poprawia się”, brzmia słowa publicyści niemieckiego, na które oczywiście nie otrzymał odpowiedzi. Ale śmiałość, z którą p. Wolff sprawę tę poruszył, trzeba mocno podkreślić. Bo oto znowu wypływa jeden z celów polityki niemieckiej w rozpoczętej polityce zbliżenia się do

Włoch, do której zachęciły Niemcy rewizjonistyczne oświadczenia polityków włoskich. Czy polityka polska w Rzymie jest tak nie znacząca, iż nie może się postarać o sprecyzowanie tych oświadczeń w tym kierunku, iż w żadnym razie nie może chodzić o granice polsko - niemieckie?

Mniejszość niemiecka w Tyrolu została chwilowo poświęcona. Jeżeli bezpośrednio interesowana Austria dojdzie z Włochami do porozumienia, — powiada się w Berlinie — to my nie mamy najmniejszego powodu wszczynać kwestji, bliższej w gruncie rzeczy Austrii niż nam. Wizyta kanclerza Schobera w Rzymie miała z tego punktu widzenia inne znaczenie, niż jego niedawna wizyta w Paryżu, cokolwiek bądź pisały o tem pragnąca rzecz wytłumaczyć sobie w sposób przyjemny prasa paryska.

Tu i owdzie w Paryżu świta pewne zrozumienie bardzo niemiłej sytuacji, w której przy takiej konstelacji znalazłaby się Francja. Bo Niemcy, jak się okazuje, przyjaźnią francusko - niemiecką w polityce swojej wobec Włoch wcale się nie zamyślają krepować. Jeżeli rozumowano w Paryżu, że trzeba robić ustępstwa Niemcom, żeby ich nie rzucić w ramiona włoskie, to rozumowanie to okazało się naiwne i zupełnie błędne. Niemcy ustępstwa przyjęły, a pan von Schubert pomimo to do Rzymu się wybiera.

W wydawanej przez Henryka de Jouvenel „Revue des Vivants” znalazł się artykuł, na który zwróciła uwagę prasa niemiecka. Autor dzieli Europę na trzy grupy: francuską (Francja, Belgja, Mała Ententa, Polska), włoską (Italia, Węgry, Albania, Bułgaria, a ewtl. Grecja i Hiszpanja), oraz niemiecką, i dodaje: „ale trzecia grupa (to znaczy niemiecka) mogłaby objawić skłonności stanięcia w razie sporu z grupą francuską ewtl. po stronie grupy włoskiej”.

Możemy zapewnić autora, że wystarczy bardzo krótki pobyt w Berlinie, ażeby stwierdzić, iż skłonność ta już dzisiaj staje się bardzo wyraźna. Chodzi tylko o cenę. Nie wątpimy jednak, że, o ile rozwój stosunków pójdzie dalej po tej linii, Niemcy zapytają zarówno w Rzymie, jak i w Paryżu: kto da więcej?

Berlin przygotowuje się dzisiaj całą siłą pary do okresu silnego uaktywnienia swojej polityki zagranicznej, z czem zresztą nawet tak bardzo się nie tai. Wyniki dzisiaj trudno jest przesądzać. Niemcy dzięki swojej psychologii popędniają również błędy. Ale plan nie był i nie jest z punktu widzenia niemieckiego zły. O ile zaś ze strony Niemiec będzie nadal energicznie urzeczywistniany — a to jest pewne — a z drugiej strony napotykać będzie na brak inicjatywy i zupełną nieumiejętność powzięcia jakiegokolwiek rozumnej koncepcji politycznej i rozwinięcia odpowiedniej akcji, możemy być przygotowani na niejedną niespodziankę. Tembardziej, że decyzja Niemiec idzie tak daleko, żeby w nadchodzącym okresie nawet sprawy wewnętrzne podporządkować wielkim wymaganiom polityki zagranicznej.

Jerzy Drobnik.

Przed ewakuacją Nadrenji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, w maju. Ambasador niemiecki w Paryżu, p. von Hoesch, złożył wizytę p. Briandowi przed jego wyjazdem do Genewy. Miała ona na celu omówienie pewnych spraw, związanych z przyszłą ewakuacją Nadrenji. Jest bardziej niż prawdopodobnym, iż w stolicy Ligi Narodów kwestja ta również zostanie poruszona w zakulisowych rozmowach ministrów Brianda i Curtiusa. Berlin bowiem z niecierpliwością i prawdziwą gorączką oczekuje chwili, w której ostatni żołnierz francuski ustąpi ze straży nad Renem.

Na podstawie pierwszych układów haskich, ewakuacja Nadrenji miała być ukończoną na 30 czerwca r. b. Data ta stała się już dzisiaj dla Niemiec symboliczną, bo z dniem tym odzyskują one zupełną swobodę działania. Niemiecka opinja publiczna przygotowuje się do uroczystego uczczenia manifestacjami ustąpienia wojsk francuskich z terytorjum Rzeszy. Dlatego też przedstawiciele jej czynią usilne starania, aby upragniona ta chwila niczem opóźniona nie została.

Jednakowoż rzecz nie jest równie prosta, jakby się to na pozór zdawało. W Hadze bowiem przypuszczano, iż ratyfikacja układów nastąpi szybko. Tymczasem została ona znacznie odroczone i to w samych Niemczech z powodu plebiscytu przeciwko planowi Younga. Poza to plan ten dopiero teraz wejdzie oficjalnie w życie, a Bank Międzynarodowy znacznie dopiero funkcjonować. Ratyfikacja zaś układów haskich przez Anglię i Włochy nastąpiła także dopiero przed kilku dniami. Przed wypełnieniem powyższych warunków, którym była podporządkowana przedczesna ewakuacja, rząd francuski nie mógł jej rozpocząć. Dla tych też przyczyn jest możliwym, iż z końcem czerwca nie będzie ona całkowicie ukończoną.

Prasa socjalistyczna, ze „Soir” na czele, przewidując to opóźnienie, wykorzystuje sytuację, aby zaatakować rząd. Utrzymuje ona, że żołnierze francuscy powinni opuścić Nadrenję według „ustalonej” daty. Szkoda doprawdy, że panowie socjaliści nie domagali się z taką samą energią wypełnienia przez Niemcy traktatu wersalskiego i jego również „ustalonych” dat, cyfr i paragrafów. Dla tutejszych zwolenników II międzynarodówki dzień 30 czerwca będzie także świętem. Twierdzą oni, iż stanie się dla nich miarą „pokojowych aspiracji” p. Tardieu. Jeżeli na 30 czerwca wojska francuskie nie ustąpią z Nadrenji, to narazi on w ten sposób na niebezpieczeństwo dzieło locarneńskie i konsolidację pokoju! Tutejszym

adwokat Niemiec nie brak więc śmiałości: W zaślepieniu i doktrynerstwie przyjęli z jednej strony dogmat pacyfizmu niemieckiego, któremu przeciwstawiają imperjalizm francuski.

Radykali natomiast nieco trzeźwiej i spokojniej zapatrują się na możliwość „opóźnionej” ewakuacji Nadrenji. Jeżeli okupacja trzech stref — Kolonii, Koblencji, Moguncji — była przez te lewicowe sfery uważana z punktu widzenia strategicznego za drugorzędną, to jednak zdają sobie one doskonale sprawę, iż z tygodnia na tydzień nie może być ostatecznie zlikwidowana. Plany ewakuacji są gotowe, ale do jej przeprowadzenia potrzeba przeszło dwóch miesięcy. Z tego powodu wątpliwym jest, aby Hindenburg mógł odbyć swój triumfalny wjazd do Moguncji w końcu czerwca.

Radykali szczerze współczują Niemcom, bo rozumieją ich stany duchowe lepiej nieraz od francuskich. Prasa radykalna niemal pokornie usprawiedliwia opóźnienie ewakuacji, tłumacząc, że są one spowodowane trudnościami technicznymi jedynie, a nie żadną, broń Boże, złą wolą. „Mamy nadzieję — pisze „Volonté”, — że opinja niemiecka zrozumie sytuację i rozgoryczoną na nas nie będzie!”

Opinja narodowa natomiast nie kryje swoich obaw z powodu opuszczenia przez wojska francuskie granicy Renu. Domaga się też, aby ewakuacja odbyła się metodycznie i spokojnie. Przestrzega również przed złudzeniami pokojowego ducha pseudo-demokratycznych Niemiec. Ostatnie rewelacje o budżecie wojskowym Rzeszy i o różnych niejasnych rubrykach są aż nazbyt znamienne, żeby mieć można jakiegokolwiek złudzenia, a to tem więcej, iż równocześnie domagają się Niemcy zmniejszenia zbrojeń innych państw. Opinja zatem francuska powinna tembardziej okazać czujność, bo za kilka już tygodni usunięta będzie barjera Renu, a zarazem bezpieczeństwa Francji i Polski. P. André Chaumeix na łamach „Figaro” wręcz pisze: Przedczesna ewakuacja Nadrenji jest, naszym zdaniem, błędem historycznym!

W tym samym duchu wypowiada się narodowa prasa belgijska! Sama perspektywa ewakuacji — oświadcza w „Nation Belge” p. Paul Herten — spowodowała w Niemczech gorączkę nacjonalistyczną. Toteż najprawdopodobniej ewakuacja ta, zamiast służyć sprawie pokoju, podnieci tylko jeszcze bardziej ducha wojny i odwetu w Niemczech.

I. Briares.

sprawozdaniu z pokojowej konferencji celnej. Delegacja polska okazała się poza tem idącą na rękę i na życzenie delegatów niemieckich rzekła się usunięcia z porządku dziennego kwestji mniejszościowej, co poprzednio leżało w jej zamiarach.

Wobec braku jeszcze informacji pozytywnych, trudno narazie stwierdzić, o ile „Polska poszła na rękę Niemcom”.

Melancholijne refleksje

Prasa rządowa na ogół wolała przemilczeć czwartą rocznicę buntu majowego. Jedynie „Gazeta Polska” z dużym tupetem skreśliła sytuację Polski „przedmajowej”, która rzekomo uzasadniała zamach. Ale czy oddany przez nią obraz nie maluje raczej Polski obecnej, pomajowej? Oto co pisała „Gazeta Polska”:

„Nikt nie był pewien jutra. Każdy z obywateli czuł się zagrożony w swych dobrach, zarówno moralnych, jak materialnych. Olbrzymie podatki nie starczyły na pokrycie rozchodów skarbu. Warsztaty produkcji zamierały. „Człowiek, pragnący zarabiać i oszczędzać, znów postradał grunt pod nogami, wydany na pastwę lichwy i spekulacji. Bezrobocie objęło nominalnie 400 tys. ludzi, w rzeczywistości było jednak znacznie większe, bo zatrudnieni robotnicy przemysłowi pracować mogli zaledwie kilka dni w tygodniu.”

„Władza administracyjna przestała istnieć. W starostwie urzędował nie starosta, ale organ swej partji.”

„Najważniejsze instytucje, armja, skarby, oświata, sprawiedliwość, zamieniały się w stawki, rozgrywane przy stole partyjnym.”

Przecież to wszystko dzieje się obecnie, ku utrapieniu całej Polski.

Krakowski „Czas” wolał pisać o sytuacji obecnej:

„Twórca zamachu stanu Józef Piłsudski miał przed sobą ciężkie zadanie usprawiedliwienia rokосу zapomocą stworzenia silnego i celowego działającego rządu. Było to zadanie nader trudne zważywszy jego przeszłość, w czasie której nie miał możliwości nabyć przygotowania do zadań organizacyjnych i gospodarczych. Niemniej należało podnieść, że mimo braku przygotowania, zadanie to podjął i starał się mu poddać.”

Jak wypadły te „starania”? Zdaniem „Czasu” „szczytem powodzenia i popularności jego rządu były wybory do Sejmu i Senatu, przeprowadzone w początku 1928 roku”.

„Ale w drugim dwuleciu swego trwania rząd — jak pisze „Czas” — nie postępował tak energicznie jak w pierwszym i nadzieje wielu swoich zwolenników zawiodł. Popelniał również niejedną błąd, jak militaryzacja administracji, połączone z częstym usuwaniem ludzi zdolnych, wyrobionych i wykwalifikowanych. Było też błędem rządu podtrzymywanie — zupełnie niepotrzebne — kursu etatystycznego w wielu dziedzinach. Do porozumienia z sejmem rząd dojeżdżać nie pragnął, stosunki z nim przy każdej sposobności ostryżał, doprowadził też do skonsolidowania się stronnictw opozycyjnych (centrolew) zamiast, aby przynajmniej niektóre z nich do służby w zaprzęgu idei państwowej wciągnąć. Nie sprzeciwił się on na czas zbyt szybkiemu i lekkomyślnemu rozrostowi „radosnej twórczości” w samorządach lokalnych, co obarczyło ludność ciężarami ponad siły. Niektóre z tych swoich błędów po dwóch latach rząd zrozumiał i robi teraz forsowne wysiłki, aby się z ich skutków oswobodzić. Ale nie jest to już dzisiaj rzecz tak łatwa odrobić czas stracony i błędy popelnione. Dlatego natrafił on w ostatnich miesiącach na wielkie trudności gospodarcze (kryzys ekonomiczny) i polityczne (walka ze skonfederowaną przeciw sobie większością sejmową). Nie da się też zaprzeczyć, że popularność rządu w ostatnich miesiącach się zmniejszyła, a opozycja, której rząd coraz częściej musi schodzić z drogi, podnosi triumfującą głowę i przepowiada — oczywiście bezzasadnie — rychły jego upadek.”

Choć „Czas” zapewnia, że tak źle jeszcze nie jest dla rządu, ale trudno powiedzieć, aby jego rozważania w czwartą rocznicę krwawego rokосу były triumfalne.

1 dolara za każdą żywą pluskwę

znalezioną po przeprowadzeniu dezynfekcji preparatem „FUMIGATORE CIMEX” wypłacimy natychmiast. „FUMIGATORE CIMEX” jest świecą dezynfekcyjną topiącą radykalnie w ciągu 5 godzin wszelkie insekty (pluskwy, wszy, mole, karaluchy) i mikroby chorobotwórcze. Posiadamy pochwalne orzeczenia rozlicznych instytucji rządowych i komunalnych. Zakłady Chemiczno-Dezynfekcyjne „Salvator” Katowice Teatralna 10. Tel. 29-01. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Hurtownie: R. Barcikowski S. A., Poznań. Tw 1 490

W sprawie napaści na ks. Panasia

Otrzymujemy następujący komunikat.

Zarząd główny Związku Hallerczyków na posiedzeniu dnia 7 maja br. powziął następującą uchwałę:

„Dnia 10 kwietnia br. zarząd główny Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków wystąpił z publiczną enuncjacją (vide „Polska Zbrojna” z dnia 17 kwietnia br. Nr. 106) przeciwko ks. Józefowi Panasiowi, który na łamach prasy prowadził polemikę z p. Romanem Góreckim, prezesem Federacji, stawiając mu zarzuty natury historycznej, spreyczone jasno i ściśle. W polemikę tę nieoczekiwanie, najmniej do tego powołany, wtrącił się wymieniony zarząd i w sposób nie liczący z powagą Stowarzyszenia, metodą „sanacyjną” zaatakował powszechną cześć otoczonego i wielce zasłużonego obywatela, żołnierza i kapłana.

„Wobec tego zarząd główny Związku Hallerczyków jak najkategoryczniej potępił podobną metodę walki wprowadzoną we wszystkie dziedziny życia społecznego przez elementy „sanacyjne” dla celów partyjno-politycznych piętnując ją z oburzeniem.

„Ks. Panas stoi powyżej uchwał, podobnej treści jak enuncjacja Związku Kaniowczyków i Żeligowczyków. Związek Hallerczyków natomiast poczuwa się do moralnego obowiązku oświadczyć, że z wystąpieniem ks. Panasia solidaryzuje się w zupełności”.
Zarząd Główny Związku Hallerczyków

Strajk podatkowy w Pułtusk

W czwartek w Pułtusk odbył się jednodniowy strajk protestacyjny przeciwko zbyt wysokim podatkom. Stanęły przedsiębiorstwa przemysłowe, warsztaty rzemieślnicze, zamknięto sklepy, nawet budki z wodą sodową.

Jesteśmy zrujnowani podatkowo — mówił przedstawicielowi „Gazety Warsz.” jeden z organizatorów akcji strajkowej, — 50 proc. placówek handlowych w naszym mieście jest zrujnowanych. W tym roku stawki podatkowe są nadzwyczajnie ciężkie. Są kupcy, którym wyznaczono o 100, ba, nawet o 300 proc. wyższe stawki, niż w roku ubiegłym. Tych ciężarów nie jesteśmy w stanie ponosić. Postanowiliśmy zaprotestować przez strajk demonstracyjny. Posłaliśmy delegację do p. starosty i depeszę do p. ministra skarbu. Czekamy, aby władze zorientowały się w naszym położeniu i zrewidowały stawki podatkowe”.

Tyle informator z Pułtuska. Demonstracja strajkowa w Pułtusk — to nie pierwszy wypadek tego rodzaju protestu. „Byczo” nie jest...

Skasowanie opery w Katowicach

Warszawa, 16. 5. (Tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu czynników miarodajnych w Katowicach zapadła uchwała, że teatr katowicki w przyszłym sezonie rezygnuje z prowadzenia działu operowego. (w)

WIELE KŁOPOTÓW W CIEMNI FOTOGRAFICZNEJ

uniknąć można, po przeczytaniu Podręcznika Fotograficznego Gevaerta, prawdziwej encyklopedji wiedzy fotograficznej.

Do nabycia w magazynach fotograficznych lub w księgarni M. ARCT, Warszawa, Nowy Świat 35, w cenie Zł. 3,00.

Gevaert

aw 11 208

O czym mówili pp. Zaleski i Curtius w Genewie?

W prasie rządowej polskiej i w pismach zagranicznych ukazują się bardzo sprzeczne informacje na temat rozmów pp. Zaleskiego i Curtiusa w Genewie. Prasa „sanacyjna” twierdzi obecnie, że ministrowie nie konferowali na temat ratyfikacji umów polsko - niemieckich.

Lecz w „Kurjerze Porannym” ukazały się następujące informacje p. Ehrenberga:

„O ile wiadomo, w rozmowach pomiędzy Zaleskim i Curtiusem poruszona była sprawa traktatu handlowego. Punkt widzenia rządu polskiego został w zupełności utrzymany. Rząd polski stoi na stanowisku, że ratyfikacja traktatów z Niemcami musi być uzależniona od tego, jaki będą miały wpływ podwyżki celne na import z Polski do Niemiec. Wobec tego nie można się spodziewać ratyfikacji przez Polskę tego traktatu przed upływem kilku miesięcy. To, że Polsce wcale nie spieszy się z ratyfikacją umowy handlowej i umowy likwidacyjnej, ponieważ zdecydowana jest wyczekać przedtem na następstwa polityki Schielego i sprawdzić, czy polityka ta nie będzie przekreśleniem tych podstaw, na jakich obie umowy zostały zawarte, wywołuje silne wrażenie w kołach niemieckich. Niemniej sami Niemcy przyznają, że to wyczekujące stanowisko Polski, jakkolwiek sprawdza pewien ambaras w kołach przemysłowych niemieckich, oczekujących niecierpliwie ratyfikacji traktatu, nie stwarza zupełnie napięcia w stosunkach polsko - niemieckich. Przeciwnie, dowodem, że obu stronom zależy na nierozdrażnianiu stosunków jest fakt, że delegacja niemiecka odstąpiła od zamiaru wprowadzenia na porządek obecnej sesji sprawy szkolnej w województwie

śląskim i że pertraktacje w komisji, prowadzone ze strony Polski przez ministra Kajetana Morawskiego, mają przebieg zadawalniający. Z niemieckiej strony zaznacza się nawet pewna gotowość do przeniesienia tej sprawy z terenu Ligi na bezpośrednie polsko - niemieckie porozumienie. Nie jest wykluczone ułożenie ścisłego regulaminu w sprawie spisów szkolnych i odsyłanie spraw spornych, jakieby na podstawie tego regulaminu wyniknąć mogły, wprost do trybunału haskiego. Pewne trudności istnieją tylko w skomplikowanej sprawie „spółki praskiej”. W sprawie tej jednak teza polska została uznana za słuszną.”

Inni genewscy korespondenci, również zbliżeni do rządu, twierdzą, że p. Curtius tłumaczył p. Zaleskiemu, iż ostatnie podwyżki celne w Niemczech nie były skierowane przeciw Polsce. W związku z tem korespondenci ci wyrażają nadzieję, że Niemcy poczynią wobec Polski pewne kroki, by załagodzić załag gospodarczy.

Tymczasem genewski korespondent „Neue Freie Presse” podał takie informacje:

„Minister spraw zagranicznych dr. Curtius spotkał się dziś na obiedzie u zastępcy sekretarza generalnego Ligi, Dufour Feroncea, z polskim ministrem spraw zagranicznych Zaleskim. Miał on przy tej sposobności rozmowę o możliwościach ratyfikacji niemiecko-polskiego traktatu handlowego. Zresztą przyjemnie wypadło nietylko dla strony niemieckiej, że Zaleski rzekł się (12 bm.) przy pierwszym punkcie porządku dziennego publicznego posiedzenia Rady, powtórzenia protestu polskiego przeciwko słom agrarnym niemieckim przy

Zmiana konstytucji Gdańska

Gdańsk, 16. 5. (PAT) Komitet plebiscytowy wykonał projekt zmiany konstytucji Gdańska. Projekt składa się z 10-ciu artykułów. Pierwszy z nich przewiduje, że przysły Sejm gdański składać się będzie z 72 posłów, zamiast obecnych 120. Artykuł 2-gi zawiera możliwość rozwiązania Sejmu gdańskiego mocą własnej uchwały, albo przez plebiscyt. Plebiscyt może być przeprowadzony także na żądanie Senatu. Artykuł 4-ty postanawia, że senatorowie rządzący wybierani będą przez Sejm gdański na czas nieokreślony.

W przyszłości Senat Wolnego Miasta, który składa się obecnie z 24-ch senatorów, liczyć będzie tylko 12-tu senatorów, w tej liczbie prezydent i wiceprezydent Senatu. Prezydent Senatu Wolnego Miasta, jego zastępca oraz 4-ej senatorowie będą pobierali pełne pobory im przysługujące, pozo-

stali zaś senatorowie będą pobierali tylko djety. Liczba członków Senatu może być zmniejszona, jednak z zastrzeżeniem, że liczba członków Senatu nie będzie wynosić mniej, niż 10-ciu członków. Artykuł 6-ty postanawia, że zarówno pojedynczy członek Senatu Gdańskiego jak i cały Senat rządzący jako taki są zależni od zaufania Sejmu Gdańskiego i muszą ustąpić ze swojego stanowiska, jeżeli Sejm odmówił im zaufania. Artykuł 10-ty postanawia, że najpóźniej w dwa miesiące od chwili wejścia w życie tej zmiany konstytucji, wybrany będzie nowy Sejm gdański. Obecny Sejm zostanie z dniem wyboru nowego Senatu rozwiązany. Nowo wybrany Sejm w przeciągu miesiąca po swoim zebraniu się dokona wyboru nowego Senatu rządzącego.

O przystąpienie Gdańska do Biura Pracy

Genewa, 16. 5. (PAT) Na wczorajszym posiedzeniu Rada Ligi postanowiła odwołać się do Trybunału haskiego z zapytaniem, czy statut prawny W. M. Gdańska pozwala mu stać się członkiem Międzynarodowej Organizacji Pracy. W czasie rozpatrywania tego wniosku przy stole Rady zasiadli wysoki komisarz Ligi Narodów w Gdańsku hr. Gravina, prezes senatu gdańskiego Salm i dyrektor Międzynarodowego Biura Pracy p. Thomas. W toku procedury haskiej powołani zostaną do wzięcia udziału w rozprawach sekretarz generalny Ligi Narodów, dyrektor Thomas i przedstawiciel rządu polskiego, który zgodnie z

Traktatem Wersalskim reprezentować będzie interesy zagraniczne W. Miasta.

Traktat Wersalski w art. 387 postanawia, że wszyscy członkowie Ligi Narodów są z reguły członkami Międzynarodowego Biura Pracy, nie mówi jednak nic o tym, czy państwa, nie będące członkami Ligi, mogą do Biura należeć. Przypomnieć trzeba, że Brazylja, która od czerwca 1928 r. nie należy do Ligi Narodów, pozostanie jednak nadal członkiem Międzynarodowego Biura Pracy. Jednakże sytuacja Gdańska który jest organizmem o ograniczonej suwerenności, nie ma tutaj analogii.

Z obrad Reichstagu

Sprawa budowy pancernika

Berlin, 16. 5. (PAT.) W Reichstagu rozpoczęła się w drugim czytaniu dyskusja nad preliminarzem budżetowym na rok 1930. Główne zainteresowanie zwraca się ku budżetowi ministerstwa Reichswehry, w związku ze sprawą budowy pancernika „B”. W głosowaniu nad tą pozycją w łonie frakcji prorządowej zarysowała się poraż pierwszy różnica. Podczas gdy niemiecka partja ludowa z frakcją

niemiecko-narodową i konserwatystami głosować będzie za ratą na pancernik „B”, to demokraci i centrum z socjalistami wypowiedziały się przeciwko pancernikowi. Minister Reichswehry Groener zamierza przedłożyć obszerny program rozbudowy floty niemieckiej, spodziewając się, że wpłynie może na zmianę stanowisk poszczególnych frakcji rządowych w sprawie budowy pancernika.

Imieniny Ojca Świętego

Citta del Vaticano, 16. 5. (PAT). Z okazji Imieniny Ojca Świętego Piusa XI, Św. Kolegium Kardynałskie zostało przyjęte in gremio i złożyło życzenia, poczem Papież przyjął członków swego dworu duchownego i świeckiego. Prezes Koła Św. Piotra złożył dar w postaci wielkiego kosza kwiatów i owoców sezonowych, a główny ochmistrz pałaców apostołskich komandor Manzia zaoferował imieniem ogrodników kwiaty z ogrodów watykańskich. Popołudniu odbyło się poświęcenie kamienia węgielnego nowego Kolegium rumuńskiego na Janiculum. Ojciec Święty otrzymał szereg cennych darów z Włoch i z zagranicy oraz niezliczoną ilość depesz i listów z powinszowaniami.

O powszechny strajk manifestacyjny przeciw wojnom

Kraków, 16. 5. (PAT) Na wczorajszym posiedzeniu Kongresu Górników przewodniczący zakomunikował decyzję egzekutywy w sprawie proponowanej przez delegata francuskiego Quintin'a rezolucji w kwestji zwalczania wojny, domagającej się ogłoszenia 24-godzinnego strajku generalnego robotników całego świata, jako demonstracji przeciwko wojnie. Lecz delegacja niemiecka zażądała odłożenia tej rezolucji celem ponownego jej sformułowania. Rezolucja protestuje przeciwko potęgającym się zbrojeniom wszystkich państw, które, mimo zapewnień o utrzymaniu pokoju, zbroją się. Robotnicy całego świata fizycznie i umysłowo, powinni wszelkimi środkami przeciwdziałać wojnom wszelkiego rodzaju. Kongres uważa za konieczne w danym wypadku przeprowadzenie 24-godzinnego strajku generalnego robotników wszystkich państw

Śmierć motocyklistów

Łódź, 16. 5. (PAT). — Na szosie Szczypiorno—Kalisz motocykl, którym jechał por. 29 p. strzelców kaniowskich, Rafalski oraz syn obywatela kaliskiego Wacław Hübner, wpadł na

kupę kamieni. Por. Rafalski poniósł śmierć na miejscu, Hübner odniósł ciężkie okaleczenia i przewieziony do szpitala w Kaliszu zmarł w parę godzin.

Samobójstwo w obłędzie

Gdynia, 16. 5. (PAT). Z lotewskiego statku „Windau”, który stał na rejdzie, skoczył w przystępie szału do morza marynarz Kwiks i utonął. Władze policyjne wszczęły dochodzenia.

Samobójstwo oficera

Lwów, 16. 5. (PAT). Wczoraj popołudniu samobójstwo wystrzelał w rewolweru por. pułku lotniczego w Lidzie — Edward Radecki. Przyczyną samobójstwa miały być sprawy natury miłosnej.

Hydroplany w niebezpieczeństwie

Nowy Jork, 16. 5. (PAT). Statki do poławiania min uratowały wczoraj wielu lotników, którzy przy wysokim stanie morza musieli opuścić się na morze między wyspami Hawaj i Mami. Eskadra, złożona z 18 hydroplanów krążyła między obu wyspami wobec tego, że jeden z samolotów osiadł na wodzie. Jeden z hydroplanów pospieszył z pomocą, wysoki jednak stan wody i wzburzone morze utrudniły ponowne wzniesienie się w powietrze. Dwa inne hydroplany, które z kolei pospieszyły z pomocą, znalazły się w tem samym położeniu. Jeden hydroplan został uniesiony przez falę o 60 km, zanim można było uratować jego załogę. Utonął jeden lotnik wojskowy.

Schober wykręca się

Wiedeń, 15. 5. (PAT) Na posiedzeniu Rady Narodowej kanclerz austriacki Schober wygłosił exposé, w którym m. i. wystąpił przeciwko tendencyjnym komentarzom, jakie wywołały jego podróże do Rzymu i Berlina. Twierdzenie, jakoby zdradził „anschluss” — nazwał kanclerz głupstwem oszczerstwem. Zawsze bowiem

DŹWIĘKOWE KINO APOLLO

DZIŚ WIELKA PREMIERA!

IWAN MOZZUCHIN

w swej najwspanialszej kreacji jako

„Hadzi - Murat - Biały Szatan”

Monumentalny film według słynnego ardzieła Lwa hr. Tolstoja p. t. Hadzi-Murat. Wstrząsający dramat Hadzi-Murata, rozgrywający się na tle malowniczych gór Kaukazu i przedwojennej stolicy carów. Pw 11640-20,100
Sensacyjne sceny miłostek carskich za kulisami baletu.
W rolach głównych kobiecych: LIL DAGOVER i BETTY AMANN.
Najpotężniejszy ze wszystkich dźwiękowych i niemych filmów ostatnich sezonów całego świata.
Seanse o godz. 4,30, 6,30, 8,30. Przedsprzedaż biletów od 11,30 — 13,30.

przyznawał się z dumą i miłością do narodu niemieckiego.

Spór o Dardanele

Stambuł, 16. 5. (PAT) Komisja dla spraw cieśnin rozpatrywała nieoficjalnie sprawę przepuszczenia przez cieśniny dwóch okrętów sowieckich, płynących z Bałtyku. Delegat zagraniczny, zasiadający w komisji, wyraził opinię, że wzmocnienie floty rosyjskiej na morzu Czarnem sprzeciwia się zasadzie wolności cieśnin. Delegat rumuński, podtrzymywany przez delegata bułgarskiego, uznał, iż przepuszczenie przez cieśniny „drednautów” może stanowić groźbę dla jego kraju.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.88 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.89 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,49 do 212,70 zł, gotówką 212,09 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 172,99 do 173,25 zł, gotówką 172,65 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg:

Poznań, 16 maja 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.).

„Ceny orjentacyjne” parytet Poznań

Zyto	17,50—18,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	39,50—40,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	21,50—22,00
Jęczmień browarowy	22,00—24,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	17,00—18,00
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (76%)	31,50
Usposobienie słabe.	
Maka pszenna 65% wł. work.	60,00—64,00
Usposobienie słabe.	
Otreby żytnie	11,50—12,50
Otreby pszenne	14,00—15,00
Wyka latowa	27,00—29,00
Peluszka	23,00—25,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	30,00—33,00
Groch Folgera	26,00—29,00
Łubin niebieski	21,00—23,00
Łubin żółty	23,00—25,00
Ogólne usposobienie spokojne.	
Ogólna sytuacja bez zmiany.	

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, 16 maja 1930.

Spędzono: wołów 2, buhai 10, krów 23, świń 231, cieląt 251, owiec 9, prosiąt 309; razem 835 sztuk zwierząt.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 16 maja 1930.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało w dalszym ciągu tendencję spokojną. Z pap. procent. płacono nadal za 4 proc. listy zast. konwert. 44,50—44,75 proc. oraz za 4 proc. poz. inwestycyjną 108,—. Poza tem poszukiwano bez notowania 8 proc. listy dolarowe po 94,50 proc. jednakże były w zaoferowaniu po 95 proc., również poszukiwano 5 proc. premj. dolarowe, za które płacono 60,— lecz nie było oddawców. Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych doszło do notowania tylko w transakcjach Bankiem Polskim po 174,— i Bankiem Związku po 72—72,50. Poza tem ofiarowano R. Maya po 65,— i C. Hartwiga po 15,— bez Brotów.

Cedula urzędowa z dnia 16 maja 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 44,50—44,75% +
(Kurs w złotych)
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 108,— P.
Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcje)
Bank Polski I em. 174,— +
Bank Zw. Spółka Zar. I em. zł. 72—72,50 +
Tendencja: Spokojna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 16. 5. 1930.

Waluty Golówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,88 1/2 sp.: 8,90 1/2 kup.: 8,86 1/2

Dewizy:

	trans.	spred.	kup.
Belgia	124,52	124,83	124,21
Holandja	358,81	359,71	357,91
Kopenhaga	238,72	239,32	238,12
Bukareszt	5,30 1/2	5,32	5,29
Nowy Jork	8,91	8,93	8,89
Londyn	43,35 1/2	43,46	43,25
Paryż	35,00 1/2	35,09	34,92
Praga	26,43	26,49	26,37
Szwajcaria	172,50	172,93	172,07
Wiedeń	125,76	126,07	125,45
Sztokholm	239,29	239,89	238,69

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest. 110,50 113,00
5% poz. premj. dol. 63,50 65,00
5% poz. kol. konw. 55,25

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0,00—116,00
Bank Handlowy	0,00—110,00
Bank Polski	0,00—172,25
Bank Zw. Sp. Zarob.	73,50—72,50
Bank Zachodni	0,00—73,00
Chodorów	0,00—144,00
Częstocice	0,00—32,50
W. T. F. Cukru	36,50—36,00
W. T. Węgla	51,50—50,00
Lilpop	27,75—28,00
Modrzejów	0,00—11,25
Starachowice	20,00—19,50
Warsz. Tow. Ubezpiecz.	0,00—80,00
Haberbusch	0,00—116,00

Tendencja słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg
Berlin, 16 maja 1930.

Pszenica march. od st. załad.	286,00—288,00
76-77 kg	
Tendencja mocna.	
Zyto march. od stacji załad.	164,00—172,00
72 kg	
Zyto z okolic Warty, Noteci i Pomorza — loco Berlin sprzedaż	0,00—178,00
Tendencja natychm. ładunek wagonowy poparta, pozatem spokojna.	
Owies march. od stacji załad.	151,00—160,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień browarowy	190,00—202,00
Tendencja ledwo stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	170,00—184,00
Tendencja ledwo stała.	
Maka pszenna	31,25—39,75
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	22,75—25,50
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	08,75—09,25
Tendencja słaba.	
Ospa żytnia	09,00—09,50
Tendencja słaba.	
Groch Victoria	24,00—30,00
Groch dr. jadalny	21,00—25,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,00—18,00
Wyka	19,00—22,50
Bób polny	15,50—17,00
Łubin niebieski	15,00—16,00
Łubin żółty	20,00—22,50
Makuch rzepakowy	12,75—13,75
Makuch lniany	18,00—18,50
Wytłoki suche krajowe	08,20—08,70
Srót Soja	13,80—14,60
Płatki ziemniaczane	14,40—15,00
Płatki ziemniaczane w niektórych wypadkach	15,80—16,00
Ogólna tendencja mocniejsza.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 16. 5. 1930.

Wyplaty na Warszawę . . . . . 46,90 — 47,10
Noty wielkie . . . . . 46,725 — 47,125

Duńczycy o zbrojeniach niemieckich

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Kopenhaga, 14 maja. Sprawa zbrojeń interesuje się Danja nie tylko dlatego, że po kilkuletnich wahaniach gotuje się obecnie do likwidacji swych sił zbrojnych lądowych i morskich, ale przede wszystkim dlatego, że jej sytuacja geograficzna „stróża cieśnin“ wymaga czujności wobec poczynań innych mocarstw morskich. Kwestja — kto w przyszłości będzie panem Bałtyku, nie jest dla Duńczyków rzeczą obojętną. Konferencja morską w Londynie zaakcentowała jeszcze aktualność tej sprawy i, choć nie była ona oficjalnie omawiana, dała impuls prasie duńskiej do zastanowienia się nad przyszłą supremacją na Bałtyku.

Nic dziwnego, że w takim nastroju ostatnie zbrojenia niemieckie i sprawa pancernika B. zaostrzyły uwagę tutejszych publicystów. Społeczeństwo duńskie, obznajmione z zagadnieniem sił morskich, rozwój tych sił bada z ścisłością obcą narodom, mało jeszcze na tem polu uświadomionym. Sprawę pancernika B. prasa tutejsza określiła bez osłonek jako zapowiedź powrotnej fali wpływów niemieckich na Bałtyku.

W dłuższym artykule wstępnym podaje „Berlingske Titende“ zestawienie ostatnich prac, dokonanych w Niemczech nad zmodernizowaniem statków wojennych, które pozostawił Niemcom traktat Wersalski. Dziennik cytuje opinię prof. Tibala, wygłoszoną w Paryżu na jednym z zebrań poświęconych zagadnieniom bałtyckim, a mianowicie, że już dziś należy być przygotowanym do akcji Niemiec, zdążającej do zdobycia dawnej pozycji militarnej na Bałtyku. Za tem idzie chęć opanowania w chwili konfliktu cieśnin duńskich, a więc powtórzenie tego, co stało się wbrew przewidywaniom Anglii i Rosji w czasie wojny światowej.

Taki rozwój wypadków nie mógłby być dla Duńczyków obojętnym i musi budzić u nich obawy. Niepokój dobiega się też w innych artykułach wspomnianego dziennika, omawiających manewry floty niemieckiej na morzu Śródziemnym i wizytę w portach włoskich. Nie było to, zdaniem gazety duńskiej, li tylko zmanifestowanie przyjaznych uczuć wobec Italji, ale także aktywizacja czynnika, jakim w stosunkach międzynarodowych jest flota.

Danja, jako kraj wybitnie rolniczy, zainteresowała się również nowym programem agrarnym Schielego. Obserwując pilnie stanowisko, jakie w tej sprawie zajęły inne zainteresowane państwa, Danja nie poczuwała się do konieczności aktywnego wystąpienia. Jednakże gazety tutejsze notowały skrzętnie wszelkie demarches polskie zarówno w Berlinie, jak i w Genewie. Z artykułów opublikowanych w „Berlingske Titende“, „Jyllandsposten“ i „Nationaltidende“ wynika, że zdaniem wielkich tutejszych spółdzielni rolniczo-eksportowych nowe postanowienia celne Niemiec nie dotkną bezpośrednio Danji. Danja może pośrednio ucierpieć, o ile wskutek obostrzeń niemieckich, niektóre państwa (między innymi i Polska) zmuszone będą zrewidować swój stosunek do konwencji genewskiej z dnia 24 marca co grozi w rezultacie zachwianiem tej konwencji, dla której wolnohandlowa Danja od początku żywiła wiele sympatji. W tym samym artykule autor, krytykując obecny gabinet Rzeszy, cytuje zdanie Hilferdinga, że „program agrarny Schielego jest niebezpieczeństwem dla

spoiwości i całości europejskiej polityki handlowej“.

Organ konserwatystów „Nationaltidende“ i wielki dziennik jutlandzki „Jyllandsposten“ krytykują również politykę agrarną Niemiec. „Nationaltidende“ zastanawia się nad pytaniem, skąd w kraju, który jak Niemcy wykazuje stały ubytek ludności rolniczej i odpływ jej do miast, bierze się przewaga partyj agrarnych i wysuwanie zagadnień rolniczych na pierwszy plan. Autor przypisuje objawy te podkładowi politycznemu, a więc pomocy finansowej dla wschodnich prowincyj w myśl znanej przedwojennej polityki agresji na wschód — „Drang nach Osten“. Z artykułu publicysty duńskiego widać, że Duńczycy, śledząc pilnie posunięcia polityki niemieckiej, zaobserwowali już wznowioną jej aktywność na kresach wschodnich i nie dają się brać na lep hasła „konieczności gospodarczych“. M. Z.

„WIWA“

Zofja Warczyńska

Pl. Wolności 14.

Specjalny magazyn pończoch, skarpetek, trykotaży i rękawiczek

Pończochy

damskie w wielkim wyborze i najmodniejszych kolorach nadeszły!

nr 1058

Nowy występ komendanta „Strzelca“

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej“:

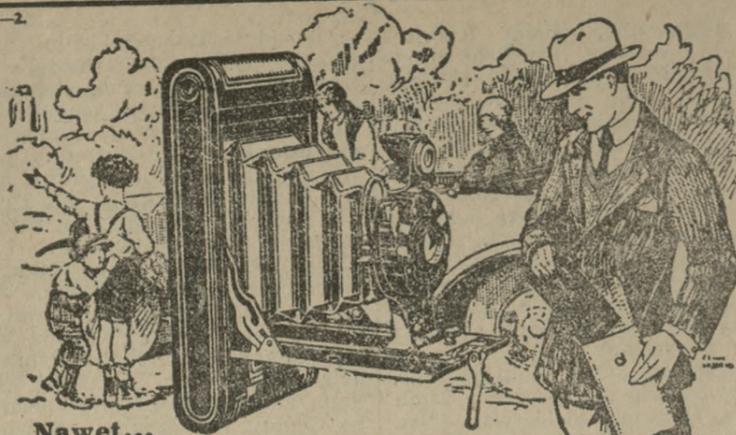
„W czwartek, o godz. 8 rano, przed teatr „Morskie Oko“, przy ul. Jasnej, zjechał samochodem jakiś mężczyzna i zaczął dobijać się do zamkniętego jeszcze teatru. Po chwili drzwi otworzył Józef Jędrzejewski, froter. Przybyły oświadczył, że pragnie nabyć bilety na dzisiejsze 75 przedstawienie rewji „Uśmiechy Warszawy“. Gdy froter oświadczył, że kasa jeszcze nie czynna, wówczas przybysz uderzył Jędrzejewskiego pięścią w twarz.

„Uderzony, nie chcąc być dłużny, uczynił to samo. Wówczas gwałtowny teatroman wyjął rewolwer i z odległości kilkunastu kroków wystrzelił 2 razy. Na szczęście kule chybiły. Nadbiegły na odgłos strzałów policjanci, odprowadził sprawcę strzałów do 10 komis. Tam okazało się, że jest to komendant „Strzelca“ — Łokietek, znany również jako organizator boiówek socjalistów rządowych.

„Łokietek, osobistość w kołach „sancji“ arcywpływowa, znany jest w Warszawie z zabaw oraz z tego, że chętnie chwytą za broń...“

„Nie mamy wiadomości — dodaje „Gazeta Warszawska“ — czy Łokietekowi broń odebrano i czy zostanie mu wytoczona sprawa sądowa. Za informacje w tej mierze bardzo będziemy wdzięczni“.

P. 30.—2.

Nawet...
gdy jest pochmurno...

...nową kamerą „Haw-Eye Kodak“ z światłosiłnym obiektywem (prawdziwym anastygmatem f. 6,3) osiągnięcie rezultaty, które Was samych zadziwią.

Nawet jeśli przedtem zdjęcia „Kodak“ specjalnie Was nie pociągały, obecnie napewno powiecie: „To wprost zadziwiające co teraz osiągnąć można kamerą za 100 zł.“

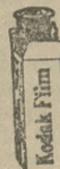
Nawet jeśli nigdy sami nie fotografowaliście, w ciągu kilku minut nauczyć się posługiwać nowym „Haw-Eye Kodakiem“ tak, jak każdym innym „Kodakiem“.

Pamiętajcie zawsze o waszej kamerze „Kodak“

z anastygmatem f. 6,3 za zł. 100.—

W każdym większym składzie przyborów fotograficznych znajdziecie „Kodaki“ odpowiadające wszystkim gustom, każdemu budżetowi w cenie od zł. 33.—

Kodak Sp. z o. o. Warszawa, plac Napoleona 5.

Tw 1510

„Dobrowolna“ składka

Gniezno, 14 maja.

We wtorek, 13 bm. uwijało się po mieście dwóch osobników samochodem PZ 41 614, składając wizyty w tutejszych urzędach i również w przedsiębiorstwach prywatnych. Legitymowali się poleceniami urzędu wojewódzkiego w Poznaniu i Wielkopolskiej Izby Skarbowej, kwestując na rzecz Generalnej Federacji Pracy w Warszawie. Tutejszy urząd akcyzowy przydzielił im do pomocy umundurowanego funkcjonariusza, który im towarzyszył przy odwiedzeniu tutejszych przedsiębiorstw.

Owi dwaj przedstawiciele Generalnej Federacji Pracy z Warszawy przedkładali listy kwesty, z których wynikało, że zbierali wcale poważne kwoty, dochodzące w poszczególnych przypadkach nawet do 500 i 800 zł. Odwiedzano przeważnie przedsiębiorstwa koncesjonowane. (br)

Uprzejmość za którą nie będzie uznania

W bydgoskiej „Deutsche Rundschau“ nr. 109 z dnia 13 bm. znajduje się ogłoszenie starosty powiatu szubińskiego dr. Berety, w języku niemieckim donoszące o naprawianiu szosy i wstrzymaniu wskutek tego na czas pewien komunikacji.

Jak słusznie zauważa nasz informator, za pruskich czasów żaden landrat nie byłby obwieszczenia w polskim języku umieścił w gazecie polskiej. A mimo wszystko „Deut-

sche Rundschau“ napada na władze polskie, że uciskają niemieczyznę.

Szczątki żołnierzy z 31 r.

Warszawa, 16. 5. (PAT) Władze zainteresowały się zwłokami żołnierzy, znalezionych na gruntach grochowskich, a pochowanych tam w czasie powstania listopadowego. Są to zwłoki żołnierzy polskich i rosyjskich. Na niektórych pozostały resztki umundurowania, obuwia, medali, pozwalających na określenie pochodzenia żołnierza. Znaleziono szczątki żołnierzy polskich mają być uroczyste pochowane we wspólnej braterskiej mogile w rocznicę powstania listopadowego.

Wypadek autobusowy

Warszawa, 16. 5. (Tel. wł.) Pod Raduniem na Wileńszczyźnie wywrócił się autobus. Kilka osób ciężko rannych m. in. senator Stronnicwa Chłopskiego Szafranek, który wracał z wiecu wyborczego. (w)

PODZIĘKOWANIE.

Gen. Przedst. „RADIUMCHEMA“ st. Joachimsthal Warszawa, Śniadeckich 22.

Wyrażam Wpanom szczerze podziękowanie za kompres radowy „RADIUMCHEMA“. Chorowałem na uporczywy ischias. tudzież obrzmienie kolana i zerwanie ścięgna w stawie skokowym. Bardzo cierpiełem i nie mogłem chodzić ani sypiać. Wszelkie lekarstwa i gorące okłady nie przyniosły mi żadnej ulgi. Dopiero okład radowy Wpanów sprawił, że cierpienia całkiem znikły, zmniejszyły się obrzęki. mogę już swobodnie chodzić i sypiać. Okład Wpanów jest dobrodziejstwem dla cierpiącej ludzkości. nw 11327

(—) Inż. M. Kasperowicz
b. Senator Rzeczypospolitej, Warszawa, Senatorska 11.

Amerykanie głoszą: mieć szczęście w życiu — znaczy korzystać z nadarzącej się szczęśliwej okazji. Taką sposobność zdobycia majątku i zamożności daje właśnie Państwowa Loteria Klasowa. Drobną kwotą 10 złotych (ceny losów: ćwiartka — zł 10, połówka — zł 20, cały — zł 40) otwiera każdemu wrota do głównej wygranej 750.000, 350.000, 250.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000 i t. d. na ogólną sumę

32 miliony złotych

Co drugi los wygrywa! tak, że jeśli ktoś kupuje dwa losy to może z niemal matematyczną pewnością oczekiwać wygranej, bowiem istnieje prawdopodobieństwo 1 : 1. Wybrać należy kantor, mający ogólnie największą sumę wygranych. Kantorem takim, który jest **na większą i najszczęśliwszą kolekturą w kraju jest**

„NADZIEJA“, we Lwowie, przy ul. Sykstuskiej nr. 6,

zwłaszcza, że długoletnie doświadczenie wykazało, iż graczom tego kantoru sprzyja stale niebywałe szczęście. Od szeregu lat wypłaca „NADZIEJA“ w każdej bez wyjątku Loterii główne wygrane, dlatego bezsprzecznie zasługuje na miano najszczęśliwszego kantoru Loterii. Tysiące ludzi wzbogaca rokrocznie zakupienie losów Loterii Państwowej. Kolektura „NADZIEJA“ znana jest w całym kraju z swej solidności i skrupulatności w załatwianiu klientów.

Ciągnięcie 1-ej klasy odbędzie się już 17 i 19 b. m.!

nw 11295

Ponieważ dopyt na szczęśliwe losy kolektury „NADZIEJA“ jest kolosalny, należy już dziś wystosować zamówienie następującej treści: Niniejszem zamawiam — losów całych po zł 40.—, — losów połówek po zł 20.—, — losów ćwiartek po zł 10.— do 1 klasy. Należytość w kwocie zł — uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów blankietem P. K. O., o którego załączenie do losów upraszam. Imię i nazwisko — Dokładny i czytelny adres: —

Program uroczystości jubileuszowych T. C. L.

Dnia 18 maja

Godz. 9.30: Zbiórka gości, towarzystw i organizacji zaproszonych — oraz komitetów, podkomitetów i bibliotekarzy T. C. L. przed katedrą poznańską (Ostrów Tumski). Towarzystwa i organizacje przybywają ze szlaczkami i transparentami.

Godz. 10.15: Solenne nabożeństwo, celebrowane przez J. Eksc. ks. biskupa Dymka.

Godz. 12: Pochód do Auli Uniwersyteckiej przy ul. Wjazdowej.

Godz. 13: Uroczysta Akademia, transmitowana przez Radio Poznańskie w Auli Uniwersytetu Poznańskiego z następującym programem:

a) Preludio festiwo, wykona na organach prof. Feliks Nowowiejski,
b) uroczyste zagajenie akademii przez prezesa Rady Głównej T. C. L. Adolfa hr. Bnińskiego,

c) „Jeszcze Polska nie zginęła“, wykona chór męski „Echo“ — Poznań pod batutą prof. F. Nowowiejskiego,

d) przemówienie jubileuszowe ks. Antoniego Ludwiczaka,

e) Kantata jubileuszowa na cześć T. C. L. do słów Emila Zegadłowicza, kompozycji Feliksa Nowowiejskiego, wykona pod batutą kompozytora chór „Echo“.

f) składanie życzeń ze strony władz i organizacji,

g) ogłoszenie listy członków honorowych, oraz wręczenie dyplomów zasługi.

h) ogłoszenie wyróżnień zasłużonych około T. C. L. pracowników oświatowych i wręczenie im listów dziękczynnych.

i) składanie darów na T. C. L.

Godz. 17: Obiad w restauracji „Belweder“ przy ul. Marszałka Focha 1 (Porządek oznaczony zgóry).

Godz. 21: Oficjalny raut stoł. m. Poznania w Złotej Sali Ratuszowej.

Dnia 19 maja

XX. Sejmik Oświatowy T. C. L.

w auli Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu przy ul. Franciszka Ratajczaka 4-6 o godz. 11 przed południem, z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie — prezes Rady Głównej T. C. L., Adolf hr. Bniński,
2. Sprawozdanie — Zarządu Głównego T. C. L., ks. Antoni Ludwiczak,
3. Udzielenie pokwitowania Zarządowi Gł. i Radzie Głównej,
4. Wybór 5-ciu członków do Rady Głównej,
5. Wolne wnioski,
6. Zakończenie.

Rada Główna T. C. L.

Adolf hr. Bniński — prezes.

Zarząd Główny T. C. L.

ks. Antoni Ludwiczak.

Kupujmy nalepki jubileuszowe TCL.

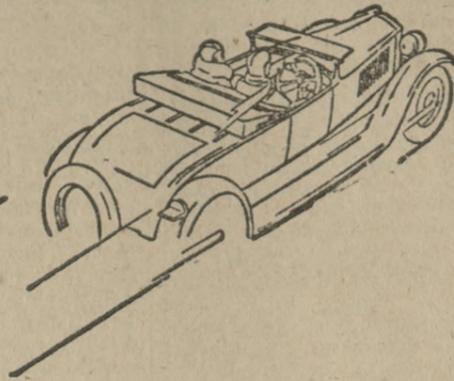
Gdy witać będziemy radosny dzień wielkiego święta T. C. L., niech zewnętrznym wyrazem naszej radości będzie to, że cały Poznań wystąpi okazale, iluminując okna i wywieszając flagi narodowe ku uczczeniu Złotych Godów Towarzystwa Czytelni Ludowych.

Należy również udekorować okna nalepkami jubileuszowymi, które są do nabycia w Zarządzie Głównym T. C. L., Fr. Ratajczaka 16, oraz w składach papieru. Zamawiać nalepki można telefonicznie (tel. 10-50).

Cały patriotyczny Poznań musi wystąpić okazale, aby zadokumentować swe uczucia do wielkiej, wzniosłej idei oświatowej, która tak wspaniale wydała owoce. — Kupując nalepki, składamy dar jubileuszowy na wielką oświatową instytucję Polski Zachodniej.

Zatem przypominamy o tym drobnym obowiązku każdego, komu nie objętym jest los kultury polskiej.

50.000 kilometrów bez uszkodzeń

łatwo osiągnąć. Najzupełniej wystarczy utrzymywać samochód w odpowiednim stanie i stosować do smarowania właściwą markę Gargoyle Mobiloil. Oto wszystko! Samochody różnych marek w większej liczbie poddałyśmy w ciągu 14 miesięcy nieprzerwanym doświadczeniom, podczas których każdy z nich przebył przeszło 100.000 klm. bez uszkodzeń jedynie dzięki przestrzeganiu wspomnianych dwu warunków.

VACUUM OIL COMPANY S. A.
CZECHOWICE-WARSZAWA

Bacicie, by plomba pod nakrętką nie była uszkodzona!

Gargoyle Mobiloil

nr 11203

Niech się rozbudzi ofiarności serce

Pomóżmy zrealizować pozytywny program T. C. L. w dniu jubileuszowym

Dzień Złotego Jubileuszu Towarzystwa Czytelni Ludowych jeśli ma być dniem nie tylko przemijającego radosnego święta, ale także zapoczątkowaniem dnia pozytywnej pracy — winien się stać pobudką do wielkiego ofiarnego czynu.

W Wielkopolsce powstaje wielki Dom Oświatowy, skąd promieniować będzie na całą dzielnicę zdrowa oświata ludowa.

Słask, ta prastara dzielnica, a tak ofiarna, gdy chodzi o zadokumentowanie czynu patriotycznego, również posiadać będzie swoją oświatę wspaniałą świątynie. Na Pomorzu, tym naszym najdroższym skrawku ziemi nadmorskiej, stanie Uniwersytet Ludowy w Bolszewie. — Trzy wielkie zamysły o nieprzemijających wartościach i znaczeniu wymagają takiego ofiarnego wysiłku materialnego. Punktem wysokiej ambicji tych trzech wypróbowanych w ofiarności dzielnic musi być zasada, że należy w szybkim czasie zrealizować pozytywny program.

Niech dzień jubileuszowy będzie wytknięciem tych trzech granitowych słupów narodowej oświaty na szlaku myśli społeczeństwa, czującego po polsku. Gdy z tych trzech dzielnic zjadą się przedstawiciele oświaty, działacze na jej niwie, niechże, pobudzeni momentem wzniosłym, doraźnie materialny temu dadzą wyraz. Mimo ciężkich czasów, zdobyć się musimy na ogromny wysiłek. Zapoczątkujmy darami na oświatę nowe drogi naszych poczyniń.

Nie jałmużna, nie grosz na odczepne, ale ma popłynąć sercem podyktowana ofiara na wielkie zbrojne dzieło. Pamiętajmy o tem, że na nas spoczywa odpowiedzialność za wielkie Jutro narodu, że my mamy być tymi budowniczymi nadchodzącej przyszłości, światłej, promiennej.

Niech się rozbudzi zmysł ofiarności i szeroką rzeką uczuć popłynie na chwałę, na pożytek, na trwałe uwiecznienie Złotych Godów T. C. L.

Bis dat, qui cito dat! Kto zaraz daje, ten dwa razy daje!

Składki nadsyłać należy do Zarządu Głównego TCL w Poznaniu, P. K. O. 200 504.

18. V. 1930.

Iluminujcie okna nalepkami T. C. L. w dniu Złotych Godów.

Z okręgu gnieźnieńskiego

Wiece w Rogoźnie, Ryczywole, Kaziopoli i Gościejewie.

W sobotę, dnia 17 maja o godzinie 8-mej wieczorem w Rogoźnie w sali Hotelu Polskiego odbędzie się wiec Stronnictwa Narodowego. Przemawiać będą mówcy z Poznania.

W niedzielę, dnia 18 bm. o godzinie 12-tej w południe odbędzie się w sali p. Piątkowskiego w Ryczywole wiec Stronnictwa Narodowego, a o godzinie 3-ciej w Kaziopoli, oraz o godz. 5.30 w Gościejewie w sali p. Kruegera. (ske)

W gnieźnieńskim

Stronnictwo Narodowe urządziło ostatnio dwa wiece, w pow. gnieźnieńskim jeden dla Obory, drugi w Dębnie, z powodzeniem dla listy nr. 24.

Przemawiał b. poseł Sołtysiak, który w rzeczowy sposób wyjaśnił przyczyny obecnego kryzysu gospodarczego i politycznego. Zebrani oświadczyli się solidarnie za listą 24, wznosząc okrzyk na cześć marszałka Trąpczyńskiego.

W Dębnie na sali p. Goluszkiewicza zebrało się dużo robotników i włóścian. Zebraniu przewodniczył p. Niklas, referat wygłosił również p. Sołtysiak.

W wrzesińskim

Pierwszy wiec Stronnictwa Narodowego w związku z wyborami do Sejmu odbył się dnia 13 bm. na obszernej sali p. Knechtla, która wypełniła się do ostatniego miejsca uczestnikami. Wiece zagał prezes Stronnictwa p. W. Olek, który zarazem przewodniczył. Jako pierwszy mówca wy-

stąpił z obszernym referatem poseł Lewandowski i omówił w sposób jasny i przekonujący wszelkie aktualne sprawy w związku z obecną sytuacją polityczną i gospodarczą. Za rzeczowy sposób przemówienia podziękowano mówcy gorąco. Jako drugi przemawiał poseł Miklaszewski, który wykazał błędne metody nowego ustroju gospodarczego, etatyzmu i t. d. Również wywody i tego mówcy przekonały uczestników wiecu, że Stronnictwo Narodowe dąży do praworządności i ulepszenia stosunków w nowej ojczyźnie. Wicownicy rzeszystemi oklaskami podziękowali posłowi za jego rzeczowe przemówienie. Jakiś agitator socjalistyczny z kilkoma towarzyszami ze wsi próbował zamącić wiec, lecz nie chciano go słuchać i nie pozwolono mu obrażać uczuć religijnych i narodowych. Odsławianiem pieśni Boże coś Polskę zakończono wiec przedwyborczy z hasłem oddania w dzień 1 czerwca swych głosów na listę 24.

W obornickim

Praca organizacyjna Stronnictwa Narodowego w naszym mieście i okolicy, w związku z wyborami uzupełniającymi do Sejmu w okręgu gnieźnieńskim, postępuje stale naprzód. — Odbijające się wiece wyborcze, zamieniają się w każdym wypadku w manifestację narodową, na rzecz listy nr. 24 z p. Marszałkiem Trąpczyńskim na czele. Ubiegłej niedzieli odbyły się znowu trzy wiece wyborcze i to w Studzińcu, Budziszewku i Boguminie.

Przy tłumnie zapełnionych salach, zagał obrady, przewodniczący komitetu wyborczego p. Wł. Koźmicki z Rogoźna, podnosząc na wstępie ważność sytuacji politycznej, poczem p. poseł Górczak wygłosił głębokie referaty na temat sytuacji politycznej i gospodarczej. Referaty nagrodzono hucznie oklaskami, a zgromadzeni solidarnie wypowiedzieli się za listą Stronnictwa

Narodowego, nr. 24, manifestując na zakończenie za marszałkiem Trąpczyńskim. (ske).

Nabożeństwo za akademików, poległych w maju 1926 r. w obronie konstytucji

Staraniem koła poznańskiego Młodzieży Wszechpolskiej odprawi ks. prałat J. Prądzyński nabożeństwo żałobne za dusze poległych akademików w czasie wypadków majowych w 1926 r. na ulicach Warszawy w obronie konstytucji w kościele Farnym o godz. 8.30 w sobotę, dn. 17 bm.

Zarząd Młodzieży Wszechpolskiej.

Dnia 17 maja o godz. 8.30 odprawiono zostanie msza św. żałobna w kościele Farnym za dusze śp. korporantów, poległych w obronie konstytucji w maju 1926 r.

Pozn. Koło Międzykorporacyjne.

„Talizman“

Jutro rozpoczynamy druk nowej powieści. Tytuł jej „Talizman“. Autorem — Antoni Kawczyński, młody, utalentowany i duże nadzieje rokujący nowelista poznański, a zarazem redaktor „Ilustracji Wielkopolskiej“. Jest to „opowieść o statku i ludziach“, opowieść wysoce zajmująca tak pod względem psychologicznym, jak niemniej pod względem ciekawego spłotu fascynujących momentów natury sensacyjnej. Zasługuje przytem na podkreślenie, że cały dramat powieściowy rozgrywa się wyłącznie na okręcie, podobnie jak innego rodzaju powieść — Poego o Gordonie Pymie.

Stronnictwo Narodowe

Koło na Jeźcach

Zebranie odbędzie się dziś, w piątek, 16 bm., o godzinie 8-mej w salce p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 18.

Na porządku obrad referat p. red. Ehrenberga n. t.

Rzemiosło a polityka

O liczny udział członków i sympatyków prosi

Zarząd

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Moc atrakcyj w Poznaniu

Bogaty i urozmaicony program „Tygodnia L. O. P. P.”
od 18 do 25 b. m. włącznie

W sobotę rozpoczynają się uroczystości związane z Tygodniem L. O. P. P. Przewidywany jest cały szereg niebywałych dotąd atrakcyj.

Tydzień ten zainauguruje akademja w auli U. P. o godz. 20, na której referat wygłosi prof. dr. Wojnicz-Sianożęcki p. t. „Obrona indywidualna przed zatruciem powietrza w czasie wojny i w życiu pokojowym”. Wielkie oraz zrozumiałe zaciekawienie budzi osoba pilota mjr. Kubali, który podzieli się ze słuchaczami wrażeniami odniesionymi w czasie lotu przez Atlantyk. Akademja poza tem urozmaiconą będzie śpiewami i popisami orkiestry wojskowej 15 p. ułanów.

W niedzielę o godz. 12,15 wszystkie Koła L. O. P. P., organizacje, szkoły i wyższe uczelnie oraz zrzeszenia, zbierają się na pl. Sapieżyńskim, skąd o godz. 13 wyruszy ulicami Poznania wielki pochód, który rozwiąże się na Kaponierze.

Kupcy przez cały tydzień biorący udział w konkursie o cenne nagrody udekorują odpowiednio swe okna wystawowe. W formacjach wojskowych, uczelniach i szkołach zapowiedziane są prelekcje na temat znaczenia L. O. P. P. Wykładać będą siły znane, fachowe, a akcją tą kieruje kpt. Gurtys, referent gazowy D. O. K. VII.

W niedzielę odbędzie się uroczyste nabożeństwo w kościele farnym w którym udział wezmą prócz przedstawicieli władz, liczne organizacje z sztandarami. Dalej cały dzień wypeł-

nia loty pasażerskie, pokazy lotnicze w Ławicy i pochód.

W poniedziałek o godz. 17 nastąpi poświęcenie i otwarcie ośrodka propagandy obrony przeciwgazowej przy ul. św. Marcina 66—67. Ośrodek ten wyposażony jest w salę wykładową, czytelnię, gabinet obrony przeciwgazowej, oraz w prymitywny schron w piwnicy, który służyć ma za wzór, jak tworzyć należy w piwnicach domów tanim kosztem odpowiedni schron. Obecnie przed gmachem ośrodka ustawia się wielką oryginalną niemal 4-metrową bombę, która będzie odpowiednio oświetlona. Bomba ta, przywieziona z Warszawy, waży 20 centnarów.

We wtorek koncertować będzie na pl. Wolności orkiestra wojskowa od godz. 17 do 19.

W sobotę, dnia 24 bm. odbędzie się wielki bal wiosenny, a w niedzielę 25 bm. loty pasażerskie, zabawa ludowa w Szelągu, wyścigi motocyklowe na boisku Sokoła i wspaniały festyn dla dzieci. Dalej przewidziane są imprezy samochodowe na terenie P. W. K., herbatka z występami artystycznymi i cały szereg innych atrakcyj. Wreszcie w strzelnicy przy ul. Fr. Ratajczaka każdy będzie miał możliwość strzelania o nagrody.

Oto w ogólnym zarysie bogaty i starannie opracowany program tygodnia L. O. P. P. Ze względu na ogromną doniosłość sprawy tydzień ten niewątpliwie cieszyć się będzie dużym poparciem całego społeczeństwa. (z)

Towarzystwo Ogrodnicze, a ściągając do ogrodu przeszło dwieście osób.

Zagajając, inspektor ogrodnictwa przy Wielkopolskiej Izbie Rolniczej p. Jan Woźny wygłosił bardzo ciekawy referat p. t. „Racjonalne obsadzanie balkonów”. Prelegent omówił następujące punkty: Znaczenie balkonów dla ludności i wielkich miast; harmonijne ich przybieranie jest ozdobą ulicy i chlubą danego miasta, oraz znakiem kultury narodu; właściciel balkonów jako mały ogrodnik; jakie balkony są najpraktyczniejsze z punktu widzenia zdrowotności; dobór kwiatów i roślin pnących na obsadzenie balkonów z uwzględnieniem położenia od strony wschodniej, poł. - zachodniej i północnej; pudełka i naczynia, w których hoduje się rośliny na balkon; wystawa kwiatów przed oknem skromnej izdebki; korytka z kwiatami i pomalowanie skrzynek, podlewanie i pielęgnowanie roślin na balkon; w jakiej ziemi sadić kwiaty na balkon; zastosowanie nawozów sztucznych; premjowanie balkonów itd.

Piękny ten referat, wysłuchano z wielką uwagą, robiono notatki, a prelegenta nagrodzono burzą oklasków. Wreszcie wywiązała się dyskusja, w której podkreślano konieczność wygłoszenia tego odczytu przez Radio. Zaznaczyć wypada, iż kwiaty, posadzone w korytkach dostarczył Zakład Ogrodniczy p. Tomiaka, ul. Cegielna 2. (tr.)

KALENDARZYK

Piątek, 16 maja 1930.

Słońce: wschód 3,56; — zachód 19,42; — długość dnia 15 godz. 46 min.

Księżyc: wschód —; zachód 5,48.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza: niska plus 7 st. C. Pochmurno. Wiatr: południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 747 milimetrów. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 16 st. C., najniższa plus 6 st. C. Ilość opadu 1 milimetr.

Kal. rzk.: Jan Nep. jutro Antonin B.

Kal. słow.: Wiencyzław; jutro Sławomir.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Tow. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo** parafii św. Marcina podaje do wiadomości, że msza św. za spokój duszy dyrektora swego śp. ks. pralata Mayera odbędzie się w wtorek dnia 20. bm. o godz. 9-tej w kościele św. Marcina.

Walne Zebranie zaś tego samego dnia w Księgarni św. Wojciecha Aleje Marcinkowskiego l. 22, o godz. 5 po południu. O liczny udział członków i gości prosi Zarząd.

— **Nabożeństwo żałobne** za duszę śp. Malwiny z Roszkowskich Dąbrowskiej odbędzie się w sobotę dnia 17. bm. o godz. 8,15 w kaplicy szpitala Przemienienia Pańskiego.

— **Z Sodalicii Marjańskiej Urzędników.** W niedzielę 18. bm. o godz. 8 miesięczne nabożeństwo w kaplicy sodalicijnej przy kościele O. O. Jezuitów, ulica Dominikańska.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Walne zebranie „Stelli”, Tow. Kolonii wakacyjnych i Stacji sanitarnych**, odbędzie się w piątek 23 bm. o godzinie na salce Koła Towarzystwa w Hotelu Bazar, ul. Nowa 8: na porządku obrad: sprawozdania zarządu, kasowe, z osady w Gruszczynie, komisji rewizyjnej; wybór 2 członków ścisłego zarządu, 4 członków rady, potwierdzenie kooptowanego członka zarządu p. dr. Szenica i wybór 3 członków komisji rewizyjnej; wnioski bez uchwał i wolne głosy. W razie niedostatecznej liczby obecnych po półgodzinnej przerwie zwołuje się z tym samym porządkiem obrad drugie zebranie mające prawo do uchwał bez względu na liczbę zebranych.

— **Z Katolickiego Tow. Rzemieślników Polskich.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek 19. bm. o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Na porządku obrad wykład oraz inne ważne sprawy.

— **Z Narodowej Organizacji Kobiet Kolo - Wilda.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 20 bm. o godz. 20 na salce p. Kasprzakowej Kilińskiego 15. Referat wygłosi ks. prof. Hain. O liczny udział członkiń i wprowadzonych gości uprasza Zarząd.

WYKŁADY

— **Stow. Służby Żeńskiej pod wezw. Matki Boskiej Róż.** zaprasza serdecznie stowarzyszenia Związku Kobiet Pracujących oraz stowarzyszenie Św. Zyty na wykład ks. kanonika Gasiorowskiego z Warszawy w dniu 25 bm. o godz. 17 w wielkiej sali Domu Rzemieślniczego przy ul. Franciszka Ratajczaka 21. Wstęp bezpłatny.

— **Wykład lekarza francuskiego.** Dn. 17. bm. o godz. 11 w sali Śniadeckich w Collegium Medicum przy ul. Fredry 10, II. piętro, wygłosi w języku francuskim wykład p. prof. A. Policard, profesor na Uniwersytecie w Lyonie na temat: „Histo-fizjologia płuc”. Sądymy, że wykład znane go uczonego francuskiego wzbudzi szerokie zainteresowanie wśród lekarzy.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokół” Poznań I. Śródmieście** odwołuje wycieczkę do Wierzenicy, zapowiedzianą na 18. bm. wskutek wzięcia udziału w uroczystości w tym dniu przypadającej gniazda żeńskiego. Wycieczka odbędzie się dopiero 25. maja rb.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” XVI.** Jeźyce urządza dnia 18. bm. wycieczkę autobusem do Kórnik. Zbiórka punktualnie o godz. 13 przy ul. Słowackiego 19/21. Druhny, chcące wziąć udział, winne się zgłosić u drh. Snichńskiej, Kochanowskiego 8 do dnia 16. bm.

WIECZORY, KONCERTY

— **Polski Biały Krzyż**, instytucja prowadząca oświatę w wojsku, by zasilić swe skromne fundusze, organizuje w dniu 18. bm. wielką zabawę dziecięcą, która odbędzie się w sali amarantowej P. K. E. ul. Słowackiego 19/21. Na zabawę tę składają się będą liczne atrakcje, jak to: barwny polonez, złożony z par, przybranych w wieńce i czapeczki, występy uczenia gimn. im. Gen. Zamoyskiej w narodowych kostjumach, solowy taniec młodzianki czarującej artystki, loterja zaopatrzona w piękne fanty. Do tańców i zabaw przegrywać będą dwie orkiestry wojskowe. Staranna opieka i kierownictwo zabaw spoczywać będzie w ręku fachowych sił nauczycielskich. Nie wątpimy, iż wszystkie dzieci Poznania zapragną wziąć udział w milej i urozmaiconej zabawie i uproszą swych rodziców, by im pozwolili stawić się w niedzielę na godz. 15. Wstęp 1 zł, dla dzieci tylko 50 gr.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Komenda Hufca Męskiego Poznańskiego Z. H. P.** podaje do wiadomości druhom Komendantom drużyn, że kurs na przewodników strzelań z łuku rozpocznie się 17 bm. o godz. 18,15 w Okręgowym Ośrodku W. F. (koszary 57 p. p. ul. Grunwaldzka) i trwać będzie do dnia 10 czerwca. Informacji udziela komendant Hufca.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Młodzież akademicka a L. O. P.** Dnia 18. bm. odbędzie się wielki manifestacyjny pochód organizowany przez L. O. P. P. Młodzież akademicka, doceniając ważność obrony powietrznej państwa, winna wziąć gremjalny udział w pochodzie. Zbiórka o godz. 12,30 na placu Sapieżyńskim naprzeciw plac. Działowego. Pochód wyruszy przez Aleje Marcinkowskiego, pl. Wolności, ul. 27 Grudnia, Gwarna, św. Marcina, Wjazdową. Rozwiązanie pochodu nastąpi przy Kaponierze. Poznański Komitet Akademicki.

— **Baczność Powstańcy i Wojacy Okręgu I.** Celem udziału w uroczystym obchodzie złotego jubileuszu T. C. L. stawia się wszystkie towarzystwa ze sztandarami w dniu 18. bm. o godz. 9,30 na Placu Bernardyńskim, skąd wymarsz na solenne nabożeństwo przed katedrą poznańską. Po nabożeństwie pochód do Auli Uniwersyteckiej. O jak najliczniejszy udział uprasza się.

— **Baczność Uczestnicy Powstania Wlkp. Okręgu I. stol. m. Poznania.** Bierzemy udział w 50-letnim jubileuszu Towarzystwa Czytelnia Ludowych Zbiórka wszystkich Towarzystw Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19 celem udziału w solennym nabożeństwie w katedrze dnia 18 bm. o godzinie 9,30 przed tumem. Początek sztafardowe, przepisowe umudrowanie konieczne.

— **Z Stow. św. Wincentego a Paulo przy Farze.** Rządka uroczystość, bo 75-letni jubileusz pracy na niwie charytatywnej, obchodzi Stow. św. Wincentego a Paulo przy Farze pod wezw. Najsw. Marji Panny w poniedziałek 19 bm. Przez 73 lata Tow. pracowało pod nazwą Towarzystwa Najsw. Marji Panny, zaś od 2 lat pod nazwą Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo. Z okazji tej odprawi ks. prałat Stychel uroczystą mszę św. z wspólną komunją św. w kościele Farnym o godzinie 9. Kazanie wygłosi ks. dyrektor Wołkowski.

Po nabożeństwie odbędzie się uroczyste posiedzenie na sali p. Jarockiego, ul. Maszalska 8, z współudziałem delegacji, zaproszonych gości i wszystkich członków organizacji.

— **Bezpłatne bilety na odbycie podróży powietrznej.** L. O. P. P. Komitet Miasta Poznania, pragnąc zapoznać praktycznie jaknajszersze warstwy społeczeństwa z komunikacją powietrzną w czasie tegorocznego „Tygodnia L. O. P. P.”, urządzi licytację amerykańską, na którą złożą się bezpłatne bilety na odbycie podróży powietrznej z Poznania do Warszawy i z powrotem. Bilety zostały zaofiarowane bezpłatnie przez państwowo-samorządowe przedsiębiorstwo komunikacji powietrznej „Polskie Linie Lotnicze Lot”. Licytacje odbędą się na następujących impre-

Samochód

Zagadnienia nowoczesnej komunikacji
Technika — Praktyka — Kronika

Wydawnictwo: Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu, św. Marcina 70

Nr. 33 — 1930 — Egzemplarz tylko 30 groszy — 16 stron

Wspaniały rozwój komunikacji autobusowej w Polsce

Bezczelny „dowcipniś“

Pomysł niczem z nieprawdziwego zdarzenia

Do jednej z nocnych restauracyj, wszedł spóźniony gość. Kelner podbiegł, by zapytać, co chce. Po głębokim zastanowieniu się, ów gość na początek zamówił „Kurjera Poznańskiego” i zaczął go czytać od strony ogłoszeń, popijając piwo. Raptem poderwał się niczem oparzony... W dziale ogłoszeniowym wyczytał, że ktoś poszukuje towarzysza podróży. Nie namyślając się wiele, popędził pod wskazany adres, a że brama była otwarta, więc bez żadnych przeszkód za chwilę dzwonił przeraźliwie na pierwszym piętrze. Umarłegoby niemal to przeciągłe dzwonicie zbudziło, a cóż dopiero mówić o człowieku, który był już na wyjeździe... Niebawem też za drzwiami odezwał się zniecierpliwiony głos:

— Kto tam? — pytano.

— To ja, tu (wymienia nazwisko) w bardzo pilnej sprawie. Czy jest pan w domu?

— Jestem!... A cóż się stało?...

— Niech się pan nie boi — uspokajał przybyły — nie panu nie zrobię. Nie jestem bandytą ani złodziejem! Może pan śmiało uchylić drzwi.

Po takich wstępnych wyjaśnieniach gospodarz nabrał zaufania, otworzył drzwi i za chwilę nieznanomy był w jego mieszkaniu.

— To pan nadał ogłoszenie — pytał on — poszukujące kogoś do towarzysztwa w podróży?

— Tak.

— Bardzo panu dziękuję, chciałem to właśnie koniecznie wiedzieć i zarazem donieść panu, że z nim jechać... nie zamierzam.

Powiedziawszy to, nieznanomy trzasnął drzwiami, a zanim pan domu zdołał opamiętać się i otrząsnąć z osłupienia — po bezczelnym „dowcipniś” wszelki ślad zaginał. (k)

Zabójca szwagra

Ponowna rozprawa w sądzie apelacyjnym — Skazanie na 5 lat więzienia

W sądzie apelacyjnym rozegrał się epilog głośnego zabójstwa, jakie popełnił w swoim czasie kołodziej kolejowy Jan Brzozowski na szwagra Pukackim. W pierwszej instancji Brzozowski zasądzony został na 3 lata ciężkiego więzienia. Jednakże strony wniosły apelację i 13 grudnia ub. roku odbyła się ponowna rozprawa przy czym trybunał uwzględnił odwołanie prokuratora oraz powoda cywilnego tj. żony Pukackiego i skazał oskarżonego na 5 lat ciężkiego więzienia oraz zapłaćcie powódce odszkodowania. Brzozowskiego bronił adw. dr. Fersten, który wniosł kasację przy czym uwzględniono ją.

W czwartek odbyła się przed sądem apelacyjnym ponowna rozprawa, której przewodniczył wiceprezes p. dr. Müller w asystencji sędziów S. A. Bohusza i Krzywińskiego. Jako oskarżyciel publiczny występował prok. Gardulski. Zasadzono Brzozowskiego za zabójstwo na 5 lat zwykłego więzienia, przyjmując nadzwyczajne okoliczności łagodzące z par. 213 k. k. ponieważ nie był jeszcze karany i, że spotkała go ze strony rodziny zabitego Pukackiego dotkliwa krzywda oraz zupełna ruina majątkowa. Poza tem trybunał zmienił ostatnie orzeczenie o tyle, że pozostawił pretensje powoda cywilnego bez rozstrzygnięcia, ponieważ postępowanie dowodowe nie dało dostatecznych ku temu podstaw. Sąd polecił sprawę tę skierować na zwykłą drogę postępowania cywilnego. (z)

Jak zdobyć balkony

Piękna inicjatywa Poznańskiego Tow. Ogrodniczego

W tych dniach odbył się w Ogrodzie Botanicznym na Jeżycach interesujący pokaz kwiatów balkonowych. Imprezę tę zorganizowało Poznańskie

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z WIDOWNI I Z ZA KULIS PIEWCA PODHALA

35-LECIE ST. WYSOCKIEJ

Dzisiaj obchodzi w poznańskim Teatrze Polskim trzydziestopięcioletnie swojej pracy artystycznej p. Stanisława Wysocka.

Urodzona w Warszawie w r. 1878, po paru miesięcznym pobycie w Klasie Dykcji i Deklamacji przy warszawskim Tow. Muzycznym, wstąpiła w r. 1895 do objazdowej trupy Dobrzańskiego i Puchniewskiego, udając się z nią w podróż do Petersburga, Moskwy i Rygi. Grywała wtedy role naiwne. Po dwuletnim pobycie w Lublinie i rocznym w Warszawie zaangażowała się do Teatru Polskiego w Poznaniu pod dyktando Rygię i tutaj odkrywa swój właściwy kierunek, tj. dramat i tragedję, wystąpiwszy w roli Maryjki w „Sobótkach”; w tej też roli debiutowała w Krakowie, dokąd zaangażowała ją Józef Kotarbiński, obejmując teatr po Pawlikowskim w sezonie od jesieni r. 1899.

Tutaj weszła Wysocka od razu w repertuar wysokiego dramatycznego napięcia, oraz w tragedję. Kotarbiński wprowadzał na scenę z powrotem wielki repertuar poetycki, odsuwany przez jakiś czas na rzecz sztuk współczesnych, realistycznego i naturalistycznego kierunku. W tym renesansie romantyzmu wzięła Wysocka duży udział obok Tarasiewicza, Mielewskiego samego Kotarbińskiego i innych artystów sceny krakowskiej. Tutaj kreowała między innymi Balladynę i Matkę w „Beatrice Cenci”, cały szereg postaci Wyspiańskiego, jak Pallas Atene w „Nocy listopadowej”, Jewdochę w „Sędziach”, Matkę Makrynę w „Legionie”. Długim był również cykl ról Ibsenowskich Wysockiej, poza tem grała repertuar współczesny w swoim zakresie i naturalnie Szekspira. W ten sposób stała się jedną z głównych podpór repertuaru.

Gdy dr. Szyfman zakładał w Warszawie Teatr Polski, pozyskał Wysocką na pewien czas; potem, obok gościnnych występów po scenach polskich i obcych, pracowała głównie w swoim studio w Kijowie, gdzie osiadła, wyszedłszy za mąż za wybitnego chirurga śp. Grzegorza Stanisławskiego, brata znakomitego malarza, Jana. Tam też zwróciła się ku pracy reżyserskiej, którą obecnie łączy z aktorską. W Kijowie zastała Wysocką wojna; po zakończeniu działań wojennych wróciła do kraju i odtąd pracuje kolejno na różnych scenach: w Warszawie, w Poznaniu, w Krakowie, objeżdża z własnymi zespołami miasta prowincjonalne, zakłada w Warszawie studio pod nazwą „Rybalt”, prowadzi teatr w Lublinie itd. Ostatnie dwa lata spędziła Wysocka znów w Poznaniu, pracując w Teatrze Polskim jako aktorka i reżyserka. Objawiła ponownie jako tragiczka cały swój wielki talent. Wystawiła między innymi szereg dzieł wielkiego repertuaru jak „Makbet”, „Beatrice Cenci”, „Noc listopadowa”, „Sprawę Makropulos”, „Teatr Wierzytwej Wojny”, Nalkowskiej „Dom Kobiet” i inne.

Pisma nadesłane

„Przegląd Księgarski”. Nr. 8. Treść: Dr. W. Gottlieb: „Racjonalizacja księgarstwa”. — F. Pieczakowski: „Lustracje”. — Wystawa książki polskiej i malarstwa w Białej Podlaskiej. — P. Ettinger: „Jeszcze o encyklopedjach w S. S. R. R.”. — T. Sterzyński: „Projekt organizacji księgarstwa polskiego z czasów Królestwa Kongresowego”. — Trybuna księgarska. — Z życia książki. — Dział urzędowy Zw. Księg. Polskich.

„Sprawozdania z czynności i posiedzeń Polskiej Akademji Umiejętności”. Tom XXXV. Nr. 1. Treść: Nekrologja. — Ostatnie wydawnictwa. — Posiedzenie Wydziału filologicznego z dnia 13 stycznia. — Posiedzenie Wydziału historyczno-filozoficznego z dnia 20 stycznia. — Posiedzenie Wydziału matematyczno-przyrodniczego z dnia 13 stycznia.

„Przyjaciel Szkoły”. Nr. 19. Treść: L. Bandura: „Rola uczuć w wychowaniu i nauczaniu”. — A. Karbowiak: „Mikołaj Rej na polu pedagogicznym”. — St. Cwerner: „Znaczenie instynktu i stosunek wychowania do niego”. — Dr. A. Kłęk: „O pewnych przesadach co do szkodliwego wpływu szkoły na zdrowie dzieci”. — A. Urbański: „Karności w szkole”. — F. Litwic: „W jaki sposób wyrabiam u dzieci pismo estetyczne?”. — Konkurs na wzór lekcyjny. — B.: „Nauczyciel bez książki i czasopisma”. — St. N.: „Zagadnienia metodyczne”. — Nowości wydawnicze. — Przegląd czasopism.

(W dniu pogrzebu Wład. Orkana)

Ze szczególnem wzruszeniem piszę o tym, który miłość do Tatr wyraził w sposób godny wielkiego artysty. Każdy kto poznał Tatry, jest z nimi związany do śmierci. Poeeci Tatr, jak Goszczyński, Pol, Asnyk, Tetmajer, Kasprzewicz, Orkan są mu zrozumiali, drodzy i bliscy.

Tatry są największym regionem w Polsce, bo łączy się w nim synowie całej Polski. Łączą się i wszyscy poeci, a więc romantycy, realisci, modernisci. Tylko współczesna poezja rozluźnowała się w urbanizmie.

Każdy z tych poetów, idąc w ślady wiekopomnego ich odkrywcy Staszica, inaczej je przedstawiał, bo każdy był inną indywidualnością. I każdy dążył do szczytów choć nie każdy je osiągnął.

W czasach nowszych wprowadzili do Tatr Tetmajer i Kasprzewicz, bo nie tylko pokazali ich piękno, ale umieli znaleźć lud. A ostatni wznosił się w swych poezjach na szczyty natchnienia.

Orkan, jak Tetmajer, był z rodu Podhalaninem. Pochodził z ludu i pozostał mu wiernym zawsze. Twórczość Orkana rozwijała się w czasie, gdy Witkiewicz piórem i pędzlem pokazywał swoiste piękno jego rodzinnej ziemi a Matlakowski mówił porwijąco o sztuce ludowej. Wiał z Tatr ówżywy wiatr na literaturę, by nie tylko wywoływać cudne wizje Tetmajera i Micińskiego, ale odświeżać i karmić nienasycone serce Żeromskiego.

Orkan chciał być sobą i był sobą istotnie. Nie zatonął w przybyszowszczyźnie i żeromszczyźnie, nie uległ stetmajerzeniu, był poza kołem wpływów nawet takiego mocarza ducha, jak piszący nad Dunajcem swą franciszkańską „Księżę ubogich” Kasprzewicz. Tatry były jego światem, do którego przybliżył ubogi, skromny, prosty syn ludu.

I poczęł pokazywać jego dziwy, jego czary, jego nędzę. Z realizmem otwierał tę ostatnią, choć ten realizm rozpuściła poezja bardzo nieziemską i rozmuzyczoną. Wysokie etos poety nie pozwoliło mu nigdy zejść z wyżyn i odpychać rozpuśtanym erotyzmem dekadentkim. Było w nim zdrowie moralne, które nie lubowało się w pokazywaniu upadków.

Był w swych utworach on cały ze swem dążeniem do lotu ponad niziny, które znał i pokazywał, ze swą zdolnością opisu pełnego malarskiego kunsztu, ze swą rozlewnością epiczną, która prozę romansu przemieniła w epos. I doprawdy był to epos, godny wielkiego artysty i przenoszący nas w czasy baśniowe, do praboru i prągor, między ludzi pierwotnych a przecież unoszonych temi samemi namiętnościami. I doprawdy stał się w literaturze dziw wielki, bo chłopski poeta wydał z siebie pieśń, która pozostała na zawsze i przenosi to wszystko, co pisali współcześni inni Podhalanie, jak Jedlicz, Gwiżdż, Stopka, Gollca.

Miał Orkan swój styl, który świta dopiero w „Nowelach” i „Nad Urwiskiem”, wreszcie w „Roztokach”, a imponuje w „Pomorze” i w pamiętnym „Drzewieju” (1912). Ani liryka, ani dramat nie osiągały miary wyższej, bo poeta był tylko epikiem. Epos jednak o Kostce Napierskim, o jakim marzył, epos przechodził jego siły, talent epika natury i ludzkości pierwotnej.

A jednak i w lirycy, gdzie poeta ze łzami wyznaje, że szczęście omijało go zawsze a w pustce świeciła mu tylko poezja, rozbrzmiewa muzyka słowa melodyjnego i szlachetnego. W tej biednej, steranej przez życie duszy zrywa się tęsknota za spokojem, za wiedzą za słońcem wiary. Za dom swój uważa ona pustkę, gdzie iza nie ma świadków, hałę, co odbija otchlanne życie szczytów. Wabi go kraj dolin, strumieni, siklaw, jezior, co zabija wrodzony smutek i każe myśleć o wieczności. Wzrok ucieka wtedy od życia i błędzi po bezkresach, gdzie niema cieni, upadków, błędów, nędz. Wieczne światła rozświetlają nawet kraję kęp i wiecznej nędzy. Wpatrzony w nie, nie zapomniał poeta swoich ludzi, którzy mieli zawsze jego serce. Wszakże pisał o nich pełne miłości listy i dawał im wskazówki, jakie Podhalan powiodą do wyższych przeznaczeń.

Na nutę pieśni podhalskiej śpiewał zawsze nieukojoony i rwący się w

bezkres. W prozie epickiej był już mistrzem. W niej stał się istotnym poetą Gorców, co wspięły się między doliną Raby i Dunajca, jakby dzikie gniazdo wierchów z ojcem rodu zasępionym Turbaczem. Ogarnął dzieje ich ludu w jego przeszłości, obyczajach i życiu. Ukochał ich rozutki, drzewa, kwiaty. Sięgnął do epiki, kiedy to do roztek naturalnym życiem napełnionych przeszedł zwyczajnie człowiek i przyniósł ze sobą dramat. Uczestniczy w tym dramacie natura niebieska z ziemią, bo jest to prastary dramat Kaina i Abła, co ukochał siostrę Jewkę, symbol kobiety jako przedmiotu pragnień męskich.

Dramat rozwinął się tedy fazami coraz bardziej tragicznymi i przybrał wymiary prawie kosmiczne...

Literatura polska zapamięta nazwisko Orkana, któremu nie trzeba żadnej reklamy. Subtelny liryk, rozkochany w przeszłości dramaturg, zdolny epik piękna podhalskiego kraju, pozostanie Orkan we wdzięcznej pamięci narodu. Był on niepospolitem zjawiskiem kultury, która oparła się, w epoce modernizmu, naprawdę o lud i z niego wydobyla nowe twórcze siły.

Tadeusz Grabowski
Poznań

ZYCIE KULTURALNE

KTO CHCE POZNAĆ WŁOCHY...

Wielu zwiedzających Włochy przywozi stamtąd znajomość mniej lub więcej dokładną zabytków sztuki, starożytności, muzeów, galerij, orientuje się w geografji Włoch i komunikacjach kolejowych, poznaje ciekawsze fragmenty przyrody włoskiej. Zazwyczaj głównym informatorem naszych turystów jest „wszechwiedzący” Bedeker lub jego różne surrogaty. Na ogół jednak wiele z tych osób, które nawet wielokrotnie do Włoch się wyprawiały i język włoski dostatecznie opanowały, nie posiada dokładniejszego pojęcia o kulturze duchowej i materialnej współczesnych Włoch. I dlatego nie „Bedekera” należałoby sobie obierać za przewodnika, ale włoskie przewodniki Bertazellogo „Guide del Touring Club Italiano”, doskonale i wszechstronnie informujące.

Całokształt włoskiej współczesnej kultury duchowej ujmuje znów w sposób pierwszorzędny Giuseppe Prezzolini w książce „La Cultura italiana”, wydanej obecnie po raz drugi w nowem, uzupełnionem wydaniu (Milano, Ed. Corbaccio 1930, str. 508, cena tylko 14 lir). W 27 świetnie przejrzyste, przystępnie napisanych rozdziałach informuje Prezzolini o dzisiejszych czynnikach składających się na życie duchowe Włoch, o prądach ideowych, nauce, o dziennikarstwie, krytyce, sztuce, szkolnictwie, teatrze, kinie, o stosunkach z zagranicą itd. Trudno wskazać podobną książkę, któraby równie świetnie i wszechstronnie o kulturze współczesnej innego narodu informowała. Należy ją polecić gorąco każdemu, kto się Włochami bliżej interesuje. (P)

NAUKA

„Prager Presse” o polskiem piśmie naukowem. „Przewodnik historyczno-prawny”, wydawany we Lwowie przez prof. dr. Przemysława Dąbkowskiego, został omówiony w dziale kultury i sztuki „Prager Presse”, świetnie prowadzonym przez p. Magra. O „Przewodniku” pisaliśmy obszernie. Czeski sprawozdawca podnosi, że artykuły, według planu redakcji, mogą być pisane we wszystkich językach słowiańskich, oraz po angielsku, francusku, niemiecku i włosku. „Jest to konsekwentna wzajemność słowiańska w ramach europejskich” — kończy „Prager Presse” swą ją życzliwą ocenę. (nn)

OCHRONA ZABYTKÓW

Z Muzeum Czartoryskich. Z Krakowa pisał nam: Jako V tom „Muzeów Polskich” ukazał się w r. z. ilustrowany album najcenniejszych zabytków Muzeum. Inwentarz rycin już wykonany. Naukowy inwentarz zbiorów jest opracowywany dalej. Muzeum zyskało cały szereg nowych nabytków, w tem hafty kościelne polskie z początku wieku XVIII i złoty pendentif z medaljonem Chrystusa z wieku XVII, oraz różne cenne ryciny. Utrzymanie muzeum, archiwum i biblioteki kosztuje obecnie około 80 tysięcy złotych rocznie. (lok)

Nowe zabytki krakowskiego Muzeum Narodowego. Z Krakowa pisał nam: Muzeum Narodowe otrzymało cenne dary z zapisu profesora uniwersytetu paryskiego, ś p. Edwarda Robine. Jednym z nich jest cenny obraz F. Barriasa pt. „Śmierć Chopina”. Przedstawia on Chopina leżącego na łożu śmierci i Delfinę Potocką, śpiewającą na zyczenie umierającego. Ponadto Muzeum otrzymało z tegoż zapisu album z nutami, pisanymi przez Delfinę Potocką oraz kilka publikacji muzycznych, stanowiących kiedyś jej własność. Nowe te nabytki wystawiono w sali pamiątek Muzeum Narodowego w Sukiennicach. (oz)

Legendsy Krakowa. Pisz nam z Krakowa: Na walnem zgromadzeniu Towarzystwa miłośników historii i zabytków wygłosił dr. Jerzy Dobrzycki odczyt pt.: „O podaniach i legendach starego Krakowa”. (zg)

MUZYKA

Szalapin jest za drogł. Szalapin ostatnio wystąpił w Warszawie i odniósł wielki sukces w „Borysie”, oraz sprawił zawód jako Mefisto w „Fauście”. Znakomity artysta objeżdża teraz Europę z różnem powodzeniem. W Rydze np. miał salę przepelnioną, mimo że zażądał honorarium tak wysokiego, iż najtańszy bilet kosztował podobno 8 dolarów na miejscową monetę. W Belgradzie, gdzie podobno ceny postawiono, publiczność nie przybyła i sala świeciła pustkami. W Rydze zapelnili ja emigranci rosyjscy przeważnie, oraz dawni ryscy wielbiciele Szalapina. — Na Belgrad obraził się Szalapin za pustki i odwołując drugi występ, pojechał dalej, wśród ataków prasy na zbyt wysokie ceny. (mn)

Nowa opera w Rzymie. Pisz nam z Rzymu: Teatro Reale wystawił „Cudzoziemca”, nową operę Hildebranda Pizzetti. Jest opera dwuaktowa do tekstu, który napisał sam Pizzetti. Jest on autorem już kilku oper, jak „Fedra”, „Deborah e Jael” i „Fra Gherardo”. Obraca się z zamiłowaniem w tematach klasycznych lub biblijnych, z których zaczerpnął i „Cudzoziemca”. Rzecz dzieje się w Palestynie, za czasów królówskich. Sukces „Cudzoziemca” był niemały, wykonanie wspaniałe z Marją Zamboni, Zanellin. Vivianim i słynnym basistą Vaghim. (or)

Metropolitan zamknął sezon. Słynna opera nowojorska „Metropolitan Opera House” kierowana od ćwierci wieku przez włocha Gatti-Casazę, zamknęła bieżący sezon. Na 44 wystawionych oper było 23 włoskich, reszta francuskie (10) i niemieckie (12). W Metropolitan śpiewa się każdą operę w tym języku, w którym została napisana. Największy sukces miała Pucciniego „Dziewczyna z Zachodu”, którą śpiewano 11 razy. Po raz pierwszy w tym sezonie wystawiono „Parsifala”, pod batutą maestra Serafina. (m)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Szwedzki przemysł artystyczny. Na Wystawie Zdobniczej w Sztokholmie, która za kilka dni będzie otwarta, dużo miejsca poświęcone będzie pokazowi szwedzkiego przemysłu artystycznego. Wystawione będą eksponaty przemysłu szklanego i żelaznego, reprezentowane będzie zdobnictwo jubilerskie, sztuka graficzna oraz introligatorska. Dział tkanin ręcznych rozpadnie się na dwie części: w pierwszej przedstawiony będzie historyczny rozwój motywów zdobniczych i systemów produkcji, w drugiej — eksponaty wytwórczości obecnej: dywany, tkaniny i materiały dekoracyjne. W należą kapliczce będzie można oglądać tkaniny, produkowane dla użytku kościelnego. (po)

Nagroda włoska dla „juniora”. Z Rzymu donoszą nam: Na weneckiej co dwa lata odbywającej się międzynarodowej wystawie sztuki, istnieje nagroda 5 tysięcy lirów, wyznaczona dla artysty, który nie ma jeszcze trzydziestu lat i poraz pierwszy wystawia na „La Biennale”. W tym roku jury przyznało tę nagrodę malarzowi Ginomero. (pw)

Pomnik Piotra Wysockiego, pierwszego przywódcy helwederczyków w r. 1830, stanie w Warce, w powiecie grójeckim, gdzie spoczywają jego zwłoki. Będzie to mauzoleum. Komitet już się utworzył, a zajmie się on ponadto zebraniem funduszu na budowę szkół imienia Piotra Wysockiego w powiecie grójeckim, gdzie bohater urodził się był we wsi Winiary.

Książki nadesłane

Hofmokl - Ostrowski: „Fonum” (Czasopismo polemiczne). Komplet 1-szy Warszawa Nakł. autora.

Kpt. W. Rupniewski: „61 pp. wielkopolskiej”. Warszawa 1929. Wojsk. Inst. Nauk. - Wyd.

S. Kamiński: „Co to jest rewolucja?” Płock 1928. „Dobra prasa”. Serja B Nr 1.

S. Kamiński: „Jak bolszewicy uszczęśliwili Rosję!” Płock 1929. „Dobra prasa”. Serja B. Nr 9.

Por. L. Radwański: „62 pp. wielkopolskiej”. Warszawa 1929. Wojsk. Inst. Nauk. - Wyd.

Por. J. Kazak: „20 p. a. p.” Warszawa 1929. Wojsk. Inst. Nauk. - Wyd.

Nowo obrany na ostatnim walnym zebraniu zarząd Komitetu Towarzystw Dzielnic Wildeckiej: 1) Wiktor Deja, prezes; 2) Szymkowiak, wiceprezes; 3) Franciszek Czajka, sekretarz; 4) Franciszek Królak, skarbnik.

Dziesięć lat pracy „Rozwoju“

Praca podczas P. W. K. — Przychylnie stanowisko episkopatu polskiego — „Czarna Księga“ — Praca osiedleńcza na wschodzie — Komitet Osiedleńczy — Walne zebranie „Rozwoju“

Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój”, oddział okręgowy w Poznaniu, święci w roku bież. 10-lecie swej działalności. Wspominał o tem przy zagajeniu walnego zebrania „Rozwoju” prezes okręgu p. mec. dr. St. Celichowski.

Inicjatorzy założenia placówki rozwojowej w Poznaniu w r. 1920 spostrzegli, że opróżniona nagle z wielkiej liczby Niemców dzielnica Wielkopolski, a szczególnie miasto Poznań, stały się podatnym terenem dla najazdu żydowskiego z innych dzielnic Polski. Oweczesne warunki przesunięcia żywiołu polskiego na miejsce niemieckiego wytworzyły pewną próżnię, którą z łatwością zająć mogliby Żydzi, zjawiający się wówczas bardzo licznie w naszym mieście. „Rozwój” od samego początku propagował skuteczną myśl, że trzeba, by społeczeństwo polskie i chrześcijańskie było gospodarzem w swoim kraju i że najważniejszą służbą narodową, to ochrona naszych miast przed zażydzeniem na zachodzie, a odzyskanie miast w innych dzielnicach Polski. Dziesięć lat pracy dowiodło, że była ona owocna, jakkolwiek może nie zdołała osiągnąć rezultatów, dla dobra sprawy potrzebnych.

Ze sprawozdań rocznych wynikało, że rok ub. zaznaczył się wybitniejszymi wydarzeniami w życiu organizacji. Podczas Powst. Wysławy Krajowej rozwinął „Rozwój” pracę, która zapewne w skutkach swoich będzie doniosła. Wyszukano bowiem obecność wycieczek licznych z różnych stron Rzeczypospolitej i wskazywano im, że miasto z mniejszym odsetkiem Żydów może się rozwijać daleko pomyślniej od tych, które z dostawem są dziedzicznie wprost obciążone. Wielu z uczestników wycieczek zawiozło do domu wydawaną przez „Rozwój” „Czarną Księgę”, której ukazało się w roku ubiegłym przeszło 90 tys.

Podczas odbywającego się zjazdu polskiego Episkopatu w Poznaniu, delegację „Rozwoju” przyjął J. Em. Ks. Kard. Prymas, interesując się nie tylko pracami tej placówki, ale przyjął również memoriał, który wręczono księżom biskupom na zjeździe. Powstały nowe placówki; poza pracą z centralą „Rozwoju” w Warszawie, nawiązano współpracę z Krakowem i Śląskiem. W roku sprawozdawczym odbył się w Poznaniu również zjazd delegatów Związku Tow. Samoobrony Społecznej „Rozwój” z całej Polski. Uczestniczyli w nim delegaci najodleglejszych zakątków naszej Rzeczypospolitej.

Jedną z głównych myśli programowych organizatorów „Rozwoju” był zamiar wyjścia z dotychczasowej obronnej czynności, mającej na celu ochronę miast naszych zachodniej Polski przed żydowskim zalewem, a przejście do pozytywnej pracy. Od około 3 lat wspólnie z centralą w Warszawie przejawiali się dążenia do ekspansji na wschód w celu osiedlania tam rzemieślnika, handlowca i osadnika polskiego. Praca ta jakkolwiek w wielu wypadkach uwieczniona dodatnimi rezultatami, miała charakter nieco dorywczy i trzeba było oprzeć ją na szerszych podstawach.

W tym celu z inicjatywy „Rozwoju” zawiązał się czynnik organizacyjny pod nazwą „Komitet Osiedleńczy”, mający poprowadzić zamierzoną pracę osiedleńczą na kresach już w najbliższej przyszłości. Należy mieć przekonanie, że już w roku bieżącym „Komitet Osiedleńczy”, w skład którego wchodzi najpoważniejsze organizacje, zapoczątkuje osiedlanie na kresach wschodnich, ażeby nadać pracy rozwojowej zamierzone od dawna i konieczne szersze podstawy.

Walne zebranie członków „Rozwoju” odbyło się w czwartek wieczorem w sali Domu Król. Jadwigi. Obradom przewodniczył prezes Pozn. oddziału „Rozwoju” p. mec. dr. Celichowski, który przedłożył sprawozdanie ogólne z czynności „Rozwoju” i powstania Komitetu Osiedleńczego, z czynności biura i stanu kasowego referował sekretarz gen. p. Kempinski. Imieniem komisji rewizyjnej referował wiceprezes „Rozwoju” p. inż. Godlewski. W dyskusji nad sprawozdaniami przemawiali m. in. pp.: pplk. rez. Boćkowski - Boczkowski, Adamski, Zerbst, Podsiadłowski, Godlewski, pułk. Krzyżagórska i inni.

Wiceprezes „Rozwoju” pos. Rzepicki dorzucił szereg praktycznych wskazówek organizacyjnych, dotyczących pracy na przyszłość, a dyr. Filipowicz wskazał na konieczność prowadzenia trudnej a owocnej jednak pracy „Rozwoju” solidnymi metodami pracy przedwojennej.

Po załatwieniu spraw formalnych i udzieleniu pokwitowania zarządowi, przemawiali jeszcze w różnych sprawach pp.: Lodi, Radel, Twardowski, Dyczkowski i inni. Ustupających z zarządu przez losowanie pp.: Podsiadłowski, Fischera, Wiśniewskiego i Nowackiego wybrano ponownie. Przyjęto też uchwałę, ażeby zebrania „Rozwoju” odbywać częściej. Już późnym wieczorem solwował zajmujące obrady prezes „Rozwoju” p. dr. Celichowski. (k)

malżonkowie Janowicz, radca ambasady sowieckiej w Paryżu Ahrens, Helfaud, oraz Ellert. Ci dwaj ostatni, Helfaud i Ellert odgrywają bardzo dużą rolę w zagranicznej organizacji czerezwyczejki. Ellert występował w ostatnich czasach w różnych miastach Europy pod najrozmaitszymi nazwiskami (Heller, Orłow, Juraszewski, Czostow). Wszyscy wymienieni powyżej czekiciści znaleźli się w Berlinie w niedługim czasie po zniknięciu Kutiepowa.

Władze francuskie zajęły się sprawdzeniem oświadczeń Burcewa, które tenże ogłosił w jednym z dzienników rosyjskich, wychodzących w Paryżu.

Jeden z dzienników francuskich donosi, że już w jesieni roku ub. ułożono w Moskwie listę 64 osób, niebezpiecznych dla Sowietów, a przebywających za granicą, które postanowiono usunąć. Na czele tej listy umieszczono Kutiepowa.

Tajemnica plemienia Wabimbu

Pewien podróżnik włoski, który w tych dniach wrócił z długiej wyprawy do Afryki, opowiada w „Corriere della sera” swa ciekawe wrażenia z pobytu wśród plemienia murzyńskiego nad jeziorem Tanganyka.

„Zapalono — zaczyna opowiadanie podróżnik — olbrzymi jak góra stos suchych gałęzi. A gdy stos powoli przelstaczal się w istne morze płomieni, Wabimbu poszli do sąsiedniego lasu szukać czerwonych krzewów. Wrócili, mając ręce pełne czerwonych liści, które żuli bardzo dokładnie. Otrzymała w ten sposób masę nacierali starannie ciało, jakby jakimś kremem. Nagle wszyscy z wielkim krzykiem rzucili się w płomienie, skąd strzelały naokoło ogniste iskry. Rozpoczął się święty taniec. Z chaosu czarno-czerwonych płomieni i dymu od czasu do czasu wylaniała się jakaś postać taneczna; chwycił on płonącą głownię i pocierał nią ciało, potem odgryzał płonący koniec głowni i powoli wyjmował u ust. Po dziesięciu minutach całe ognisko wygasło a na widownię występował dopiero czarodziej, chluba całego plemienia. Tancerze wykopalili dół, aby mogła się tam zmieścić głowa i plecy mężczyzny, napelniali go kamieniami i nałożyli nań ogień. Po krótkiej przerwie, podczas której czarodziej wpychał sobie w piersi i plecy nóż myśliwski bez jakiegokolwiek śladu krwi, z pod szybko usuniętego popiołu ukazały się nad dołem rozpalone kamienie. Czarodziej upadł na ziemię głową, wrył się do dołu, podczas gdy otoczenie rzucało na niego popiół i piasek tak, że głowa jego i ramiona zupełnie były ukryte. W takiej pozycji czarodziej wytrwał 27 minut, nie poruszony się wcale. Nagle ciałem jego wstrząsając zaczęły drgawki; widzowie poskoczyli ku niemu i odkopali. Miało się wrażenie, że były to martwe już zwłoki, oddech i puls przestały już działać. Po pewnym czasie zmarły podskoczył, wydał dziki okrzyk i zaczął niesamowicie tańczyć.

Co umożliwia te sztuki czarodziejowi? Murzyni powiadają że działa tu siła „daba” tak nazywają oni cudowny krem. Nie chcą jednak zdradzić tajemnicy, z jakich to roślin należy ową dębę przyrządzić. Jest to pilnie strzeżony sekret plemienia Wabimbu. S. F.

Spis ofiarodawców na Dom Oświatowy T. C. L. w Poznaniu

Pokwitowanie 9.

X. prałat Stychel, Poznań 50 zł; St. Markiewicz, zakł. fotogr., Poznań 30 zł; gmina Zerkki, pow. Września 5 zł; Wład. Dankowski, Poznań 10 zł; Holnicki - Szulc, Poznań 2 zł; Dr. Fr. Górnicki i St. Korboński, adv. Poznań 20 zł; Kazimierz Stableski, Zalesie p. Gostyń 500 zł; St. Niegolewski, Niegolewo 150 zł; Ignacy Kurpiński, Poznań 10 zł; E. Kuźnik, Poznań 2.70 zł; Lisewski, Miedzo p. Osie 3 zł; Hubischta, Poznań 3 zł; St. Łukasz, Poznań 2 zł; apt. K. Morawski, Witkowo 5 zł; prof. St. Glixelli, Poznań 2 zł; Hoffman, budowniczy, Poznań 10 zł; Franc. Kucner, Poznań 10 zł; Stan. Łukowski, Poznań 10 zł; Bazar Poznański S. A., Poznań 300 zł; Waclaw Dobrzycki, Poznań 10 zł; Kopecki, Poznań 4 zł; Drowa J. Szafarkiewiczowa, Gniezno 3 zł; Jan Kargol, Poznań 2 zł; Stan. Jarocki, Poznań 1 zł; R. Juszkiewicz, Bydgoszcz 2 zł; N. N. Poznań 100 zł; Dr. Marja Krysiewiczowa, Poznań 100 zł; G. S. Poznań 100 zł; Dr. Karchowski, Poznań 10 zł; A. Sławek, Poznań 2 zł; Jan Szumański, Poznań 5 zł; Stan. Schulz, Poznań 1 rata 5 zł; Dyr. Bol. Szczurkiewicz, Poznań 10 zł; Michał Malczewski, Poznań 25 zł; Teodor Janik, Poznań 2 zł; W. Szóstak, Poznań 2 zł; maj. Komorowo, pow. Szamotulski 7 zł; M. Klimkowa, Poznań 2.05; J. Bielecki, Poznań 10 zł; Dr. med. W. Swigoń, Poznań 3 zł; Dr. Tadeusz Szulc, Poznań 10 zł; Stan. Jaroszewski, Poznań 20 zł; — razem złotych 1530.75. Ogółem zebrano z dotychczas pokwitowaniami zł 11405.75.

X. A. Ludwiczak.

SPORT

Gry sportowe

Hazena. Do meczu „Polonia” (Warszawa) — „Warta”, który odbędzie się w niedzielę o godz. 16 na boisku „Warty” stają drużyny w następującym składzie: „Polonia” Grabowska — Szymańska, Podmiotek, Duchowna — Smidówna, Fryszczynowa, — Podhorska — rezerwa: Kielichówna. „Warta” wystawia zespół, który zdobył mistrzostwo okręgowe, a mianowicie: Klimczakówna — Wittrychówna — J. Kryżanka, Chudzicka — Takwodówna, S. Kryżanka, Czarna. Przymocujemy, że o godz. 15 odbędzie się przedmecz hazeny „Sokol” — „Warta” II.

Kolarstwo

Sekcja kolarska „HCP” urządziła w niedzielę międzyklubowy wyścig na trójkacie szosowym (wylot ul. Grunwaldzkiej) na przetrzeźni 82 km. (25 okrążeń). Początek o godz. 15. Do biegu zgłosiło się szereg pozamiejscowych zawodników. Wyznaczono 7 nagród. Zgłoszenia dalsze przyjmuje K. S. H. Cegielski ul. G. Wilda nr. 142.

Lekka atletyka

P. Stanisław Chałupka wybrany został po ustąpieniu dotychczasowego kierownika sekcji lekkoatletycznej „Sokoła” Stróżyka, jako jego następcą. (kg.)

Doskonali wynik uzyskał Adamczak, przechodząc lekko w skoku o tyczce 3.60 m., równocześnie Klumberg skoczył 3.50 m., a Zakrzewski 3.40 m. Klumberg jest zdania, że sądząc po obecnej formie Adamczaka można się spodziewać i ticia przez tego wzorowego zawodnika rekordu polskiego, czego mu szczerze życzymy.

„Uniwersytet” — „Wyższa Szkoła Handlowa”. Program tego meczu, który odbędzie się w niedzielę, zaczyna się o godz. 15.45 na stadionie ośrodka jest następujący: defilada zawodników, powitania i przemówienia. 100 m. Uniw.: Tabaczyński, Balcer, rez. Kruszyński; WSH: Pernak, Piechocki, rez. Czachowski; kula Uniw.: Balcer Wiro - Kiro, rez. Gruchalski; W. S. H.: Drzycimski, Pernak, rez. Wesper; skok w wyż Uniw.: Gładysz, Kruszyński, rez. Gruchalski; W. S. H.: Wesper, Drzycimski, rez. Piechocki; 200 m. Uniw.: Balcer Zakrzewski, rez. Kruszyński; W. S. H.: Piechocki, Pernak, rez. Horzelski; 1500 m. Uniw.: Zieliński, Kaźmierowicz, rez. Michalski; W. S. H.: Łukomski, Magiera, rez. Mertka; skok w dal Uniw.: Balcer, Zakrzewski, rez. Kowalski; W. S. H.: Pernak, Czachowski, rez. Wesper; dysk Uniw.: Balcer, Wiro - Kiro, rez. Tomaszewski E.; W. S. H.: Drzycimski, Pernak, rez. Horzelski; 400 m. Uniw.: Saganiski, Tomaszewski M., rez. Nowicki; W. S. H.: Piechocki, Pernak, rez. Ciepliński; oszczep. Uniw.: Tomaszewski E., Balcer, rez. Kowalski; W. S. H.: Pernak, Litwiński, rez. Wesper; 4x100 m. Uniw.: Tabaczyński, Balcer, Zakrzewski, Kruszyński, rez. Gruchalski; W. S. H.: Moskau, Czachowski, Piechocki, Pernak, rez. Horzelski.

Motocyklizm

Propagandowe wyścigi organizuje w niedzielę 25 bm. „Unja” na rzecz L. O. P. P. w ramach tygodnia propagandowego tej organizacji. Wyścigi będą miały tym razem charakter międzyklubowy i dlatego można się spodziewać większego zainteresowania wśród jeźdźców samych oraz publiczności. Odbędą się one jak ostatnio na torze żużlowym boiska Sokoła i zostały podzielone na 4 klasy, mianowicie: A — dla motocykli o pojemności do 250 cm. sześć, B — do 350 cm. sześć, C — ponad 350 cm. sześć, oraz klasa L dla motocykli z przyczepkami bez względu na pojemność. Każdy bieg odbywać się będzie w 15 okrążeniach o łącznej długości 15,6 km. Zgłoszenia przyjmuje oraz udziela informacji A. Paczkowski, Łakowa 10 tel. 2409. (nz)

Pływanie

Sekcja pływacka Sokoła okręgu Poznań podaje do wiadomości, że w niedzielę, o godz. 11 odbędzie się na sałce Górnodny Sokolej na boisku Sokoła zebranie kinstytucyjne oddziału żeńskiego.

Burcew o porwaniu Kutiepowa

Znany dziennikarz rosyjski Włodzimierz Burcew, mieszkający od szeregu lat w Paryżu, który przed wojną wstawiał się zdemaskowaniem głośnego prowokatora Azewa, bawił niedawno w Berlinie, gdzie usiłował na własną rękę odgadnąć zagadkę uprowadzenia generała Kutiepowa.

Na podstawie tych osobistych badań, Burcew doszedł do przekonania, że cały plan porwania Kutiepowa został opracowany w berlińskim oddziale czerezwyczejki w gmachu poselstwa sowieckiego. Początkowo zamierzano zwać Kutiepowa do Berlina, aby go stąd dopiero uprowadzić do Rosji, ale na wyraźne żądanie wybitnych czekistów Goldsteina i Weissmanna wyznaczono Paryż na to porwanie. Według Burcewa w uprowadzeniu Kutiepowa wzięli udział następujący czekiciści: Orłow, Michajłow,

Pawilon polski na wystawie światowej w Antwerpii.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Odwet liberalizmu

Nowy krach na giełdzie nowojorskiej jest nowym symptomem przesilenia, przeżywanego przez świat od szeregu miesięcy. Kryzys światowy wynika na skutek nadprodukcji, która objęła niemal wszystkie dziedziny wytwórczości.

W jednym z najpoważniejszych pism politycznych Francji, mianowicie w „Tempsie” znajdujemy przenikliwą krytykę motywów obecnego kryzysu.

Pierwszem — i to najważniejszym — źródłem zła jest zdaniem ekonomistów paryskiego dążność producentów, częstokroć wspomaganą przez państwo, do sztucznego regulowania cen. W tym celu bądź to magazynuje się z pomocą państwa nadwyżkę towarów (jako przykład można tu wymienić waloryzację kawy w Brazylii), bądź reguluje się ceny (jak to miało miejsce z cukrem na Kubie), bądź też zmniejsza się produkcję (co zdarzyło się na Dalekim Wschodzie z kauczukiem).

Pierwsze wyniki takiej operacji są niemal zawsze świetne. Ceny idą w górę i utrzymują się tam pewien czas. „Plan” powiódł się. To jest okres triumfu. Ale naruszone prawa ekonomiczne nie zlekąją, aby się odezwać. Korzystne i stałe ceny sprowadzają interwencję nowego narybku producentów. Produkcja zarówno skartelizowana, jak i „outsiderów” rośnie, zaś konsumpcja, skrzepiona wysokimi cenami, nie może za nią podążyć.

Nadchodzi, bo nadejść musi, godzina reakcji. I nadeszła. Waloryzacja kawy brazylijskiej zbankrutowała, ponieważ pociągnęła za sobą nadmierne wzrosty produkcji. Produkcja drzew kauczukowych, w myśl planu Stevensona, sprawiła załamanie się rynku kauczuku, z chwilą zdeorganizowania tego rynku po porzuceniu planu Stevensona. Bezkarne konkurencja jaką czyni Jawa Kubie, wstrząsnęła światowym rynkiem cukru.

Anarchia przychodzi po dyktaturze...

Drugą przyczyną złego jest pęd ku samostarczalności „à l'outrance”. — Dwa przykłady dążności do nierozsądnej autarkji: bawełna i zboże.

Wiadomo, że jaka zaciętością prowadziła Anglia akcję o wyzwolenie swego przemysłu włókienniczego z pod rękomego monopolu plantatorów z Teksasu. Częściowo jej się to udało. Ale wzamian mamy obecnie zawiele bawełny na świecie. To też, patrząc z czysto ekonomicznego punktu widzenia, można śmiało powiedzieć, że proces ten nie był dla Anglii korzystny.

Jeśli chodzi o zboże, ten zasadniczy artykuł żywnościowy, to widzimy już od czasów wojny, jak rządy, czy to we Francji, czy w Niemczech, a nawet w Anglii popierały cicho, ale systematycznie, produkcję zboża. We Włoszech czyniono to nawet z wielkim hałasem. Przedsięwzięto „kampanję zbożową”. Wygrano ją nawet zupełnie, ale... na własnych skórkach.

W każdym wypadku jest ktoś, kto wychodzi pobity. Tym pobitym jest zarozumiały interwencjonizm, któremu wydaje się, że można nagiąć do woli kilku ludzi produkcję i rynki. Liberalizm bierze odwet. Słuchajcie, etatyści!

Krótkie informacje gospodarcze

— Zjazd delegatów Izby Przemysłowo-Handlowej Rz. P. odbędzie się w Gdyni dnia 18 i 19 bm. pod przewodnictwem b. ministra Klarnera jako prezesa urzędującej w tym roku Izby warszawskiej.

— Dnia 21 b. m. Rada Portu w Gdyni na specjalnym posiedzeniu rozpatrzy sprawę zmiany opłat brzegów, pośrednictwa pracy oraz życzenia w sprawach podatkowych. Następnie zaś omówi różnice systemu podatkowego portu gdyńskiego w stosunku do Gdańska.

— Działalność Komisji Reparacyjnej w zakresie zobowiązań Niemiec kończy się z dniem 31 maja r. b.

— Giełda towarowa w Bratysławie zamierza rozszerzyć zakres swej działalności i urządzić oddział obrotu fabrykatami tekstylnymi.

— Rząd belgijski powziął uchwałę, iż odtąd wszystkie pożyczki zagraniczne, zaciągane przez Belgię, mają być przystosowane do przepisów ustaw belgijskich. — Obecnie rząd zezwolił Tow. Belgijskich Kolei Żelaznych na zaciągnięcie pożyczki w wysokości 600 milionów franków.

Sytuacja na rynkach pieniężnych

Fala upłyniania światowych rynków pieniężnych, a co zatem idzie, obniżania oficjalnych stóp dyskontowych, osiągnęła swój punkt kulminacyjny w kwietniu i w pierwszych dniach maja b. r. W ciągu kwietnia b. r. obniżyły stopy procentowe o 1/2 proc.: Włochy na 3 1/2 proc., Belgia na 3 proc., Szwecja na 3 1/2 proc., Szwajcaria na 3 proc. i Finlandja na 6 1/2, zaś w ciągu maja b. r.: Anglja na 3 proc., Stany Zjedn. na 3 proc., Francja na 2 1/2 proc., Danja na 4 proc., Norwegja na 4 proc. i Irlandja na 3 1/2 proc.

Obniżenie stóp procentowych szeregu instytucji emisyjnych o decydującym znaczeniu dla światowego rynku pieniężnego zostało podyktowane dalszym wzrostem płynności na skutek trwającej stagnacji, kryzysu zaufania i technicznego przygotowywania pożyczki reparacyjnej. Szczególnie podkreślić należy ostatni moment, który doprowadził do jasno określonej współpracy pomiędzy Nowym Yorkiem, Londynem i Paryżem odnośnie do polityki dyskontowej, a współpraca ta wyraziła się w równoczesnym obniżeniu stóp na wspomnianych rynkach. Chodziło o to, aby pożyczce zapewnić stopę 5,5 proc., która jest miarodajną dla rynku francuskiego.

Na rynku londyńskim panująca depresja gospodarcza spowodowała dalszy wzrost płynności. Jednak stopa prywatna (2 1/2 proc.), pieniądź dzienny (1 1/2 — 2 proc.) i stopa dla weksli skarbowych (2 1/2 proc.) nie obniżyły się, co jest skutkiem wzmocnionej działalności emisyjnej, wyższej stopy dyskontowej w N. Yorku i powolnej ucieczki kapitałów zagranicę przed projektowaną podwyżką podatku dochodowego przez rząd Mac Donalda. Zapas złota Banku angielskiego powiększył się o 8 milionów funt. szt. na skutek przekazania znacznych sum z t. zw. przerwy australijskiej. Natomiast całkowita rynekowa podaż złota odpłynęła do Niemiec, Francji i Szwajcarii, ponieważ kursy dewiz w stosunku do tych krajów przekroczyły dolny punkt złoty, wobec czego dłużnikowi londyńskiemu kalkulowało się korzystniej wysłać złoto swemu wierzycielowi niż zakupić po wysokim kursie dewizy zagraniczne.

Płynność rynku paryskiego pogłębiła się w dalszym ciągu. W związku z przygotowaniem pożyczki reparacyjnej wycofano część lokat londyńskich, co pociągnęło za sobą zwykłą franka w Londynie i odpływ złota do Francji. Ten objaw był jednym z motywów obniżenia oficjalnej stopy Banku Francuskiego do niezwykle niskiego poziomu 2 1/2 proc.

Rynek nowojorski mimo dalszego upłynnienia wykazywał w ciągu kwietnia pewną sztywność w cenie poszczególnych rodzajów kredytów (prywatna stopa — 3 proc., pieniądź dzienny — 4 proc.). Jednak to zeszytowanie było natury raczej technicznej, mianowicie było ono skutkiem wstrzymania się federalnych banków rezerwowych od zakupu akceptów na rynku i miało podciąć odżywiająca na nowo spekulację giełdową. W ślad za obniżeniem oficjalnej stopy dyskontowej w dniu 1 maja 1930 r. na 3 proc. spadła stopa prywatna na 2 1/2 proc., cena pieniądza dziennego na 3 proc. Zapasy kruszcowe instytucji emisyjnych powiększyły się znacznie wsku-

tek dużego napływu złota z Brazylii i Japonji.

Także na rynku berlińskim obserwowano w ciągu ostatniego miesiąca odprężenie pieniężne i postępujące z niem upłynnienie i potaniecie kapitałów. Stopa prywatna spadła na 4 1/2 proc., dalszej tendencji zniżkowej przeciwdziałały Bank Rzeszy i skarbnictwo państwa przez przyjmowanie krótkoterminowych lokat. Na rynku kapitałowym wzrasta popyt na wszelkiego rodzaju walory o stałym oprocentowaniu, a więc na listy zastawne, obligacje przemysłowe, miejskie itp. Obieg papierowy pomimo zmniejszenia się portfela wekslowego Banku Rzeszy o 850 milj. mk. w stos. do kwietnia ub. r. utrzymuje się na poziomie zeszlodziennego obiegu. Objaw ten należy przypisać powiększeniu się zapasów kruszcowo-dewizowych. Zapas złota np. zwiększył się w kwietniu b. r. o 70 milj. mk. na skutek korzystnego kształtowania się kursów dewizy niemieckiej na giełdach zagranicznych i aktywnego bilansu handlowego.

Ważnym wydarzeniem o doniosłym znaczeniu międzynarodowym będzie emisja na rynkach światowych pożyczki Younga czyli t. zw. reparacyjnej. — Pertrakcje w sprawie wyłożenia pierwszej transzy obligacji tej pożyczki w kwocie 300 milionów dolarów nie są jeszcze ukończone. Kapitaliści amerykańscy domagają się jednolitego typu obligacji, oprocentowania po 6 proc. i kursu emisyjnego poniżej nominalnego, natomiast Francja obstaje przy stopie proc. 5 1/2 oraz żąda łącznie z innymi kapitalistami europejskimi ustalenia odrębnych typów tej pożyczki dla poszczególnych państw lub grup państw, biorących udział w subskrypcji, aby w ten sposób uniemożliwić natychmiastowy wpływ transzy amerykańskiej do Europy. Również ze strony angielskiej wyrażono obawę, że w przypadku, gdy wszystkie transze pożyczki reparacyjnej bez względu na miejsce emisji zostaną zaopatrzone w ten sam tytuł dłużny, mogłaby się w razie komplikacji na rynkach kapitałowych zwiększyć niepomiernie podaż obligacji tej pożyczki, pochodzących z innych rynków emisyjnych, na rynku londyńskim. Następstwem takiego zjawiska byłoby pogorszenie się kursu funta ang. i efektywny wywóz złota. Wobec dzisiejszych powikłań walutowych Anglii jest ta obawa w pełni uzasadniona. W kołach Międzynarod. Banku Wyplat panuje skłonność, aby dla transzy angielskiej ustanowić odrębny tytuł dłużny od powstałych transz.

Pominąwszy jednak te trudności raczej technicznej natury, które łatwo dadzą się usunąć, można uważać, że przy niebywałej płynności rynków pieniężnych i wielkiem zainteresowaniu kapitalistów dla papierów lokacyjnych — pierwsza transza pożyczki Younga zostanie z łatwością ulokowana.

Odpowiedź na pytanie, czy pomyślnie warunki na światowych rynkach pieniężnych, ożywienie działalności emisyjnej na walory o stałym oprocentowaniu oraz zwolna postępujące potaniecie kapitałów długoterminowych pozwolą lokować nasze obligacje w szerszych rozmiarach zagranicą, nie nastęrcza trudności, jeżeli się uwzględni naszą swoiście zagmatwaną sytuację polityczną. (ha).

stwo poprze usiłowania kupiectwa zmierzające do usunięcia zbędnego towaru zagranicznego z naszego rynku.

PODATKI I OPŁATY

Podatek od kapitałów i rent. W związku z wątpliwościami, jakie powstały przy stosowaniu ustawy z dnia 16 lutego 1930 r. o ulgach podatkowych dla kapitałów, — ministerstwo skarbu wyjaśnia, że powyższą ustawą zawieszony został, z dniem 1 stycznia 1930 r., wymiar i pobór podatku od kapitałów i rent, od przychodów, wymienionych w art. 2 ustęp 1, 2 i 3 ustawy z dnia 16 lipca 1920 r. o podatku od kapitałów i rent, t. j. od przychodów z wszelkiego rodzaju papierów procentowych, z wkładów na rachunek bieżący i innych wkładów procentowych oraz z kapitałów pożyczonych bez względu na formę przez osoby prywatne lub instytucje i przedsiębiorstwa nie obowiązuje do publicznego składania sprawozdań instytucjom lub przedsiębiorstwom, obowiązującym do publicznego składania sprawozdań. Wspomniane, zatem przychody, jeżeli bieżą od dnia 1 stycznia 1930 r., nie podlegają opo-

datkowaniu, natomiast przychody, które bieżą od dnia 31 grudnia 1929 r. włącznie, podlegają podatkowi od kapitałów i rent, chociażby nawet ustawy termin płatności przypada po dniu 1 stycznia 1930 r. (c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Stan wkładów w Bankach Ludowych.** Wkłady oszczędnościowe łącznie z pozostałościami na rachunkach bieżących wynosiły w 235 spółdzielniach kredytowych („Banki Ludowe”) Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu na dzień 31 marca b. r. złotych 61 515 152, w tem wkładów krótkoterminowych było zł 21 012 450, długoterminowych zł 40 502 702. Zwyżka wkładów w marcu wyniosła zł 1 235 217 wobec zł 1 809 757 w lutym b. r. Na jedną spółdzielnię przypadało przeciętnie zł 261 766. W szczególności przeciętna na 1 spółdzielnię wynosiła: w woj. poznańskim (w 157 spółdzielniach) zł 267 471, w woj. pomorskim (w 60 spółdzielniach) zł 173 707 i w woj. śląskim (w 18 spółdzielniach) zł 505 544. Wkładów ponad 1 milion zł wykazało 10 spółdzielni kredytowych, ponad 800 tys. — 9 i ponad 500 tys. — 23 spółdzielnie. W zestawieniu wkładów uwzględniono 235 spółdzielni na ogólną ilość 250 spółdzielni kredytowych Związku. (s)

(k) **Stan robót na magistrali węglowej postępuje.** Mimo zarządzeń oszczędnościowych na kolejach z braku kredytów, prace przy budowie wielkiej magistrali węglowej Górny Śląsk — Gdynia postępują szybko naprzód, gdyż kredyty przeznaczone na tę budowę uznane zostały za nienaruszalne. W chwili obecnej prace na odcinku Herby—Zduńska Wola długości około 100 klm., który uruchomiony zostanie z dniem 15 listopada r. b. dla przewozu węglowych ładunków tranzytowych, przedstawiają się następująco: roboty ziemne wykonano w 85 proc., kamienne części mostów i przepustów w 83 proc., zaś prace nad podłożem doprowadzono na całej prawie długości tego odcinka od stanu umożliwiającego stopniowe układanie toru, po którym dowozi się już dźwigary dla większych mostów. Tory ułożone są już na tym odcinku na długości 14 klm. od stacji Herby w kierunku Zduńskiej Woli. Obecnie zarząd budowy Bydgoszcz—Gdynia otrzymuje z hut górnośląskich pierwsze partje zamówionych na rok bieżący szyn tak, że prace przy układaniu toru prowadzone będą nadal w szybkim tempie. O ile chodzi o budynki i urządzenia zabezpieczające, to wykonanie ich oddane zostało prywatnym firmom, które zobowiązały się na czas roboty te wykonać.

BIBLIOTEKA WIELKICH PISARZÓW T. T. JEŻ

Pierwsze zbiorowe wydanie dzieł T. T. Jeża.

Tematem powieści T. T. Jeża są dzieje Polski i krajów sąsiednich, historia Słowian bałkańskich z okresu ich walk zjarzmem tureckim, jak i obyczaje i poglądy XIX wieku.

Nakładem BIBLIOTEKI WIELKICH PISARZÓW wydanie 18 tomów Powieści Słowiańskich: „Dahijszczyzna”, „Lat temu dwieście”, „Miłość w opatach”, „Narzęczona Harambaszy”, „Rotofowca”, „W zaraniu”. 12 tomów Powieści Historycznych: „Ci i tamci”, „Pierwsze Boże Przykazanie”, „Ojciec Nikon”, „Starodubowska sprawa”, „Za króla Olbrachta”, „Z ciężkich dni”, 7 tomów Powieści Obyczajowych: „Dyplomacja szlachecka”, „Hryhor serdeczny”, „Komysznik”, „Pamiętniki starającego się”. Razem 17 powieści w 4 serjach, po 10 tomów.

Dzieła T. T. Jeża ukazywać się będą po 10 tomów kwartalnie. Prenumerata kwartalna, zgłoszona przed 1 lipca, wynosi dla dzieł broszurowanych wraz z przesyłką zł. 10.00 dla dzieł w oprawie z płótna angielskiego zł. 18.00. Szczegółowy prospekt na żądanie.

M. A R C T
WARSZAWA
w 11 205

Czekolada polska

jest znakomita

Otrzymujemy poniższy komunikat: Związek Kupców Branży Cukrów i Czekolady nawiązując do wydanej odezwy do kupiectwa stwierdza, że poważny odsetek społeczeństwa specjalnie żąda czekolady i cukrów niepolitycznych z wyraźnymi napisami w językach obcych, mimo, że niejednokrotnie czekolady te znane są ze swej podziemnej jakości.

Wobec takiego stanowiska zajmowanego niejednokrotnie przez kupujących trudno jest tylko samemu kupiectwu podjąć skuteczną walkę z wyrobami obcymi. Dlatego też doceniając w tej akcji rolę konsumenta Związek zwraca się do społeczeństwa z prośbą, by żądało tylko wyrobów krajowych, które znane są już ze swej dobrotliwej i zagranicy.

Związek Kupców Branży Cukrów i Czekolady wierzy w to, że społeczeń-

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młod. Obywat. parafji Archikatedralnej.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 16. bm o godz. 20 na sali Domu Katolickiego na Śródcie.

— **Tow. Hod. Gołębi Pocztowych „Paderewski”** urzęduje w sobotę 17. bm. o godz. 19 zabawę taneczną w lokalu p. Dusika, przy ul. Marszałka Focha 62.

— **Polski Związek Przykrawaczy krawieckich.** Zebranie odbędzie się w sobotę dnia 17. bm. o godz. 20 w lokalu p. Młodrzyńskiego. Wielkie Garbary 41.

— **Koło Absolwentów I Szk. Wydz. W** sobotę 17. bm odbędzie się nocna wycieczka do Moraska. Zbiórka o godzinie 23 przed szkołą.

— **Koło Absolwentów IV. Szkoły Wydziałowej.** Zwoluje się zebranie, celem założenia kółka muzycznego i sportowego na dzień 17. bm. godz. 20 w szkole.

— **Koło Przyjaciół przy VII drużynie harcerskiej im. Stefana Czarneckiego** urzęduje w niedzielę 18. bm. na dziedzińcu Szkoły Powszechnej przy ul. Słowackiego kiermasz wiosenny. Własny obfity bufet, własna orkiestra. Czysty zysk przeznaczają się na kolonje letnie harcerzyków.

— **Tow. Św. Władysława Poznań - Wilda** urzęduje w niedzielę, 18. bm. wycieczkę do Staroleki. Zbiórka wczesnych druhen i druhen o godz. 6 rano, narożnik Dolna Wilda, Gen. Chtapowskiego.

— **Zreżczenie st. asystentów, asystentów i kandydatów przy Z. U. K.** zwoluje na dzień 18. bm. godz. 10 do sali w Domu Rzemieślniczym w Poznaniu przy ul. Fr. Ratajczaka nr. 21 ogólne zebranie członków.

— **Związek Pracowników Kupieckich, Oddział w Poznaniu,** urzęduje w niedzie-

łę 18. bm. wycieczkę do Promna. Wyjazd z głównego dworca o godz. 10.

— **Kółko Apostolstwa Modlitwy.** W niedzielę 18. bm. odbędzie się miesięczne posiedzenie o godzinie 15 na salce Marianum, ulica Szewska 18.

— **Tow. Terminatorów Krawieckich.** W niedzielę 18. bm. odbędzie się wycieczka do Kórnik. Zbiórka o godz. 5,30 przed głównym dworcem. W razie niepogody wycieczka będzie odłożona na następną niedzielę.

— **Zjednoczenie Podmistrzów Budowlanych** urzęduje wycieczkę w niedzielę dnia 18. bm. o godz. 7 rano do ogrodu pana Kaempfa Staroleka.

— **Tow. Czeladzi Szewskiej.** Wycieczka towarzyska dla członków, ich rodzin oraz gości, odbędzie się w niedzielę 18. bm. do „Ogrodu Szwajcarskiego”. Zbiórka o godzinie 8 przy Placu Bernardyńskim.

— **Tow. Chóru Kościelnego par. św. Marcina.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 19. bm. o godz. 20 na salce parafjalnej.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: T. P. Nakło z prośbą o wysłuchanie 5 zł, Hoelle, Łakowa 16, z prośbą o zdrowie dla całego domu i w pewnej intencji 20 zł, A. S. 5 zł, Władysław Relewicz, pl. Wolności 17, 10 zł, Maciejewski, ulica Śniadeckich 10 zł, C. L. z prośbą o wysłuchanie 5 zł, Franciszek Stoiński 10 zł, Maćkowiak, Pakość 1,50 zł, Osowska z podziękowaniem za otrzymane łaski prosząc o dalsze 10 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 1.705,59 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Wincentyna Koźmińska z d. Sitarska 63 l, Stanisława Rucińska, uczeń rzeźniczeki 18 l, Nikodem Śniadecki, student, 27 l, Adela Zeidlerówna 21 l, Finkus Rys, kupiec 32 l, Mieczysław Mizera, ślusarz, 53 l, Augustyn Wkitowski, mistrz dekarzki 55 l, Józefa Kahla, 2 l. 1 m. 26 d., Jan Trafas, mechanik, 37 l., Jan Wrzeszcz, mistrz wodociągów miejs. 74 l.

SKRZYNKA DO LISTÓW

A. S. Ogłoszenie wyniku ciągnięcia loterii fantowej L. O. P. P. było w nr. 209 z dnia 7. bm. na stronie 6. (k)

— **L. B. Miłostaw.** W ustawie o państwowym podatku obrotowym nie znajdujemy przepisu, któryby uprawniał urząd skarbowy do takiego żądania. Radzimy poprosić urząd o dokładne objaśnienie, o co mu chodzi i o wskazanie artykułu ustawy, na którym żądanie swe opiera. (k)

CO TO JEST „TOGAL“?

Tabletki Togal są skutecznym środkiem przeciwko reumatyzmowi, podagrze, grypie, bólowi nerwowym i bólowi głowy, migrenie i przeziębieniom.

Nie wyrządzajcie sobie szkody, używając innych mało wartościowych środków. Według rejentalnego poświadczenia przeszło 6000 lekarzy wyraziło swoje uznanie dla skuteczności działania Togalu. Nabyć można we wszystkich aptekach. Nr. registr. 1364. — Cena zł 2,— nw 10 248

nw 10116

KTO ZDROWIE DZIECKA SZANUJE, TEN TYLKO

Kanoldy
KUPUJE PRAWDZIWE
KANOLDY ŚMIETANKOWE

dw 5 922

**DEFICYT HANDLOWY
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE**

Dnia 14 maja 1930 r., o godz. 22,15 zmarł, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy Comiliton, ś. p.

Nikodem Śniadecki

założyciel i b. prezes Akad. K! „Roma“,
wiceprezes Konwentu Senjorów K! „Roma“.

Nieubłagana śmierć przerwała nić Jego krótkiego i zacnego życia, pozabawiając korporację wybitnie zasłużonego członka, gorliwego pioniera ideologii katolicko-społecznej i narodowej, a wszystkich comilitonów serdecznego i nigdy niezapomnianego przyjaciela.

Za życia umacniał naszego ducha, po śmierci świetlany Jego duch będzie dla nas niewyczerpaną pobudką do dalszej pracy dla dobra Kościoła i Narodu. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 18 maja o godz. 17 z kaplicy cmentarnej parafji św. Trójcy w Dębcu.

Akademicka Korporacja „Roma“. Konwent Senjorów Akad. K! „Roma“.

Dnia 14 maja 1930 r., o godz. 22,15 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn, brat i narzeczoną, ś. p.

Nikodem Śniadecki

Sodalis Marianus
absolwent praw U. P.

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 18 maja o godz. 17 z kaplicy cmentarnej parafji św. Trójcy w Dębcu, w Poznaniu.

zw 23600

Wąsosz, Sipiory, Poznań.

W smutku pograżeni
rodzice, siostry i narzeczoną.

Po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, zmarł w dniu 14 b. m., mój praktykant biurowy, ś. p.

Jan Onderka

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18 maja 1930, o godzinie 18, z kostnicy św. Józefa na cmentarz Farny.

zw 23 599

Cześć Jego pamięci!
Bernard Polski
Fabryka kas pancernych
Poznań — Komandorja

Dnia 14 maja 1930 r., zasnął w Bogu, absolwent prawa, ś. p.

Nikodem Śniadecki

współzałożyciel i b. prezes naszej organizacji.
Pamięć o Nim pozostanie wśród nas na zawsze.

Akademickie Koło Pałuczian
Stud. Uniw. Pozn.
zw 23 602

Dnia 14 maja 1930 r., zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy tatuś, zięć, brat i szwagier, ś. p.

Jan Trafas

przeżywszy lat 37. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18. bm. o godz. 5,15 po południu z kostnicy cmentarza jeżyckiego.

dw 5063

Ciężko strapioną
żona z dziećmi.

Poznań, ul. Staszica 10.

Zakład pogrzebowy St. Jaśkiewicz, ul. Klasztorna 14.

Dnia 14 b. m., rozstał się z tym światem, druha nasz, ś. p.

Jan Trafas

W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka i gorącego patriotę. Cześć Jego pamięci! Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18 b. m., o godz. 5, z kostnicy cmentarza Jeżyckiego, w którym Towarzystwo nasze bierze gremjalny udział.

Zarząd Tow. Powst. i Wojaków im. Gen. J. Hallera
Poznań - Jeżyce.
zw 23 601

We środę, dnia 14 maja 1930, o godz. 10,30 wieczorem, zasnął w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, najdroższy ojciec, brat, wujek i szwagier, ś. p.

Mieczysław Mizera

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18 b. m., o godz. 4,30, z kostnicy Szpitala Miejskiego na stary cmentarz świętojański przy kościele św. Jana.

rw 10 006/7

W ciężkim smutku pograżeni
żona z dziećmi i rodzina.

Zegrze, Szpandawa, Wolsztyn, Głuszyna.

Dnia 15 maja, zasnąła w Bogu, nasza kochana, najdroższa i najlepsza matka, żona, teściowa i babcia, ś. p.

z Gołębników
I. voto Blaschke

Agnieszka Świdzka

o czem zawiadamia

w ciężkim smutku pograżona
rodzina.

Pogrzeb odbędzie się 17 maja, o godz. 4 po poł., z domu żaloby willa „Nalecz“ Kamienna Góra.

Gdynia, Buenos Aires, Poznań, Berlin, Wrzesnia.
nw 11 342

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 14 b. m., o godz. 5 rano, zasnął w Bogu, po długich, ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie św. Sakramentami, nasz najukochańszy syn, mój jedyny, drogi brat, ś. p.

Jan Onderka

w 17 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18 b. m., o godz. 18, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny, o czem donosi

w nieutulonym żalu i smutku pograżona
rodzina.

Szewska 3.

zw 23 603

Dnia 13 maja 1930 r., zasnęła w Bogu, namaszczone św. Olejami, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, nasza najukochańsza, nigdy niezapomniana córka, siostra, wnuczka i szwagierka, ś. p.

Felicja Piechocka

przeżywszy lat 23. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 18 maja r. b., o godz. 18,30 w Ludziskach.

W nieutulonym żalu pogrążeni

rodzice, rodzeństwo i rodzina.

Powózki na stacji Janikowo pod Inowrocławiem.
Morzewo (pow. Chodzież), Balice, Kubalin, Ostrów Olszewo, Poznań.

zw 23 593

W sobotę, dnia 17 bm. o godz. 8,30 odprawi się w kościele Farnym

dw 5073

nabożeństwo żałobne

za korporantów, poległych w obronie konstytucji w maju 1926 r.

Poznańskie Koło Międzykorporacyjne.

Opatrzona Sakramentami św., zasnęła w Bogu w 80 roku życia, dnia 15 maja 1930 roku w Poznaniu, ś. p.

Emilja z Żółtowskich

Jarosławowa Żółtowska

Eksportacja odbędzie się 18 maja o godz. 4,15 po południu z mieszkania przy ulicy Siemiradzkiego 2. Nazajutrz 19 maja o godz. 10,30 rano odbędzie się nabożeństwo żałobne w Szamotułach w kościele poreformackim, poczem nastąpi ciche złożenie zwłok do grobów rodzinnych. O czym zawiadamiają pogrążeni w głębokim smutku

dw 5071

córki i rodzina.

Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal”, Towarowa 25, tel. 31-80.

MASZ CZAS,

wybieraj jak długo chcesz bo musisz mieć najodpowiedniejszy dla siebie kapelusz! W wyborze kapelusza czy koszuli chętnie doradzi

PIOTR

Pluciński, St. Rynek 37 znany z taniości!

zw 23588

We wtorek, dnia 13 maja 1930 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa i najukochańsza żona, nasza najtroskliwsza i najlepsza mamusia i babcia oraz kochająca siostra, ś. p.

z Neumannów

Marja Kasproiczowa

przeżywszy lat 83. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, o godz. 4,30 po poł., z kostnicy Zakładu Djakonisek, ul. Grunwaldzka, do grobowca na cmentarzu Jeżycki. Msza św. za spójność duszy Drogiej Zmarłej odbędzie się w poniedziałek, o godz. 8, w kościele na Jeżycach, o czym zawiadamiają

Pw 11 639-54,365

w ciężkim smutku pogrążeni

mąż, siostry, córka, syn, synowa i wnuczka.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

STENOGRAF (KA)

tylko bardzo biegły, przygotowany do odbierania materiału prasowego, poszukiwany. Zgłoszenia osobiste do Polskiej Agencji Telegraficznej, Skarbowa 7/II, w godzinach przedpołudniowych. nw 10 935

W dalszym ciągu złożyli na kościół w Sołacz.

Ks. Kan. Jęsień, Poznań — 5,— zł; Radca Pińkowski — 20,—; Stowarzyszenie Pań św. Wincentego á Paulo, Rakoniewice — 15,—; Prof. Studniarski, Poznań - Sołacz — 50,—; P. Wrzyszczyńska, Poznań — 5,—; Prof. Dr. Różycka, Poznań — 50,—; Składki z Kurjera Poznańskiego — 235,—; pp.: Brunon Czajkowski (zebr. p. mecenas Długolecki) — 20,—; Pilitowska, Poznań — 10,—; Antczakówna, Poznań - Sołacz — 5,—; Prof. Schechtel, Poznań - Sołacz — 50,—; Głogowski, Poznań (zebrał p. mec. Długolecki) — 50,—; Wincenty Kałka, Poznań — 50,—; S. Święcicki, Poznań — 25,—; Ks. Prof. Marlewski, Poznań — 10,—; Dyr. Marcin Nowak — 40,—; Rychlicki, Poznań — 10,—; Hyżowa, Poznań — 25,—; Kosiński, Gołecin — 12,—; Edmund Grześkowiak, Poznań - Sołacz — 1 000,—; Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej im. Paderewskiego, Poznań — 15,—; Ks. Infułat Kłos, Poznań — 100,—; K. Abgarowicz, Poznań - Sołacz — 15,—; Ks. Leon Skórnicki, Poznań — 5,—; Ks. Proboszcz parafii Iwańskiej — 4,—; Ks. J. Geldner, Czeszewo — 5,—; Ks. Kaszubowski, Szosakowo — 10,—; pp. Prof. Wrzaskowie V. rata — 100,—; A. Dziemieszkiewicz, Poznań - Sołacz — 20,—; Ks. prob. Jaśkowski, Inowrocław, 5,—; pp. Sędzia Stefan Grabowski, Poznań, 5,—; F. Krajewska, Skoraszew — 5,—; Wł. Stachowski, Gołuchów 3,—; Dar Uczestniczek Kursu Charytatywnego, Kościan — 68,20; Stowarzyszenie Pań św. Winc. á Paulo, Poznań - Sołacz — 15,—; Dr. Jan Sławski, Poznań — 100,—; P. Zielewicz, Srem — 30,—; P. Kruk, Poznań - Sołacz — 500,—; Ks. Jan Bączkiewicz, Poznań, 5,—; Ks. Buławski, Rynarzewo, 5,— zł.

Serdeczne Bóg zapłać!

zw 23 585

X. Putz.

Żądać wszędzie!

tepi radykalnie
MOGIL

nw 10 621

Jedyny, prawdziwie skuteczny.

Plac na składnicę

przy dobrych ulicach, w pobliżu dworca towarowego, z budynkiem na biuro i szopami, ca. 900 qm natychmiast do wydzierżawienia, ewtl. na dłuższy czas. Nadaje się dla każdego rodzaju przedsiębiorstwa. Zgłoszenia pod 779, do Biura Ogłoszeń „Kosmos”, Poznań, ul. Zwierzyniecka 6. nw 11 132

Folwark

1730 mórg pszennej ziemi na Pomorzu od Niemca, w tem 300 łąki, 250 rybnego jeziora, dom 12 pokoi w 25 morg parku, urocz. położenie, zabudowania masywne, dworzec w majątku, gorzelnia, fabryka serów, żywy i martwy inwentarz w komplecie; majątek prywatny. Cena do ugody, wpłaty 250—300 tysięcy, reszta na dłuższe lata po 5%. Zgłoszenia do F. Modrzejewski, Nowemiasto (Pomorze). zw 23 594

Wszystkim Znajomym i Życzliwym, którzy z okazji naszego ślubu przestali nam życzenia, składamy niniejszem

serdeczne podziękowanie.

Stefanostwo Brzezińscy.

Mosina, apteka.

zw 23 588

Wózek

sportowy z budką tania do sprzedania. Krajewski, ul. Strzałowa 7. II. pstr., drugi wchód. zd 53 676

Piekarnia

dobrze prosperująca nad granicą wraz ze składem kolonialnym z powodu choroby tania na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod nw 11293

Posiadłość

sprzedamy w Zagórz, pow. Morski, nadająca się na pensjonat. Dom dwupiętrowy w dobrym stanie, wielka sala do zebrań i zabaw. Gruntu około 26 mórg, w tem 6 mórg łąk. Druga stacja za Gdynią. Zgłoszenia do Towarzystwa Czytelników Ludowych w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka 16. zw 23 596

Młodszy dzielny ekspedjent dekorator

potrzebny od 1 czerwca.

Zgłoszenia z fotogr. i podaniem pensji skierować pod M. GLISZCZYŃSKI blawaty konf. i galant, Tczew zw 23 595

Mistrz ślusarsko - mechaniczny

specj. maszyny rolnicze z gotówką poszukuje kupna lub dzierżawy warsztatu ślusarskiego, w dobrej okolicy. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 23576

NA DZIEŃ 1. KOMUNJI ŚW.

dw 5062

Dzień przystąpienia do I. Komunii św. pozostaje w pamięci na całe życie. Niechaj więc dziecko w tym dniu uroczystym zewnętrznie upodobni się do swego czystego i przystrojonego serduszka.

Jaknajprzejmiej proszę odwiedzić z dziećmi mój specjalny magazyn odzieży dziecięcej.

Skompletowałem olbrzymi wybór modnych sukienek i ubrań chłopięcych na dzień 1. Komunii św. —

Welony — Lilje również na składzie.

Ustaliłem bardzo przystępne ceny lecz ściśle stałe.

S. Święcicki, Poznań, ul. Nowa 8

Bazar

Magazyn odzieży dla dzieci i młodzieży.

... tak być powinno!

Nie czekaliśmy do tego momentu, aż KRYZYS spowoduje ZNIZKĘ CEN, gdyż hasłem naczelnym naszej firmy, od początku jej istnienia było „zjednanie klienta DOBROCIA i ZASTANAWIAJĄCO NISKĄ CENĄ naszej konfekcji męskiej“.

Przemawiamy do ROZUMU i do PORTFELU naszych Szan. odbiorców i w tem pomogły nam bardzo dzielnie PANIE, które wraz z mężami lub synami, dla porady przychodziły do naszych magazynów!

JEDEN RZUT OKA na materiał i JEDNO ZAPYTANIE o CENĘ decydowało zwykle o kupnie!

CENA sama skłaniała do szybkiej DECYZJI kupna!

ul. RATAJCZAKA 2

ul. WROCŁAWSKA 14

ul. WROCŁAWSKA 15

1-SZY

Magazyn przeznaczony dla ludzi, których stać na wykwinny ubiór, którzy nie mają jednak pieniędzy do wyrzucenia! **UBIORY łatwe, RAGLANY** w najlepszym wykonaniu gotowe i na miarę!

2-GI

DLA LUDZI — którzy chcą lub muszą być pierwszorzędnie ubrani i muszą liczyć się z groszem! **UBRANIA** w najnow. desenjach, **RAGLANY** od 75 zł, **PROCHOWCE** dla panów od 30 zł

3-CI

ODZIEŻ ZAWODOWA, kurtki i brycze skórzane dla pp. Szoferów. **UBIORY CHŁOPIĘCE**, mocne, ładne i tanie! **UBIORY MĘSKIE** w najlepszym wykonaniu dla ludzi oszczędnych!

EDMUND RYCHTER

Ubranka do Komunii św.

Ostrzeżenie!

Chcąc nabyć proszki naszego wyrobu, należy przy kupnie AKCENTOWAĆ i wyraźnie żądać **ORYGINALNYCH** proszków z „KOGUTKIEM“ — „MIGRENO NERVOSIN“ GASECKIEGO, znanych od lat trzydziestu Zwracajcie uwagę i odrzucajcie UPORCZYWIE POLECANÉ naśladowstwa w ludzko podobnym do naszego opakowania. Osoby dla których użycie proszka przedstawia pewną trudność mogą przyjmować proszek „Kogutek Migreno Nervosin“ w formie tabletek (zamiast jednego proszku przyjmuje się 2 tabletki) Pudełko zawierające 20 tabletek kosztuje zł 1.50 Zadać oryginalnych tabletek „Kogutek Migreno-Nervosin“ Gaseckiego z „KOGUTKIEM“ nr 10 177

Winda

elektr. z motorem na 3 ptr. (konstr. żelazna) **na sprzedaż**. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 23586

MOULIN ROUGE

Kantata 8/9. Tel. 33-69.

W każdą sobotę, niedzielę i święta w lokalach parterowych

Familijny Pw 11637-20, 97

Five o'clock Tea

Salonowi tancerze do dyspozycji.

Biuralistka

z prowadzeniem kasy oraz korespondencją w języku polskim i niemieckim, potrzebna zaraz. Zgłoszenia osobiste z odpisami świadectw w godz. od 10 do 13 w firmie

Singer Sewing Machine Company, ul. 27 Grudnia 16 zw 23 591

Dzielny, wszechstronnie doświadczony

żelazniak

biegły ekspedjent, potrzebny od 1. 6. ewentl. wcześniej. Zgłoszenia upr. z podaniem żądanej pensji przy wolnym utrzymaniu i mieszkaniu. Tamże może się zgłosić uczeń. Warunek język polski i niemiecki w słowie i piśmie. W. Kraffke, Chełmno (Pomorze). zw 23 592

Do wynajęcia w centrum miasta

ubikacja

na warsztat 60 kw. mtr. oraz piwnice około 300 kw. mtr. i 3 pokoje na biura. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 23587

Duża nieruchomość 3 piętr.

w mieście powiatowym Pozn., dochód roczny 10 500,— zł, wolne 5-pokoj. mieszkanie parterowe, cena 110 000,—, wpłaty 50%, zaraz do sprzedania. Zgłoszenia do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 54,361 Pw 11 626-54,361

Dziennie otrzymujemy około 20 listów, adresowanych do Redakcji, Administracji i Dyrekcji z wnioskami o posady w naszym zakładzie. Uprzejmie zwracamy uwagę, że naszych 516 współpracowników zatrudniamy stale, i wolnych posad niema, bo każdy u nas zatrudniony szanuje i pilnuje swej posady. Długoletnich i wiernych współpracowników nie wolno nam zwalniać, ażeby dla nowo zgłaszających się robić miejsce. Ponieważ udzielanie odpowiedzi piśmiennych na liczne wnioski zbyt obciąża nasz dział korespondencyjny, zmuszeni jesteśmy zmienić dotychczasowy sposób postępowania o tyle, że

na wnioski o posadę, o ile nie zostaną uwzględnione, odpowiadać nie będziemy.

Wolne miejsca ogłaszamy w naszych wydawnictwach.

Drukarnia Polska S. A.
Wydawnictwo Kurjera Poznańskiego
Oredownika Wielkopolskiego
Wielkopolskiej Ilustracji
i Samochód

Przedłużenie sprzedaży losów!

Losy I-szej klasy Loterii Państwowej sprzedawać będą aż do dnia 20 maja włącznie.

Kto dotychczas nie miał szczęścia w grze, niech kupi los w mojej kolekturze. Przepowiednia głosi, że u mnie padną wielkie wygrane.

A. KĘDZIORA

Najstarsza kolektura Loterii Państwowej w Poznaniu ul. Sieroca 5 6. nar. Nowej. zdwp 23590

Dzierżawcy lub Wspólnika

poszukuje się do pierwszorzędne kina w większym mieście w Wielkopolsce. Sprzedaż niewykuczona. Łaskawe oferty uprasza się do nin. pisma pod zw 23 551

W 20-letnim okresie swego istnienia uchroniła Molina od moli obrzymie wartości W paczkach 1 zł 0,75, 1,25 2,50 zł do nabycia w każdej drogerji.

Fabryka środków do zwalczania szkodników **UNIVERSUM**

Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 38. Pw 11 22 - 222/1 - 1-0/121

Posiadłość

dawniej gościniec, z salką i stajnią zajezdną, przytem skład do tego ogród, całość nadaje się na każde przedsiębiorstwo. Sprzedam za 60 000,— zł. Właściciel L. Bonus, Rudno, pow. Gniew (Pom.) zw 23 584

Pałacą kwestję mieszkaniową

rozwiązuje

HERAKLITH

tania, lekka, ogniotrwała wysoce izolująca
plyta budowlana

PŁYTAMI HERAKLITHOWEMI buduje się szybko, ekonomicznie i tanio, budynki ciepłe i suche.

PŁYTAMI HERAKLITHOWEMI można wybudować całe domy lub też wznosić nadbudówki, wykorzystywać poddasza i w ten sposób stwarzać nowe ubikacje mieszkalne.

ZIMNE i WILGOTNE MIESZKANIA na skutek izolacji płytami HERAKLITHOWEMI przemieniają się w zdrowe i wygodne mieszkania.

LEŻY ZATEM W INTERESIE TYCH, którzy zamierzają obecnie budować względnie przebudowywać, by przed sporządzeniem planów **zaznajomili się ze zaletami PŁYI HERAKLITHOWYCH**

PROSIMY DZIS JESZCZE zwrócić się do nas i żądać nader pouczających i szczegółowych prospektów.

Z PRZYJEMNOŚCIĄ TEŻ WPANA poinformujemy bezpłatnie i bez zobowiązania.

Autoryzowane zastępstwa:

Tow. Handl. Przemysł. Mieczysław Zagajski S. A. Warszawa, Żórawia 3
Rejon zastępczy: województwa: warszawskie, poznańskie, pomorskie, lubelskie i kieleckie.

Tow. Handl. Przemysłowe Mieczysław Zagajski S. A. Oddział Katowice Mickiewicza 12
Rejon zastępczy: Górny Śląsk, Zagłębie Dąbrowskie i okręg częstochowski.

F-a Edward Rzechaczek, Biała koło Bielska, ul. Graniczna 5
Rejon zastępczy: Śląsk Cieszyński i okręg krakowski.

F-a Bracia Mund, Lwów, ul. Sykstuska 23
Rejon zastępczy: wojew. lwowski, stanisławowski, tarnopolskie i wołyńskie.

F-a G. Piotrowski, Wilno, ulica Trocka 11, m. 9
Rejon zastępczy: wojew. wileńskie, nowogrodzkie, poleskie i białostockie.

F-a Beton wł. M. Matz, Łódź, ul. Srebrzyńska 6
Rejon zastępczy: województwo łódzkie.

Tw 1148

Cylinder, tłok i wał korbowy przez Erge-Motor znów jak nowy

Szlifiernia cylindrów i wałów korbowych — Wytwórnia
tłoków, pierścieni i sworzni tłokowych — Szlifowanie
na najnowszych maszynach automatycznych.

„ERGE-MOTOR“, Poznań, Wł. R. GUNSCH.
Mylna 38. Tel. 79-29.

Mam korzystnie do oddania, używane, gruntownie wy-reperowane:

Lokomobile do młóki,
Młocarnie parowe,
Młocarnie motorowe,
Prasy do słomy,
Motory od 3 do 12 P. S.

Maszyny te zostają z pełną gwarancją dostarczone. Na życzenie udzieli się ulg w zaplacie.

**Hugo Chodan, Poznań,
ul. Przemysłowa 23,
nr 11345**

Dentysta lub dentystki

z znajomością operatywy na prowincję poszukujemy zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 23 583

Mistrz ślusarski

maszynowy, absolutnie samodzielny w każdej pracy wchodzącej w zakres maszynierki rolniczej i rolniczo-przemysłowej, **poszukuje** stosownego zatrudnienia w majątku lub fabryce. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 23575**

Reklamówkę

Benz po głównym remoncie na nowych oponach za 1800 przy niskiej wpłacie sprzedaje Rutkowski, Poznań, Wrocławska 22. **zdw 53 374-5**

ZIOŁA LECZNICZE

Dr. Breyera, Dr. Wojnowskiego, Gessnera, Cholekinaze, Lauera i inne. **HERBA-MATA** południowo-amerykański codzienny napój domowy. **FUNGOJAPON** japoński grzybek herbaciany poleca **J. GADEBUSCH, drogerja i perfumerja, Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar), telefon 16-38.**

Zarząd Dóbr I. Hrabiego Mielżyńskiego w Iwnie

wydzierzawi wszystkie **oleje dominjalne**
Spieszne zgłoszenia kierować z podaniem warunków do **Zarządu Dóbr Iwno.** **dw 5067**

Na wniosek firmy Dom Targowy, właśc. Jan Okopiński w Poznaniu, ul. Pocztowa 1, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od dnia 8 maja 1930 r. do 8 sierpnia 1930 r. Nadzorca sądowym mianuje się Feliksa Biedzina, Poznań, Strusia 8. Poznań, dnia 8 maja 1930. **Sąd Grodzki 2a.** **nw 10 934**

Korpus Podoficerski 26 Pułku Ułanów Wlkp. prosi byłych podoficerów 26 p. ul. Wlkp. (dawnej I. Ochotniczy Pułk Jazdy Wielkopolskiej nr. 215), o nadesłanie na ręce Prezesa Korpusu swych obecnych adresów, celem wysłania zaproszeń w związku z obchodem w tym roku 10-lecia istnienia pułku. **dw 5066**

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Podarki

imieninowe, zarczynowe, ślubne, sportowe w pięknych zastawach pierścieniach, zegarkach od 15 do 100 zł poleca wybór Chwiłkowski, św. Marcina 40. **zdw 53 682**

Weksle

sprzedam na 5.000 płatne 1 czerwca za gotówkę, Dam damno. — Zgłoszenia Kurjer **zdw 53 797**

Pianino

tanio sprzedam, św. Marcina 47, III. prawo. **zdw 53 792**

Parcele

narożnik Alei Wielkopolskiej i Ceglanej okazynie tanio sprzedam, św. Marcina 65, I. front. **zdw 53 791**

Motocykl

w bardzo dobrym stanie New-Hudson 500 ccm zaraz sprzedam Zgłoszenia telefon 67-96 wzgl. Kurjer **zdw 53 777**

Pianino

krzyżowe tanio sprzedam, Dolna Wilda 60, parter, lewo. **zdw 53 768**

Pianino

zagraniczne krzyżowe sprzedam tanio, Dąbrowskiego 49, skład cygar. **zdw 53 767**

Pianino

jak nowe tanio za gotówkę. Wały Królowej Jadwigi 5, I. prawo **zdw 53 764**

Pianino

czarne, krzyżowe jak nowe sprzedam, Adres Kurjer **zdw 53 765**

Dom

z piekarnią i 5 móg ogrodu zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer **zdw 53 827**

Ziółka od moli

1 paczka 1,25 zł do nabycia tylko w firmie J. Gadebusch, Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar), telefon 16 38 **dw 5023**

Maszynę

do ciecicia kartonu sprzedam — Wiankowa 33, skład cygar (Stary Rynek). **zdw 52 871**

Dom

mieszkalny przy ul. Chwaliszewo na sprzedaż. Cena 12 000 zł, dochód przeszło 2 000 zł. Oferty do „Par”. Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 20 90. **Pw 11 628-20 90**

Łódzeczko

dziewięć sprzedam, Bedyrski, ul. Różana 21, I. **zdw 53 812**

Skład

blisko Starego Rynku, nadający się na każdą branżę, zaraz do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański **zdw 53 625**

Radjoaparat

3 lampkowy korzystnie na sprzedaż, Waberski, ul. Adama Jeskego 9, skład, od 4-7 godz. **zdw 53 623**

Motocykl

używany dobrym stanie korzystnie sprzedam, Dąbrowskiego 54, podwórze. **zdw 53 620**

Polowiec

nowy patentowy osie, 1.200 zł — sprzedam, Jurga, Ostrów, Kaliska 15. **zdw 53 646**

Wyżół

angielski młody Łukowska, Kantaka 2. **zdw 53 643**

Meble

wysprzedaje całkowicie Stołarnia Wielkie Garbary 41. **zdw 53 640**

2 łóżka

z materacami, kanapa, szafa, stół i 4 krzesła w dobrym stanie tanio na sprzedaż, Krause, Jeżycka 2, II. lewo. **zdw 53 631**

Ślub-

ne prezenty — Nagrody towarzystw. — Różne fanty — bardzo korzystnie tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórze. **zdw 53 672**

Gramofony — Płyty Skrzypce — Mandoliny Struny

po najniższych cenach sprzedaje F. Baloń, Woźna 12. **zdw 53 667**

Z powodu przeprowadzki

sprzedam dla rodziny biedniejszej używane łóżka, kanape, fotele, umywalnie i t. d., bardzo tanio. Poplińskich 8, parter, lewo. **zdw 53 659**

Skład

artyk. pisemnych i introligatornie z maszynami sprzedam za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera **zdw 53 698**

Rower

mało używany tanio sprzedam. Gronek, Marsz. Focha 23. **zdw 53 701**

Nieruchomość fabryczna

w Bydgoszczy, bogata instalacja elektryczna, gazowa, wodociągowa okazynie do sprzedania. — Zgłoszenia pod „Nieruchomość” do „Par”. Bydgoszcz, Dworcowa 72. **Pw 11 616-63 297**

1 para koni

7 letnie, półciepłkie do sprzedania. Józef Knytel, Marsz. Focha 55, skład. **zdw 53 441**

Harmonjum

mało używane marki (Emmer Berlin) sprzedam zaraz, Michałek, Wyrzysk 8. **zdw 53 495**

Dla zegarmistrza

Skład w Poznaniu, dobre położenie bez konkurencji sprzedam. Oferty Kurjer **zdw 53 173**

Sprzedam

nowy wóz na 60 ctn platforme na 40 ctn. Śmichurski, Śwarzędz. **zdw 53 219**

Parasole od zł 3,90

W. Cysz, Poznań, ul. Szkolna 11, Własna pracownia. **Pw 11 208-18 35**

Pończochy

w wielkim wyborze kolorów hurt. i detalicznie poleca bardzo tanio Pracownia Pończoch Przemysł Welniany, św. Marcina 56, I piętro. **Pw 10397-15 26**

Welnę

i watę do kolder dla krawców i tapicerów najtaniej hurtownie i detalicznie poleca Przemysł Welniany, W. Olszański, św. Marcina 56, I. piętro. **Pw 10 539-14 103**

Sprzedam

restaurację z pewną koncesją, 2 bufety i mieszkanie z powodu zmiany interesu. Cena 50 000. Dobre miejsce. Poznań. Oferty Kurjer **zdw 53 259**

Sprzedam

zaraz restaurację położoną w śródmieściu Adres wskaże Kurjer **zdw 53 236**

Ogródek

Marcinkowskiego na sprzedaż. — Blisze informacje: Czechowski, Dąbrowskiego 24. **zdw 53 243**

Pokój

mebli, lustrze z kuszolą sprzedam. Słowackiego 38, Gospodarz. Rano do 10 i od 2 do 4. **zdw 53 525**

Wózków

dziecięcych wybór. Świątek, dziecięcy, Kraszewskiego 11. **zdw 52 553**

Okazyjnie

gabinet mebli sprzedaje Stołarnia Rynek Śródecki 7/8, podwórze. **zdw 53 326**

700 móg

cena 270.000, 550 móg cena 200 z inwentarzami, wpłaty po 70 000 reszta długie lata Jaśkiewicz, Poznań, Fredry 6. **zdw 53 719**

Łódzki Kryształ

Pralnia Chemiczna przyjmuje garderobę damską, męską oraz bieliznę białą, naprzemian firanek na ramach. Wykonanie solidne. W. Nowacka, Piekary 10. **zdw 53 155**

Samochód

osobowy w dobrym stanie oraz wszelkie narzędzia dekarские. — Zgłoszenia Roszkiewicz, Rynek Śródecki 17. **zdw 53 142**

Pianino

1250 krzyżowe sprzedam. — Wiśniewski, Prusa 18. **zdw 53 658**

Skład

mieszkanie sprzedam tanio. Adres Kurjer **zdw 53 684**

Singera

maszynę damską szewska sprzedawarszat Szamarzewskiego 31. **zdw 53 704**

Skład

w najruchliwszej dzielnicy, centrum Poznania, z urządzeniem na konfekcję męską, od kilku lat dobrze prosperujący, 2 okna wystawowe zaraz do odstąpienia za 9 000 zł w tem rok dzierżawy. — Łaskawe zgłoszenia uprasza Olszański, św. Marcina 22, I, podwórze lewo, nad „Farmacją”. **zdw 53 708**

Wózek

dziecięcy, duży sprzedam korzystnie. Obejrzyć 4-6, 12-3. Dąbrowskiego 43, III. prawo. **zdw 53 692**

Kamienica

nowoczesna 5, 6 pokojowe mieszkanie, dochód 20.000, cena 200.000 wpłata 90. wolne 5 pokojowe mieszkanie Jaśkiewicz, Fredry 6. **zdw 53 720**

Meble

używane sprzedaje Chwaliszewo 48 skład. **zdw 52 45**

Dywan

staropirski sprzedam okazja. — Adres wskaże Kurjer **zdw 53 723**

Lawkę

stołarską sprzedam. Zgłoszenia Kurjer **zdw 53 714**

Baczość

pp. Adwokaci, Lekarze do sprzedania pokój mebli biurowy, 3 fotele w skórze, biurko z krzesłem, stół, 3 krzesła, szafa, wszystko debowe po cenie przystępnej. — Informacji udzieli tel. 1157 pom. 4-6. **zdw 53 715**

10/30 P. S. Renault

lekką reklamówkę, zamkniętą, dyn., starter, światło Bosch, gotowa zaraz do wyjazdu sprzedam lub zamienię na limuzynę. Szewska 11, II. lewo. **zdw 53 677**

2 pily taśmowe

w dobrym stanie tanio sprzedaje „Carrosin”, fabryka guzików Tow. Akc., Poznań, Wencjańska 16-17. **Pw 11 629-20 89**

Wytwórnię

worków Poznań sprzedam. Oferty Kurjer **rw 10 008**

Kiosk

powystawowy, solidny, piękny, drukarkę biurową Elo korzystnie sprzedam. Babińskiego 6. **zdw 53 752**

Meble

brzoza, mahoń sprzedam. Wybickiego 2, IV., prawo. **zdw 53 744**

Skład

kapeluszy przy rynku sprzedam. Wierzbicice 46. **zdw 53 754**

Cukiernia - kawiarnia

wraz z mieszkaniem 3 pokoi i kuchnią, w mieście powiatowym zaraz na sprzedaż. Cera umiarkowana. Dzierżawa 150 zł miesięcznie. Zgłoszenia F. Przybyłek, Poznań, Małe Garbary 6, parter. **zdw 53 700**

Dźwigary

używane N P 30, 38, 40, 42 oraz żelazo korytkowe N P 30 korzystnie sprzedaje „Zelazometal”, Odlewnia Metali, Bydgoszcz, Chodkiewicza 23. **nw 11 339**

Płyty

gramofonowe tanio sprzedaje Stołarnia, Bukowska 9. **zdw 53 784**

Pumpa Diaphragma

do wypompowania wody z wężem korzystnie sprzedam. Różański, Gniezno, Bednarski Rynek 1. **nw 11 948**

Kupno okazjnel

Motorowy garnitur do młoci 8 P. S., fabrykatu Jähne - Landsberg, który pracował tylko ca. 14 dni, jest więc prawie nowym, sprzedaje się dla nadzwyczajnych wypadków bardzo tanio. — Pewnym kupcom zezwoli się na zapłatę w ratach. Zapytania pod nr 781 do Biura ogł. Kosmos, Zwierzyniecka 6. **nw 11 346**

Kuchnia

westfalska na sprzedaż. Główna, Sucha 3, III. **rw 10 017**

Platforma

na 35 ctn. oraz 2 jednokolki tanio do sprzedania. Poznań, Półwiejska 26. **rw 10 016**

Kanapę

tanio sprzedam. Wolnica 4-5, I. lewo. **rw 10 010**

Parcela

1200 m² Ławica. Oferty Kurjer **rw 10 009**

Folwark

800 móg pszenno buraczanej, drenowanej ziemi wtem 150 móg laki nad Drwcznej, zabud. małą, sywane, dom 10 pokoi w parku, 1 km od stacji kolejowej, 5 km od powiat. miasta. Cena 350 000 do wpłaty 90-100 000 Zgłoszenia do F. Modrzejewski, Nowemiasto 2 (Pomorze). **zdw 53 806**

Baczość

ładna posiadłość ziemska 60 móg ziemi pszennej buraczanej budynki pierwszorzędne dom mieszkalny 9 pokoi przy szosie w powiecie gnieźnieńskim, z inwentarzem zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer **zdw 53 802**

Kopalnia złota

Najstarszy zakład fotograficzny w centrum powiatowego miasta z powodu choroby sprzedam. — Zgłoszenia pod **zdw 53 801**

Szafę

mahoniową meble kuchenne, stół biurko dziecięce, stojak do garderoby sprzedaje tanio Stołarnia ul. Bukowska 9. **zdw 53 783**

Dom

Pobiedziskach 4 pokoje, kuchnia, garaż wolny, dwie morgi ogrodu owocowego, warzywny, cena 9.000, Lech Grobla 22 Poznań. **zdw 53 665/6**

Parcele
25 zł m. kw. sprzedaż warsztat z dw. 53 781
6-7. Focha 71.

Platforme
lekka sprzedaż korzystnie Warsztat, Focha 71. zdw 53 780

Kajak
jednoosobowy z zagłem tanio. Frankowski, Wenecjańska 12. zdw 53 749

Tanio
sprzedam 2 maszyny do pisania zupełnie nowe Zgłoszenia Małkowska, Strzelecka 14 a. zdw 53 536

Dom
dobra okazja z pierwszorzędnym, dobrze prosperującym składem towarów kolonialnych i delikatów, światło elektryczne, telefon, w dużym handlowym mieście powiatowym centrum (25 000 mieszkańców) z powodu przejścia innego przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż. Dla kupującego mieszkanie przy składzie wolne. Do objęcia potrzeba ca. 60 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 540

Samochód
Niezwykła okazja, nowoczesny torpedo, otwarty, sprzedam tanio 3 900. Telefon 4076. zdw 53 563

Skład
sprzedam, Długa 5, III, prawo. 11-2, 4-6. zdw 53 562

Auto
ciężarowe 3 1/2 tonnowe, w najlepszym stanie sprzedam bardzo korzystnie lub zamienie na mieszkanie 3 pokojowe albo auto osobowe. Oferty lub adres wskaże Kurjer zdw 53 561

Sypialnię
dębowa, nowa bardzo tanio sprzedam Czechowska, Wielkie Garbary 8. zdw 53 696-7

Jadalnię
dębowa bogato rzeźbiona, sypialnie białe bogate rzeźby tanio - sprzedam Stolarska, Rykowska 9. zdw 53 782

Gospodarstwo
84 morgi w tem 10 łaki, dom 6 pokoi, 4 morgi ogrodu owocowego wartywnego, inwentarz żywy, martwy nadkompletny przy Poznaniu, cena 40.000, wpłaty 15.000 Poznań, Lech, Grobla 22. zdw 53 663/4

Domek
3 pokoje, kuchnia, ogród, 4 morgi ziemi, 8 km od Poznania, cena 13.000, wpłaty 6.000, Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 53 601/2

Kapelusze
oraz płaszcze i suknie kup. Pan naitajniej w firmie P. Szczywińska i S-ka, Poznań, ul. Wołna 1. Pw 11 204/5-18, 21/2

Obuwie
damskie wyprzedaje tanio. Jeżycki Dom Towarowy, Krzeszowskiego 11. Pw 11 215/6-18, 13/4

Skład kolonialny
w powiatowym mieście przy rynku, dobrze prosperujący zaraz na sprzedaż. Pisemne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 551

Samochód sportowy
2 siedzeniowy, marki Oakland, 6 cylindrów, bardzo dobrze utrzymany, okolicznościowo tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 53 569

Fiat
półciężarówka „Chenar-Walcker” osobowy korzystnie do nabycia. Objeżdżać w garażu Strzelecka 15. zdw 53 567

Sprzedam
dobre prosperujące cukiernie w centrum za 8 000 zł w tem rok dzierżawy. Adres wskaże Kurjer zdw 53 434

Cygale
Wolbery Hutchinson po 15 zł. Rowery najlepszych fabryk po cenach najniższych. Sarnowski, Pomań-Jeżyce, Staszica 1. zdzw 52 023

Płaszcze
damskie nowe sprzedam tanio. Stanek, Górna Wilda 65. zdw 53 579

Restaurację
kolonialną i rzeźniactwo sprzedam, wieś 1 000 mieszkańców. Cena 30 tysięcy, wpłaty 25 000 zł. Jurga, Ostrów, Kaliska 15. zdw 53 583

Rower
męski sprzedam, Wrocławski, św. Wojciech 21. zdw 53 591

Na sprzedaż
folwark 185 morg pszennej, przy mieście 30 000 mieszkańców, cena 115 000, wpłaty 65 000, Jurga, Ostrów, Kaliska 15. zdw 53 582

Stółsko
pikne, nadające się na kiosk sprzedam bardzo tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 614

Natychmiast
do oddania 1 wagon 15 m/m dekok olsz. obrz. kilka wagonów katów podług listy: szalowej, lamy. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 53 611

Kuchenkę
wielką maszynę do zycia i lankę sprzedam Półwiejska 16, lokal 19. zdw 53 609

Wózek
dłeciący tanio na sprzedaż Wałewska, ul. Skryta 5, I, piętrowo. zdw 53 607

Skład
kolonialny z przyległym 3 pokojowym mieszkaniem dobrze zaprowadzony zaraz do objęcia. - Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 606

Wózek
sportowy sprzedam. Srama Tynie Chwaliszewo 12. zdw 53 598

4 lampowe
radio sprzedam Oferty Kurjer zdw 53 596

Piano
wiedeńskie, krzyżowe, Woźna 10, podwórze, prawo III. zdw 53 637

5 KUPNA
szafa do rzeczy i stoły, nadające się do gościnnych pokoi. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 546

Kupię
sztuciec alfenidowy, gładki wzór. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 545

Kupię
pożyczkę konwersyjną, Jurga, Ostrów, Kaliska 15. zdw 53 584

Kupię
używany kiosk. Oferty Kurjer zdw 53 593

Kupię
aparat fotograficzny dubeltowy. Oferty Kurjer zdw 53 599

Kupię
wózek sportowy, granatowy lub biały, male używany, na resorach. Oferty Kurjer zdw 53 624

Kupię
skład bławatów i towarów krótkich. Oferty z ceną Kurjer zdw 53 617

Kupię
buldog albo boksbuldoge szczeniaka lub półroczną (pies) Oferty Kurjer zdw 53 736

Poszukuję
zegara starego, niechodzącego, kukawka z przedbiegiem przepiękni, celem kupna. Zaplace dobrze. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nr. nw 11 344

Kupię
dom ze składem w mieście powiatowym tylko w najlepszym położeniu. Oferty Kurjer zdw 53 807

6 KAMIENICE
600 zł
pożyczka potrzebna na opatentowanie ważnego wynalazku. Daje udział albo hojne procenty. Oferty Kurjer zdw 53 722

Kamienica
w centrum z składami, mieszkanie większe i komfortowe, dochód roczny ca. 42.000 zł. Cena handlowa 360.000 zł przy wpłacie 150.000 zł. Zgłoszenia przyjmują Centrala Handlowa, 27 Grudnia 5. zdw 53 732

Kamienice
kupię, która przynosi 15-25.000 rocznie, wpłata wedle umowy, pośredniczy wykluczeni Oferty do Kurjera zdw 53 733

Wille
10 pokoi cała wolna 2 morgi parku i ogrodu, nadająca się na kawiarnię i t. p. w mieście letniskowym blisko Poznania cena 40.000, wpłaty 20 000 sprzedam „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. Oferty 38-08. zdw 53 800

7 PIENIADZ
lub współniczek 2-4 000 zł do dobrze zaprowadzonego składu zegarmistrzowskiego w Poznaniu poszukuje. Dobre położenie bez konkurencji. Oferty Kurjer zdw 53 171

Fabryka
wód mineralnych poszukuje spółnika. Oferty Kurjer zdw 53 355

Z gotówką
do 10 000 i ewentualnie dalsza gwarancja poszukuje miejsce zaufania kupiec, ksiązkowo-bilansista, korespondent polsko-niemiecki. Dokładne propozycje proszę do Kurjera Poznańskiego pod zdw 23 555

Wspólniczk
z kapitałem do 2 000 zł poszukuje właściciela składu cukrów. - Zgłoszenia Kurjer zdw 53 592

Pod Hotel
Wspólnik fachowiec z gotówką 20 000 zł do przedsiębiorstwa restauracyjnego i hotelowego w większym powiatowym mieście woj. poznańskiego zaraz potrzebny. Obrót roczny około 100 000 zł. Koncepcja stała. Oferty Kurjer pod zdw 53 635

Wspólnika
z kapitałem 2 000 zł i gwarancja hipoteczną do 20 000 poszukuje do bardzo rentownego przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer zdw 53 621

Jako
wspólniczką wstąpię do prosperującego interesu z gotówką 10 do 15 000 zł Oferty upraszam do Kurjera zdw 53 616

5-6.000 złotych
wypożyczę na hipotekę. Za procent mieszkanie 3 pokoje i kuchnię w Poznaniu Oferty Kurjer zdw 53 681

2-3.000 zł
pożyczki poszukuje przemysłowiec właściciel nieruchomości w Poznaniu na krótki czas za dobrym procentem i pewnym zabezpieczeniem. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera zdw 53 811

3-5.000 zł
tytułem pożyczki na czas przejściowy za wysokim wynagrodzeniem i zabezpieczeniem poszukuje przemysłowiec i właściciel nieruchomości w Poznaniu Łaskawe zgłoszenia przyjmuje Kurjer zdw 53 810

8 DO WYNAJĘCIA
Pięciopokojowe
mieszkanie nr 52 589 na Łazarzu do oddania, zastrzeżenie się pozwolenie właściciela domu. zdw 53 600

Mieszkanie
pięciopokojowe w centrum, najlepsze położenie, oddam zaraz. Podać warunki, stanowisko znać, czek, gospodarz. Oferty Kurjer zdw 53 636

Pięciopokojowe
mieszkanie przy Alejach Marcinkowskich wskaże Informator, Ratajczaka 15. zdw 53 675

Mieszkanko
6 pokojowe meblami 4.500 zł. IV, piętrowo, przy Matejki, Adres Kurjer zdw 53 718

Mieszkania
różnych wielkości także pokoje próżne, umeblowane poleca „Fragat”. Półwiejska 31, I. zdw 53 710

Pokój
kuchnia 2 lata dzierżawa 1500. Widziński, Małeckiego 15, podwórze zdw 53 757

Dwa
pokoje kuchnia Mosinie wydzierżawie, rok zgóry. Strzałkowski, Wielkie Garbary 44. restauracja, rw 10 015

Mieszkanie
6 pokojowe przy św. Marcynie I, piętrowo na lokal handlowy. „Komispol” Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 53 786

Mieszkanie
2 lub 3 pokojowe umeblowane wynajmę małżeństwu, które zapłaci za rok zgóry lub pożyczki 2.000 zł. Oferty do Kurjera zdw 53 770

3 pokoje
kuchnia z łazienką zaraz do wynajęcia Czynsz zgóry 17 miesięcznie po 160 zł. Dąbrowskiego 105, przez podwórze do domu Rumblewiczka. zdw 53 761

9 SZUKA MIESZK
Mieszkanie
3 pokoje, kuchnia, łazienka, balkon, świeżo odnowione, komfort, gaz, elektryczność, słoneczne, ciepło, odstępnie zaraz. Adres Kurjer zdw 51 896

Inteligentne
małżeństwo poszukuje administracji domu lub lepsze portierstwo z wolnym mieszkaniem. - Oferty Kurjer Poznański zdw 53 087

3-4
pokojowego mieszkania z wydatkami poszukuje, warunki do omówienia. Aleje Marcinkowskiego 22, I, Lipkowska, tel 31-53. zdw 53 538

Która
z samotnych osób odda bezdzietnemu małżeństwu 2 pokoje w zamian dożywotnego utrzymania. Oferty Kurjer iw 3910

Poszukuję
4-5 pokojowego mieszkania tylko w pobliżu placu Wolności nie płaci czynszu zgóry, lecz tylko za wysoka dzierżawa miesieczna. Oferty Kurjer zdw 53 690

Poszukuję
2 pokojowego lub pokoju z kuchnią, dzierżawę place zgóry. Warunki Kurjer Pozn. zdw 53 749

Poszukuję
mieszkanie 1 lub dwupokojowego z kuchnią wprost od gospodarza czynsz place zgóry Oferty do Kurjera zdw 53 785

10 ZAMIANA MIESZKANIA
Zamienie
słoneczne mieszkanie dwupokojowe w centrum na trzy okolica obojetna. Oferty Kurjer zdw 53 670

Duży
pokój i kuchnię na Wildzie zamienie na podobne Łazarz z dopłatą 2 000 zł. Oferty Kurjer zdw 53 716

Mieszkanie
Kto zamieniłby za zgodą właściciela 3 pokojowe mieszkanie z kuchnią w Poznaniu na takie same w Toruniu przy Parku. Oferty Kurjer zdw 53 815

11 POKOJE UMEBL
Pokój
przy dworcu, umeblowany, Focha 27, front, lewo, Adamski. zdw 53 450

Salonik
sypialnia z używaniem kuchni na 1 lub więcej osób od 1 wynajmę. Jarmuzkiewicz, Piekary 13 b, II. zdw 53 534

Pokój
wspólny panience. Szymańskiego 3, III, prawo. zdw 53 541

Duży
pokój dla panów, Rynek Łazarzki 19, II, prawo. zdw 53 539

Pokój
ładny, frontowy 1-2 panom 1. VI, wynajmę u samotnej osoby. Zgłoszenia 4-6 Bardacz, Strusia 3, III. zdw 53 557

Przyjmę
panienkę na stancje zaraz. Wielkie Garbary 53, dom Środkowy, parter, lewo zdw 53 578

Pokój
umeblowany wynajmę. Pólna 1, III, prawo. zdw 53 576

Pokój
słoneczny zaraz. Szwańcarska 18, dom boczny III, prawo. zdw 53 597

Łazarz
pokój frontowy niekrepujący, elektryczność solidnemu zaraz. Focha 59, III, lewo zdw 53 627

Pokój
mały z własną pościelą, Szymańskiego 7, II, prawo zdw 53 686

Eleganckie
2 frontowe pokoje wynajmę. - Pocztowa 21, I, prawo. zdw 53 605

Pokój
dla pana do wynajęcia, Mickiewicza 34, w podwórzu Czekanowska. zdw 53 649

Czysty
frontowy, słoneczny pokój wynajmę solidnej osobie. Szwańska, Ratajczaka 33, II. zdw 53 644

Solidnej
poważnej osobie, spokojny dom, odda dobrze umeblowany pokój. Św. Marcina 4, II, pr., lewo. zdw 53 645

Pokój
wspólny panu zaraz. Pocztowa 20, III, Flieger. zdw 53 633

Niekrepujący
elektryczność, Pocztowa 21, II, prawo. zdw 53 669

Pokój
dla dwóch i mały pokój zaraz wolny. Majewski, Słowackiego 31-33, III, wejście Prusa. zdw 53 662

Pokój
panom wynajmę. Pościel pożądana. Plac Nowomiejski 10b, I. zdw 53 657

Panienkę
na wspólny pokój św. Marcina 29, w podwórzu, lewo, III, piętrowo. zdw 53 693

Urzednikowi
solidnemu wynajmę skromnie umeblowany pokój zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 53 700

Pokoje
umeblowane dla pan. panów, małżeństw, poleca „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 53 674

Skromny
pokój bez pościeli 1, 6, wynajmę Różana 12, Sobkowiak. zdw 53 727

Panom
Wiza, Wrocławska 13. zdw 53 725

Umeblowany
pokój kuchnia na czas dłuższy, dzierżawa zgóry. Adres w Kurjerze zdw 53 746

Bardzo
ładny, miły pokój do wynajęcia. Światło elektryczne i łazienka. Fortepian do dyspozycji. Ul. Dąbrowskiego 36, Hauflfe. zdw 53 755

Pokój
niekrepujący dla inteligentnego pana lub bezdzietnego małżeństwa od 1 czerwca do wynajęcia. Chwaliszewo 2, III, lewo. rw 10 018

Małżeństwo
bezdzietne przyjmę na pokój z używaniem kuchni od 1. 6. Janowski (Górna Wilda), Osada Kolejowa II. zdw 53 789

Elegancko umeblowany
balconowy, frontowy, pokój solidnemu panu, miesięcznie 45. - Wojterski, Chelmońskiego 2. zdw 53 818

Pokój
ładny 2 osobowy, 3 Maja 5, III, lewo, front. zdw 53 798

Elegancki
pokój dla pana od 1. 6. Płarski, św. Marcina 47, III. zdw 53 793

Pokój
dla dwóch panienek zaraz. św. Marcina 31, II prawo. zdw 53 776

Pokoik
skromny, Nowacka, Piekary 10. zdw 53 766

Pokój
na dwie osoby lub biuro. św. Marcina 52/53, I, lewo zdw 53 763

12 SZUKA POKOJ
Profesor
kaw., oficer rezer., poszukuje pokoju umeblowanego najchętniej na Solacz lub w okolicy ulicy Jasnej zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 651

Dwie
studentki szukają pokoju w śródmieściu od 1 czerwca. Zgłoszenia do Kurjera zdw 53 571

1-2
inteligentnych panów poszukuje słonecznego pokoju z utrzymaniem od 1. VI. Oferty Kurjer zdw 53 575

Pokoju próżnego
poszukuje wzrost od gospodarza. Oferty z podaniem czynszu. Kurjer Poznański iw 3908

Małżeństwo
bezdzietne szuka pokoju próżnego lub umeblowanego. Czynsz dłuższy czas. Oferty Kurjer zdw 53 711

Pokój
dobrze umeblowany dla solidnego pana z biurkiem przy spokojnej ulicy chętnie Solacz zaraz. Łazienka i telefon konieczne. Łaskawe oferty Kurjer zdw 53 734

Umeblowanych
pokój poszukuje „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 53 673

Pokoju
niekrepującego, dobrze umeblowanego, śródmieściu, z utrzymaniem lub bez szuka pan Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 53 769

13 LOKALE
Skład
zaraz do wynajęcia Jan Karpiński, Kramarska 25 zdw 53 488

Ubikacja
sklepowa na warsztat lub składnicę do wynajęcia. Ulica Mostowa 13. zdw 53 552

3 ubikacje
suterrenowe suche z elektrycznym światłem w mojej realności przy Placu Świątokrzyskim na składnicę lub warsztaty od 1. 6. 30. za czynszem do wynajęcia. Zgłoszenia od 2-3 godz. w południe w składzie przy ul. Poznańskiej 50. zdw 53 762

14 DZIERŻAWY
Sezonowy
skład kolonialny i delikatów, dobrze zaprowadzony na półwyspie Hel natychmiast na dogodnych warunkach do wydzierżawienia. Zgłoszenia Agencja gazet M. Kujawski, Srem. nw 11 300

Poszukuję
składu kolonialnego w dobrej okolicy zaraz lub 1. 7. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 478

Piekarnię
w mieście powiatowym przy głównej ulicy wydzierżawie od 1. 6. 1930. Zgłoszenia do Kurjera zdw 53 787

15 LETNISKI
Worochna
„Perelka” nowo otworzony - pierwszorządny pensjonat, otwarty od 15 czerwca. Pokoje słoneczne, kompletne urządzone z pościelą. Dobre kuchnia mieszana i jaska. Chorych na gruźlicę i choroby zakaźne nie przyjmuje. E. Gniedingerowa i Stanisława Srokowska. Lwów. Ossolińskiego 11, drugie podwórze 5-te schody, II, piętrowo. Zgłoszenia wtorki i czwartki od 5 do 7 wiecz. nw 10 729

Krynica
pensjonat „Lotos” 1. klasy. Ślicznie położony w centrum powiatu idealne, pełny komfort. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Zarząd zimowy dw 4 992

Krynica
pensjonat Grunwald pod nowym zarządem pań El. Chojnowskiej i N. Gorbanowej, ul. Lipowa czwarta willa od nowych łazienek. Pokoje słoneczne wszelkie wygody, woda zimna i gorąca. Kuchnia smaczna, obfita, tylko na świeżym maśle. Na żądanie dietetyczna. Maj, czerwiec 12 zlotych. Pw 11511-19, 111

Letnisko lub na stałe
25 minut koleją lub autobusem. 3 dam od stacji, las, przy inteligentnej rodzinie wynajmę. 2 pokoje z utrzymaniem zaraz. Golecwo, poczta Rokietnice, Maria Byzmańska zdw 53 581

Letnisko
kuracja mleczna Poznań-Szeląg, willa Gracze zdw 53 630

2 pokoje
z utrzymaniem lub bez, 1 pokój z prawem gotowania, wydzierżawie na cale lato, wejście niekrepujące, 9 km od Poznania. Oferty Kurjer zdw 53 594

Leśniczówka
uroczne położenie nad jeziorem od odstąpi 1-2 pokoje umeblowane z kuchnią zaraz. Oferty do Kurjera zdw 53 803

16 OSOBISTE
F. Goliniewicz
proszę o mieszkanie list z dnia 6. V. Kurjer zdw 53 553. Stefan.

Obelę
rzuconą na parę Jana Łuczaka z Poznania ul. Wierzbicze 41 b, niechciszem odwołuje i przestaram. Teodora Grząszewicz Sroda. zdw 53 800

Unieważniam
2 weksle z podpisem Stanisława Serwo na 200 zł każdy skradzione w pierwszych dniach maja r. b. Stanisław Serwo. zdw 53 630

Ziemlanin
szuka towarzysza podróży do Jugosławii na czerwiec Zgłoszenia Kurjer zdw 52 806

21 ZGUBY
Unieważniam
skradzioną arkę myśliwską i legitymację na noszenie broni na nazwisko Bernard Wieczorek, Oborniki, Rynek 2. nw 11 336

Skradzioną
wojskową książeczkę na nazwisko Bernard Wieczorek, Oborniki, unieważniam. nw 11 337

22 ROZMAITE
Kto
da w komis plóno, koronki, bieliznę? Oferty Kurjer zdw 52 776

Porady
prawne, mieszkaniowe, rozwodowe, alimentacyjne, spadkowe - wywiady, reklamacje, wszelkie wnioski, kontrakty, ubezpieczenia: tłumaczenia, obce języki. Prowadzenie, rewizja ksiąg, bilansy. Emigracyjne porady i polnosc. Sprawy finansowo pożyczkowe. Biuro „Omnia”. Poznań, Mickiewicza 1, III, lewo. zdw 40 762 a

Zakłady
Ślusarsko - Mechaniczne
Projektuje, wykonuje i naprawia wszelka prace ślusarsko - mechaniczną oraz narzędziową. W Osicki, Pocztowa 27. zdw 48 752

Tysiące chorych
na katar żołądka, wzdęcia, kurcze, bóle, niestrawność, żgar

Zdolny
matematyk korepetytor dla sześcioklasisty potrzebny zaraz. - Szczegółowe oferty Kurjer zdw 53 747

25 MUYKA

Pianino
krzyżowe do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 50 093

Wiolonczelę
dobra korzystnie sprzedam. Kowalski, Polna 19, I. zdw 53 537

Saxophonista
klarnet wolny. Oferty Kurjer zdw 53 613

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenie drobnych

Biuralistka
początkująca, pisząca błęgie na maszynie, z dobrej rodziny poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 53 298

Biuralistka
początkująca pisząca maszyną, z książkowością szuka posady. Oferty Kurjer zdw 52 599

Piekarz
czeladnik lat 21, syn piekarza, trzeźwy i rzetelny, pragnie się wydoskonalić w swym zawodzie poszukuje posady od 1. 6. Oferty Kurjer pod zdw 52 730

Modelarz
drzewny, samodzielny, poszukuje posady w Poznaniu lub na prowincji. Oferty Kurjer zdw 53 333

Szofer
mechanik poszukuje posady z 6-letnią praktyką. Adres wskaże Kurjer zdw 52 788

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 52 783

Zecer
sumienny, pilny, trzeźwy, poszukuje zaraz lub później miejsca za skromnym wynagrodz. przyjmie także miejsce w biurze lub woznego. Dobre świadectwa. - Łaskawe oferty uprasza Wład Fflögel, zecer - drukarz, Koźmin. (Pozn.), ul. Glinki 2, II. zdw 52 998

Młodszy cukiernik
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. - Oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 53 116

Higienistka
obeznana w swym zawodzie poszukuje posady od 1 lipca. Oferty Kurjer zdw 53 226

Chemik
student III. roku poszukuje praktyki. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 238

Szofer
żonaty z 6 letnią praktyką poszukuje posady, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 53 244

Pracznica
szuka prania. Oferty Kurjer zdw 53 368

Kasjerka - ksiązkowa
z kaucją poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 53 395

Stenotypistka
polsko-niemiecka, początkująca, lecz biegle poszukuje posady. - Oferty Kurjer zdw 53 321

Biuralistka
z 7 letnią praktyką, znająca wszelkie prace biurowe, pisząca błęgie na maszynie, poszukuje posady od 1. lub później. Oferty do Kurjera zdw 53 706

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer zdw 53 696

Kucharka
znająca dobra kuchnie, wszelkie zaprawy poszukuje posady, miejscowość obojętna. Zgłoszenia: Aniela Kapaliówna, Ugada, powiat Rawicz. zdw 53 699

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Hadzi - Murat - Biały Szatan”.
- Aurora: „Najnowsze dzieje Tarzana”.
- Casino: „Graziella”.
- Colosseum: „Ludzie bez nazwiska”.
- Edison: „Królów Folies Bergères”.
- Harfa: „Z dnia na dzień”.
- Metropolis: „Usta nigdy niecalowane” i „Donżuaniki”.
- Odeon: „Trzy namiętności”.
- Renaissance: W krainie srebrnych lisów.
- Słońce: „Wesoła wojna”.
- Wilsona: „Huragan”.

Czysta
pracznica szuka prania. Oferty Kurjer zdw 53 681

Dziewczyna
z dużym pobytem i dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub od 1. 6. 1930. Zgłoszenia do Kurjera zdw 53 871

Były
posterunkowy 8 lat przy policji poszukuje jakiegokolwiek bądź posady. Oferty Kurjer zdw 53 724

500 zł
nagrody dam za udzielenie lub wskazanie stałej posady inkasenta, placowego lub t. p. Oferty zdw 53 728

Bona
wzorowa wychowawczyni poszukuje posady, chętnie na cały dzień lub na godziny. Oferty Kurjer zdw 53 735

Służąca
z samodzielnem gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 53 738

Miejsce zaufania
za ewent. złożeniem kaucji poszukuje kupiec, ksiązkowy - bilansista, korespondent polsko-niemiecki, inteligentny, sumienny pracownicy Zgłoszenia uprasza się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 53 548

Panienna
lat 16, inteligentna, poszukuje posady do składu. Oferty Kurjer zdw 53 365

Panienna
lat 17 po ukończeniu jednorocznego kursu gospodarstwa szuka posady gosp. przy pani domu. - Mikula, Emilija Szczyńskiej 10. zdw 53 161

16 letni
syn pragnie się wyuczyć rzem. niema w dziedzinie mistrzów. - Proszę o łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków St. Piątek Kamiennik, p. Kwiece, pow. Czarnków. zdw 53 115

Pracznica
poszukuje prania lub posugi. - Oferty Kurjer zdw 53 543

Dziewczyna
wiejska, uczciwa i czysta z cośkolek gotowaniem, szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 53 712

Sierota (chłopiec)
lat 16, z ukończoną 4 kl. szkołą gimn., szuka jakiegokolwiek bądź pracy, możliwie w biurze. - Łaskawe zgłoszenia „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 54,360. Pw 11 627-54,360

Szofer
młodszy, trzeźwy, sumienny zmienia posadę zaraz lub później. - Oferty z podaniem marki samochodu Kurjer zdw 53 745

Pracznica
akuratna szuka prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 750

Niania
z zamłowaniem do niemowlecia z dobrymi świadectwami, poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 53 748

Szofer
urzędnik zredukowany, poszukuje zajęcia z mniejszym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 53 759

Oficer emeryt
w sile wieku, szuka odpowiedniego zajęcia względnie zastępczo dobrane wprowadzonych artykułów. Oferty J4024 Biuro ogł. Wallis, Toruń. nw 11 535

Szachtmistrz
z kilkuletnią praktyką, obeznany wszelkiego rodzaju robót ziemnych dróg bitych oraz bitumowanie szos, poszukuje posady. - Różański, Gniezno, Bednarski Rynek. nw 11 547

Młynarz
kawaler lat 20, z dobrymi referencjami, poszukuje posady zaraz lub od 1. 6. 30. Łaskawe zgłoszenia przyjmuje J. Brzowski, Młyn Opalenica, pow. Grodzisk. zdw 53 805

Handlowiec
młody, inteligentny poszukuje jakiegokolwiek posady, może złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 53 786

Młoda gospoia
szuka posady zaraz u samotnej osoby za skromnym wynagrodzeniem, miejscowość obojętna (pa na lub pani) Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 53 772

Intröllgator
z dłuższą praktyką poszukuje stałej posady, miejscowość obojętna Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 819

Aptekarska
siła pomocnicza dobrze polecona, biegle taksująca pragnie zmienić posadę od 1. 6. 30. lub 1. 7. 30. Zgłoszenia do Kurjera zdw 53 821

Posługaczka
poszukuje posugi. Oferty Kurjer zdw 53 542

Panna
uczciwych rodziców pragnie osiągnąć posadę we dworze przy kucharzu lub kucharce ma poza sobą szkołę gospodarczą i 7 miesięcy praktyki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 795

Panna
uczciwych rodziców znająca b. dobrą kuchnię i gospodarstwo domowe szuka posady do samotnej osoby. Miejscowość obojętna. - Ma poza sobą szkołę rolniczą i 7 miesięcy praktyki. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 794

Gospodyni
młodsza przyjmie samodzielną posadę u samotnej osoby. Oferty uprasza do Kurjera zdw 53 826

Szwajcar
żonaty z kilkuletnią praktyką, dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 1. 7. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 5645

Kotlarz
żelazny z dobrymi referencjami, znający automatyczne i ręczne sztytowanie i gicje różnych burtów, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 53 547

Uczniwa
dziewczyna poszukuje posady od 1. VI. Oferty Kurjer zdw 53 560

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci zaraz. Oferty Kurjer zdw 53 559

Wytorny Kino-Teatr CASINO Al. Marcinkowskiego 28, tel. 28-55.
Film, który wzbudza podziw i zachwyt.
„GRAZIELLA”
ilustrujący życie Alfonsa de Lamorline, jednego z najwybitniejszych przedstawicieli romantyzmu francuskiego.
W rolach głównych dawno niewidziana uroczą NINA VANNA i JEAN DEHELLY
Początek seansów 5, 7, 9. W niedzielę o godz. 4.
Pw 11 638-3,99

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 53 558

Cukiernik
karmelkarz-laborant poszukuje posady. Miejscowość obojętna. - Oferty Kurjer zdw 53 556

Panienna
ze szkołą gospodarczą i roczną praktyką szuka posady pod dyktando jako gospoia. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 554

Sierota
znajdująca się w krytycznym położeniu szuka posady najchętniej do 2 starszych osób. Oferty Kurjer zdw 53 572

Książkowa - kasjerka
z znajomością stenografii, pisaniem na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 53 589

Mechanicy
specjaliści maszyn biurowych do większego miasta Wielkopolski zaraz poszukiwani. Zgłoszenia pod „Mechanik” do Biura Ogłoszeń „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 11594-68,291

Książkowa - kasjerka
z kilkuletnią praktyką w przedsiębiorstwach fabrycznych z znajomością stenografii, pisaniem na maszynie, poszukuje posady. - Oferty Kurjer zdw 53 590

Służąca
uczniwa, pilna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 53 612

Kowal - ślusarz
poszukuje posady najchętniej w majątku lub cegielni zaraz lub później. J. Pawlak, Dzieneczyn. Poniec, Gostyn, zdw 53 610

Krawcowa
szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 53 595

Sierota
poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 53 626

Ekspedjentka
młoda z branży rzemieślniczej, biegle w swym zawodzie szuka posady lub wyreczenia w soboty. Oferty Kurjer zdw 53 634

Dziewczyna
z samodzielnem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 53 632

Panienna
z ukończoną szkołą handlową - oraz 8 miesięczną praktyką biurową w wojtostwie poszukuje posady jako kasjerka, najchętniej w majątku. Tucholska Strzelecka 28 b, III., lewo. zdw 53 641

Inteligentna
panienka szuka posady na wieś jako początkująca kasjerka. - Oferty Kurjer zdw 53 633

Młody - szofer
trzeźwy, sumienny, z dobrym świadectwem poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer jw 3900

Córka
uczciwych rodziców, władająca polskiem i niemieckim, szuka miejsca uczennicy jako ekspedjentka. Oferty Kurjer zdw 53 707

28 WOLNE MIEJSCA

Zastępców i organizatorów
sprzedają losów na raty poszukują pierwszą i jedynie chrześcijańską instytucją bankową dającą najniższą prowizję Zdolnie otrzymują bilet kolejowy patent, stała plać i ubezpieczenie. Oferty: Spółdzielczy Bank dla eskontu i zaliczek Lwów ulica Akademicka 10 nw 11 254

Syn
uczciwych rodziców może się zgłosić jako uczeń rzemieślniczy. Jan Czechowski, ul. Dabrowskiego 20. zdw 53 346

Służąca
ze wsi od 20-25 lat potrzebna do wszelkiej pracy domowej tylko z dobrymi świadectwami. Seifert, Wawrzyńca 16. zdw 53 702 3

Samodzielnej
starszej gospodyni, inteligentnej z lepszym domu poszukuje od 1. 6. w odwiec z 2 dziećmi. Oferty z odpisami świadectw i pretenjami pod adresem, który wskaże Kurjer zdw 53 222

Bufoetowa
z branży cukierniczej, która zna ekspedycję ciastek, wymowna z dobrymi świadectwami potrzebna zaraz. Zgłoszenia z fotografią, podaniem warunków przy wolnym mieszkaniu i utrzymaniu. - „Wielkopolska”, Grudziądz. Pw 11 608-64,154

Uczennica
jako bufoetowa restauracyjna potrzebna zaraz. Panię z lepszego domu, inteligentną, biegle w liczeniu mogą nadesłać zgłoszenia z życiorysem do „Wielkopolski”, Grudziądz. Pw 11 607-64,155

Poszukuje
sie zaraz uczciwego kowala z dobrymi referencjami i kaucją. Oferty Kurjer zdw 53 531

Poszukuje
dziewczyny do wszystkiego. - Adres wskaże Kurjer St. Rynek rw 10 014

Poszukuje
od 1 czerwca sumiennego i obowiązkowego pomocnika do meł drogerji w składzie kolonialnego. Oferty z odpisami świadectw i podaniem pensji przy wolnym stole i stacji należy przesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 53 804

Zastępcy
na Poznań i województwo Poznańskie (podrózujący korkami pierwszeństwo) poszukuje fabryka malopolska. Zgłoszenia w Hotelu „Polonia”, pokój 16. zdw 53 790

Mechanik - szofer
samodzielny wyspecjalizowany w remoncie a szczególnie oświetleniu samochodów wszelkich typów poszukiwany zaraz. Zgłoszenia W. Wentzel, Ostrów (Pom.) zdw 53 808

Pomocnik
fryzjerski potrzebny na stałe. Górna Wilda 30. zdw 53 771

Ekspedjentka
młoda, inteligentna potrzebna - Aleje Marcinkowskiego 15, magazyn futer. zdw 53 817

Dzielną kuśnierka
maszyniarka potrzebna Marczyn Futur, Aleje Marcinkowskiego 15 zdw 53 816

Inkasenta
uczciwego i pilnego z gotówką 1.000 złotych poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 813

Bufoetowy (wa)
z gotówką do 2.000 zł może się zgłosić zaraz celem objęcia bufoetu. Gwiazdowski, Poznańska 42, III. zdw 53 814

Chłopiec do posyłek
potrzebny zaraz do Teatru Nowego. dw 5069

Uczennice
w naukę krawieczyny na 1/2 roku przyjmie Wróblewska, Matejki 52. zdw 52 775

Służąca
potrzebna. Orzałkiewicz, Chwaliszewo 33. zdw 53 773

Potrzebni
zaraz blacharze wyspecjalizowani w robotach lotniczych. Oferty „Plage Laškiewicz”, Lublin. zdw 52 728

Zarobek
stały dla wymownych panów i pań w mieście i na prowincji. Zgłoszenia Szafranek i Gronowski, Pocztowa 11. Pw 11 603-20,49

Dzielnich
agenów poszukuje bardzo poważna instytucja na stałe wynagrodzenie. Oferty Kurjer rw 9996

Chłopiec
do posługi w stolarni potrzebny. Jur, Grobla 6. zdw 53 533

Do baletu
potrzebne solidne tancerki oraz uczennice. Zgłoszenia 5-7. Wielkie Garbary 54, Kasperczak. zdw 53 570

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna Konięcki, Ratajczaka 36. zdw 53 563

Chłopak
do posyłek i prac biurowych potrzebny. Zgłoszenia z życiorysem Jg. Mandowski, Poznań, Grobla 3. zdw 53 751

Fryzjerka
tylko dobra siła zaraz lub od 1. VI. 30. potrzebna. Fr Skoracki, Kościan. zdw 53 580

Służąca
potrzebna. Wszystkich Świętych 3, II. piętro. prawo. zdw 53 587

Modelki
do czesania potrzebne od zaraz. Zgłoszenia dnia 16 b. m. o godz. 20 w dużej sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8, I. zdw 53 585

Potrzebna
zaraz na wieś elekwa do kuchni i drobiu Zgłoszenia osobiste Zakrzewska, Kasuty n Sroda. zdw 53 588

Panience
200-300 pożyczki dam posadę w nowym dużym kiosku. Zgłoszenia Kurjer zdw 53 608

Pracznica
może się zgłosić. Chlebowska, Stroma 23, I., prawo. zdw 53 626

Dam
posadę stałą z dobrem wynagrodzeniem za udzielenie gwarancji hipotecznej do 20 000 zł. Oferty Kurjer zdw 53 622

Młodsza
ekspedjentka branży rzemieślniczej potrzebna zaraz. Springer, Strusia 10. zdw 53 615

Biegła
maszynistka ze znajomością stenografji polskiej poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 53 648

Fryzjerskiego
uczniwa i uczennice przyjmie. - Światlik, Składowa 5-7. zdw 53 668

Posługaczka
potrzebna. Górna Wilda 17, I., lewo. zdw 53 656

Dziewczyna
potrzebna Fielitz, Dąbrowskiego 24. zdw 53 697

Służąca
młodsza, skromna zaraz potrzebna. Górna Wilda 15, I., prawo. zdw 53 705

Dziewczynie
do wszystkiego tylko dobre świadectwa, uczniwa zaraz. Lajpowa, Kościelna 17, piekarnia - cukiernia. zdw 53 685

Sprzedawców
do lodów szukam. Focha 15, wierzchozem 5-7. zdw 53 470

Humor zagraniczny
Zdumienie agenta, demonstrującego zalety odkurzacza w magistrackich zabudowaniach. (Passing Show London) S. F.

Przedpłata
za czerwiec 1930 r. za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94 kwartalnie zł 14,80, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarc. pisma a abonent nie ma prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoformatowych i uroczyściowościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiały poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. - P. K. O. Poznań, nr. 200 149

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża. do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr., każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.
P. K. O. Poznań, nr. 200 149